

ПОЛИТИКИН

ЗАБАВНИК

Немачка 2,50 DEM, Француска 4,50 FRF, САД 1,25 USD,
Швајцарска 1,80 CHF, Шведска 10,00 SEK, Норвешка 11,00 NOK,
Данска 11,50 DKK, Аустрија 13,00 ATS, Грчка 200 GRD

2. XI 1990. • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА LII • 15 ДИН. • БРОЈ 2027

Фирме

Веровати или не!

ЗЛАТНОГРИВАСТИ МАРМО-ЗЕТ

ИЗ БРАЗИЛА
ИМА ГРИВУ КАО КРАЉ
ЖИВОТИЊА.

ТОМАС
ЕДВАРД
ЛОРЕНС

/1888-1935/

КОЈИ ЈЕ ПОСТАО СЛАВАН ПО СВО-
ЈИМ ВОЗНИЧКИМ ВЕШТИНАМА КАО
ЛЕГЕНДАРНИ „ЛОРЕНС ОД АРАБИЈЕ“,
ЗА ВРЕМЕ I СВЕТСКОГ РАТА НИЈЕ
ПРИМЉЕН У ВОЈНУ СЛУЖБУ ЗБОГ
МАЛОГ РАСТА.

Едгар Симс

ИЗ САН СИТИЈА
(АРИЗОНА, САД) У
82. ГОДИНИ ИЗУМЕО
ЈЕ НАПРАВУ У ОБЛИ-
КУ ВЕЛИКИХ МИШ-
ЈИХ УШИЈУ КАКО
БИ БОЉЕ ЧУО.

ЛОКОМОТИВЕ

КОЈЕ СУ КОРИШЋЕНЕ У ЕНГЛЕСКОЈ 1849.
ИМАЛЕ СУ ПРЕДЊЕ ТОЧКОВЕ
ПРЕЧНИКА САМО 20 ЦМ.

ЖЕНЕ

ДРЕВНОГ
ЕГИПТА
КОРИСТИЛЕ СУ
КАО СЕНКУ
ЗА ОЧИ
ПРАХ
САМЛЕВЕНИХ
БИСЕРА.

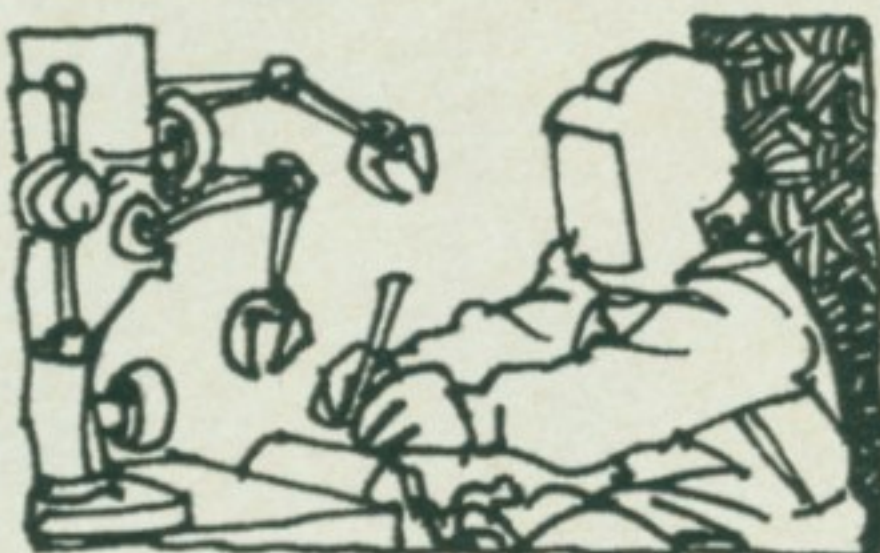
ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА

● ● ● амерички завод за
патенте намерава да објави
на ласерским компакт дис-
ковима преглед свих патен-
тираних проналазака САД
од 1790. године до данас. Па-
тенти ће моћи да се читају на
кућном компјутеру са посеб-

ним додатком, а помоћу
штампача може се добити и
текст жељеног патента на па-
пиру.

● ● ● пре пола века у јед-
ној шупици основана је данас
чувена електронска фирма
„Хјулит-Пакард“, а утемељи-
ла су је два дипломирана сту-
дента Дејвид Хјулит и Вили-
јам Пакард. У почетку је

фирма производила лабора-
торијске инструменте, а да-
нас претежно разне мерне
уређаје и рачунску технику.
У предузећима компаније,
која има своје филијале у 93
земље света, ради 70.000 за-
послених.

● ● ● радио-сигнал из
Москве може да стигне до
Њујорка брже него мајчин

глас до деце која се играју у
дворишту на око 13 метара
од ње.

● ● ● британски истра-
живачи недавно су утврдили
да беба у мајчиној утроби
штуца 3.000 пута чешће него
одрастао човек. Они прет-
постављају да ембрион у раз-

воју на тај начин вежба ди-
сајне мишиће, при чему за-
творена уста спречавају да
удахне плодову воду у којој
плива. После рођења овај се
рефлекс гаси и појављује
врло ретко.

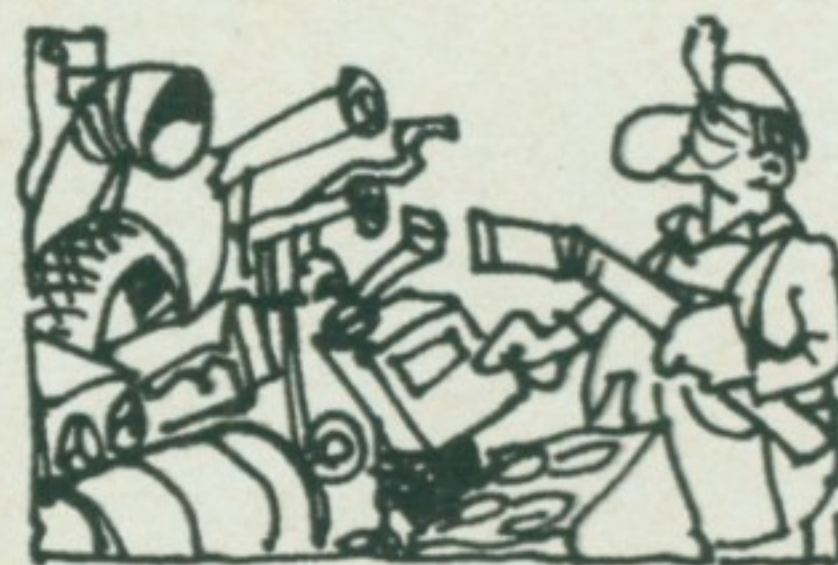
● ● ● комарац за време ле-
та замахне крилима 1000 пу-
та у секунди.

● ● ● цинковска медуза,
звана Лавља грива, може да
има клобук пречника преко

два метра и пипке дуже од 40
метара. Ови пипци су опасна
и отровна клопка за све рибе
које се нађу у близини, а за
мање од секунде медуза мо-
же да их скупи на дужину
мању од пет метара.

● ● ● у САД свакодневно
се баци на ђубриште више од
пола милијарде тона непот-
ребних ствари.

Илустровао: Зоран Петковић Петко

WALT
DISNEY

ПАЈА ПАТАК

КАКО ЈЕ РАТОВАО МАРИЈАН БАДЕЛ ОПЕРАЦИЈА ТИШИНА

У овој акцији уништено је добро чувано складиште експлозива у Сопници близу Загреба, а да није испален ниједан метак

У седам увече 15. децембра 1943. године у селу Буковљу, негде између Сиска и Загреба, сви су спавали. Само се кроз прозор једне куће пробијала слаба светлост. У соби су за столом седели команданти и политички комесари Другог и Трећег батаљона Туропољско – посавског одреда. Одржавао се састанак који је водио двадесеттворогодишњи Маријан Бадел, политички комесар Другог батаљона.

Под заштитом мрака пред кућом је шетао стражар. Бадел је изненада прекинуо другове у разговору:

– Чули сте за Сопницу, зар не?

Окупљени су с чуђењем погледали младог политичког комесара. Питање је било сувишно. То село, удаљено око осам километара од Загреба, знао је готово сваки партизан у Посавини. У њему се налазило домобранско складиште авионских бомби, противавионских граната и другог експлозива, арсенал довољан да уздрма читаву околину, чак и периферију Загреба. Не чекајући одговор, младић је наставио:

– Дићи ћемо складиште у ваздух и то ових дана! Наравно, ако се сложите.

Чланови штаба били су прекаљени борци, али ово што је Бадел предложио учинило им се неостварљиво. На први испалени метак било с које стране из домобранског гарнизона телефоном ће позвати помоћ Немце из Загреба који ће камионима стићи за петнаест минута. Али, пре него што они и крену, у Сопници ће већ бити домобрани из околних гарнизона: километар и по удаљених Сесвета, око два километра удаљеног Чулинца, затим Јеликовца, Вукомерца...

– Збрисаће нас као од шале! И то пре него што и поставимо експлозив! – прекинуо је неко тишину настану после Баделовог предлога.

– Неће! – мирно је одговорио Бадел. – И поред тога што се око гарнизона налази ограда од бодљикаве жице висине два метра и читав низ бункера, а у гарнизону 72 војника и три официра, сигуран сам да нико од њих неће стићи ни да подигне телефонску слушалицу. Невоља је само у томе што за време акције нико од нас не сме испалити ниједан метак!

Бадел је затим објаснио штабу план напада. Операција је била једноставна, али је захтевала дисциплину, храброст и окретност. Пошто су чули детаље, чланови штаба без речи су га прихватили.

Добро је обавештен

Била је дубока ноћ кад су кренули на спавање. Хладан и тмуран дан 18. децембра ближио се крају. Већ око четири по подне почео је да се хвата сумрак. У Сопници, Сесветима, Загребу и другим местима палила су се прва светла.

Гацајући кроз житко блато измешано са снегом, Сопници се тихо приближавало неколико група партизана Туропољско-посавског одреда. Ишли су једна иза друге на одстојању од неколико десетина метара. На челу је била ударна тројка, пратио ју је вод, док су се у заштитници кретале две чете са штабом батаљона. Ту је био и Маријан Бадел. Пред самим селом Трећа чета се нечујно одвојила и пошла према северу да заобиђе домобрански гарнизон и спречи повлачење ње-

гових војника ако искрсне нешто непредвиђено.

У пола шест по подне тројка је избила на пут пред касарном. Стражар с пушком о рамену шетао је испред улаза. Иако је био густ мрак, добро се видео сваки његов покрет јер га је одозго осветљавала сијалица. Тројица партизана притајила су се на рубу пута. Осматрали су положај зграде у касарни. Пажњу им је нарочито привлачила зграда са три просторије недалеко од улаза. У средњој просторији била је трпезарија, десно и лево налазиле су се

спаваонице и канцеларије с телефоном. Простор у кругу касарне заузимао су четири магацина крцата бомбама и другим експлозивом. Сваки је био осветљен сијалицом која је висила изнад улазних врата пред којима је шетао по један стражар.

С места са којег је тројка осматрала добро се видела унутрашњост трпезарије у којој су војници весело разговарали у очекивању вечере.

— Бадел је заиста добро обавештен! — закључио је вођа ударне тројке. — Сви домобрани су на вечери, чак и

посаде бункера. Једино обезбеђење гарнизона су петорица стражара: овај пред главним улазом и четворица пред магацинима. Пазите, нико од нас не сме ни гласа да пусти. Од тога зависи успех целе акције. Починемо!

Кад zazvoni телефон

На знак вође партизани су полако устали и у неколико скокова нашли се пред улазом у касарну. Стражар им је био окренут леђима. Када су га снажне руке шчепале, а једна му се нашла на устима, запањено је заколутао очима. Онесвестио га је ударац тешког војничког пиштоља по глави. Брзо му је стављена марамица на уста, затим је везан и склоњен у мрак. Са шмајсерима и бомбама тројка је упала у трпезарију, спаваоницу и канцеларију. У сваку просторију по један.

Двојица официра у канцеларији, домобрани у трпезарији и неколико њих у спаваоници запрепашћено су гледали у нападаче. Нису веровали својим очима да су тог тренутка гарнизон заузела само тројица партизана. Схватили су да је сваки отпор узалудан, нарочито када је овима у помоћ пристигао вод и две чете из заштитнице.

Стражари пред магацином ликвидирани су на исти начин као и онај пред главним улазом. Баделов план одвијао се без грешке. Али, нико није рачунао да ће у току акције, када zazvoni телефон и домобрански официр подигне слушалицу претварајући се да се ништа не дешава, неко од партизана пресећи напољу телефонске жице. А то се догодило баш кад се јављао официр из гарнизона у Сесветама са уобичајеним питањем о новостима. Одговор није могао добити. Баделу је било јасно да ће то изазвати сумњу оних у Сесветама и да ће сигурно алармирати остале домобранске гарнизоне. Акција је, дакле, могла да успе само ако се ради брзо и темпиране бомбе поставе пре доласка непријатеља. Партизани су добили трку с временом и заједно са становницима села повукли се преко Саве.

Око један час после пола ноћи страховита експлозија потресла је цео крај. У ваздух је одлетео само главни магацин, а тек сутрадан још два. Четврти су Немци уништили топовима јер нису знали када ће експлодирати постављене мине.

Операција Сопница је успела.

Слободан Ј. Ђетковић

Илустровао: Брана Јовановић

Будућност је
почела

СТИЖУ ПАМЕТНЕ ЗГРАДЕ

**Прва потпуно
компјутеризова-
на зграда већ
постоји у цен-
тру Токија. Са-
да је у плану из-
градња „инте-
лигентних” на-
сеља**

Шест
хиљада
запослених,
43
спрата,
али
се
на
лифт
никада
не
чека
дуже
од 30
секунди

Нова пословна зграда јапанског електронског гиганта „НЕЦ” у центру Токија препаметна је од приземља до последњег, 43. спрата. Електронска интелигенција почиње с лифтовима који своје кретање планирају према броју и просторном распореду позива уместо да слепо одговарају на сваки притисак дугмета.

Лифтове је произвела „Тошиба”, а раде на принципу такозваних неодређених логичких кола, односно електронских процесора који су у стању да обраде податке који нису унапред програмирани. Када се толикој памети додају још и најбржи мотори за лифт у Јапану (највећа брзина 420 метара у секунди), добија се готово научнофантастични резултат. Од шест хиљада запослених у згради са 42 спрата нико на лифт не чека дуже од 30 секунди.

Шапутање – немогуће

Гледано споља, прво што се на суперзгради уочи је рупа у фасади, односно 42 метра широк и 15 метара висок

отвор у висини дванаестог спрата. То је „авенија за ветар” која ублажава феномен ваздушног тунела, односно ветрова који у градовима настају због струјања ваздуха између фасаде високих зграда.

На сваком спрату, на улазу у канцеларије, на месту где се обично налазе прекидачи за светло, налазе се минијатурне дисплеј плоче са течним кристалима. Плоче аутоматски подешавају осветљење и еркондишне, а истовремено служе и као видео списак са именима и тачним распоредом свих запослених по канцеларијама и радним столовима. Кад неки службеник није на свом месту, на дисплеју се показује његово одсуство.

Све дисплеј плоче у згради повезане су са контролном собом у подруму где централни компјутери контролишу све, од покретног крова који се отвара када је време лепо до укључивања аларма у случају земљотреса. Преко два компјутерска терминала могуће је у сваком тренутку подесити температуру и влажност ваздуха у свим деловима зграде.

Благодети високе технологије најочигледније су у директорским канцеларијама, на мермером обложеном 38. спрату. У највећој конференцијској сали сваки од четрдесет и два директора на столу има монитор на чијем се екрану, према потреби, емитују подаци и цифре од значаја за одређени посао, графички прикази или редован ТВ програм. То би спадало у чисте благодети.

Зачкољица је систем озвучења. Захваљујући њему у сали од 22 метра разговетно се чује сваки шапат. Осим што су микрофони скривени од погледа, немогуће је и да се искључе. „Свако мора да се чује, чак и када хрче.” објашњава један службеник.

Све на длану

Нижима по компанијском рангу на располагању стоји телефон звани „Аладин”, односно читава мрежа терминала са дисплејевима од течних кристала на које стаје једанаест редова јапанског текста. „Аладин” у меморији има и 35.000 телефонских бројева компаније и аутоматску секретарицу која у одсуству службеника бележи позиве и поруке.

Технолошки још савршенији систем комуникације је „Супер Аладин”, у ствари читава мрежа персоналних компјутера преко којих запослени могу да дођу до адреса и временских зона свих филијала компаније у било ком делу света, да прочитају дневне новине по сопственом избору, погледају шта се тог дана налази на јеловнику кантине или да се, рецимо, пријаве за неки од стручних курсева које „НЕЦ” организује.

Сви су изгледи да „НЕЦ” пословна зграда неће још дуго бити најсавременија у граду. Градске власти Токија спремају се да се крајем ове године преселе у ново здање које ће, тврди се, бити још паметније од препаметне „НЕЦ” зградурина.

У међувремену, творци „Трон” компјутера, заједничког пројекта 130 јапанских компанија које раде на стварању типично јапанског персоналног компјутера, на добром су путу да обезбеде финансијску подршку за изградњу интелигентних насеља састављених искључиво од компјутерски контролисаних зграда.

М. И.

АФРОДИТА КРИЈЕ ТАЈНУ

ОТКУД У ТО ГРЦИ

Још се не зна је ли у питању невероватна подударност или фантастично откриће које сведочи да су антички народи знали много више него што ми мислимо

ЗНАЛИ?

Живи свет на нашој планети настао је из морске пене, баш као што је по древном грчком миту рођена богиња лепоте и љубави – Афродита. До таквог закључка дошла је група совјетских научника коју предводи доктор физичко-математичких наука Твердислов. Ево и како.

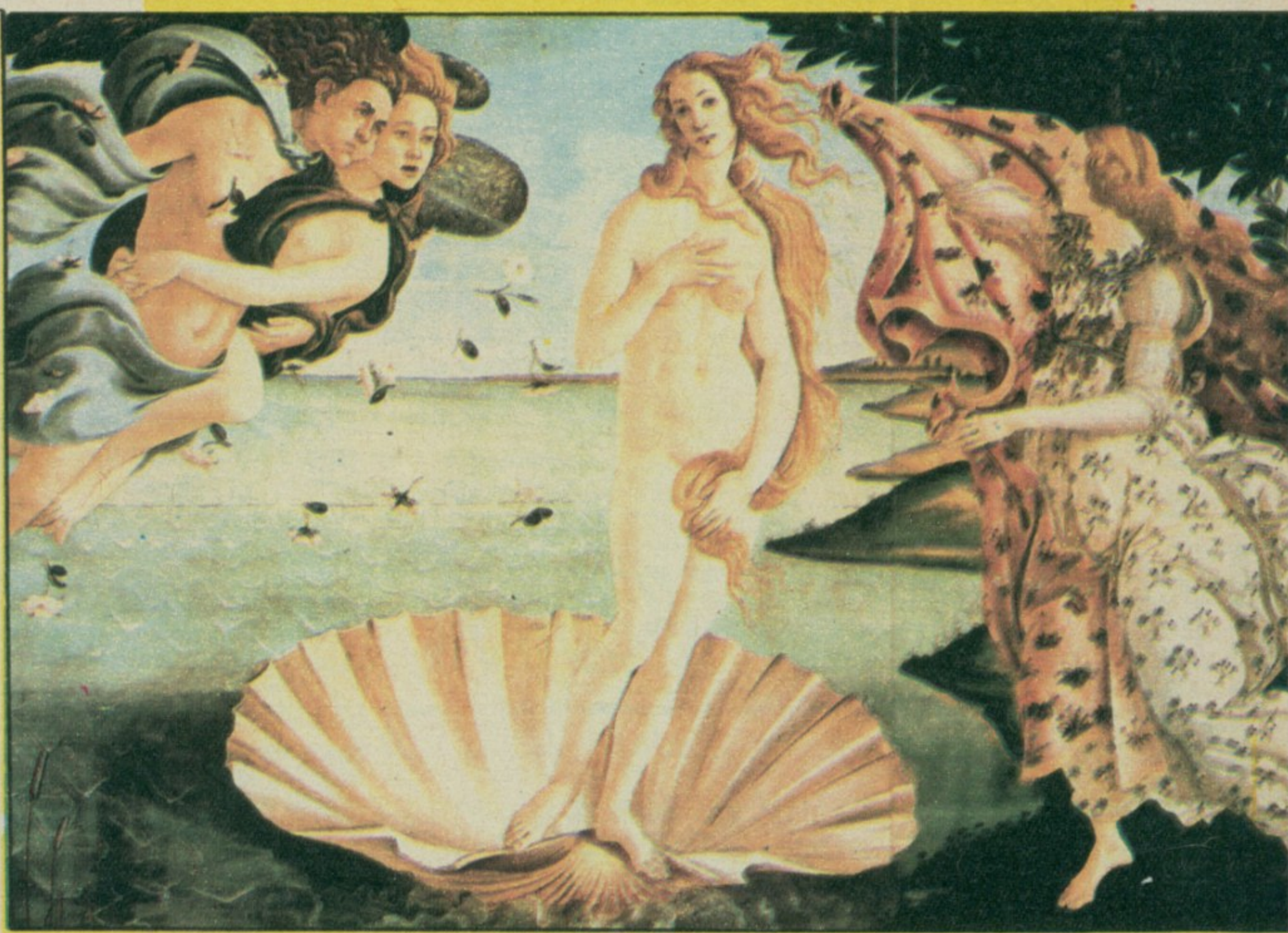
Са гледишта биофизичара живот је стање „непрекидне неравнотеже” и свака ћелија организма, да би преживела, мора имати резерву енергије која се ствара као последица размене материја са околином.

Спољни омотач ћелије, њена мембрана, има јединствену особину да унутра пропушта јоне калијума и натријума, обавезне саставне елементе свих биљних и животињских организама, а не пушта их напоље. За врло кратко време разлика у њиховом броју с једне и друге стране може се разликовати десет и више пута. На тај начин ћелије се претварају у неку врсту живог акумулатора. Али, како су оне стекле ово необично својство? У томе им је, сматра ова група московских научника, помогла управо морска пена.

Одавно је познато да површина мора има способност да скупља гомиле јона натријума, калијума и других микроелемената. Научници претпостављају да се јони овако распоређују због термодинамичких процеса између мора и ваздуха, а ову њихову хипотезу потврдила су испитивања вршена у Каспијском и Белом мору, као и у лабораторији. Између танког горњег слоја на површини воде и слоја пене забележена је разлика у потенцијалу од неколико миливолти.

Истраживачи засад нису у стању да дају детаљан физичко-математички опис промена које се дешавају, али већ сама чињеница да оне постоје даје врло занимљиву слику о рађању живота на Земљи. Нежива материја, а шта је друго танак „филм” на површини океана, у ствари је реактор у коме се родио живот. При том остаје отворено питање на који су се начин у светском океану образовале ситне честице липозома (честица од масти, као масна капљица на води, која може да задржи у себи неки садржај), претходнице живе ћелије.

Али, сетимо се још једном античке легенде о Афродити, заштитници породице, брака и људског рода уопште, рођеној у пени. Шта је, у ствари, пена? То је смеша воде и гаса створеног тако што вода која излеће увис с високим таласима враћајући се назад захвата успут велику количину ваздуха. Тај се ваздух пење на површину у облику мехурића и губи избацијући увис танке млазеве воде који се разбијају у ситне капљице. Оне могу дуго да

Чувена Ботичелијева слика „Рађање Венере” која се чува у палати Уфици, у Фиренци. (Венера је код Римљана исто што и Афродита код античких Грка)

лебде изнад глатке водене површине захваљујући својој малој површини и безначајној тежини. Утврђено је да тај облак изнад површине – аеросол – садржи пет пута више јона калијума него сама вода. Ту је већ створена основа за липозом, а да би се он претворио у прототип живе ћелије, остаје му само да се огрне у мембрану која не пропушта воду.

Танак површински слој мора има још једну важну особину: у њему се скупљају органски молекули који се стварају као резултат хемијских реакција. Они су се могли гомилати у довољној количини и створити најтању опну на води сличну масној мрљи. При том је структура тих молекула таква да они у води увек имају

хидрофобне (који не воле воду) репиће. Чак и кад слој има дебљину од свега два молекула, они ће се обавезно окренути да репић буде уз репић стварајући тако неку врсту омотача, кошуљице која ће на крају постати опна ћелија, првих циглица од којих ће се изградити живи свет на нашој планети.

Јесу ли стари Грци били пророци или су, можда, знали више него што ми мислимо? У сваком случају, мит о Афродити, богињи љубави и лепоте, који је још 700. године пре наше ере забележио песник Хесиод у епу „Постанак света”, осим поетичне, има и савршено рационалну научну основу.

В. М.

ПАРАДОКСИ

НЕМОЈТЕ

ЧИТАТИ ОВАЈ

О змијама које
саме себи гризу
реп, или како
да мозак увезе-
те у чвор

НАСЛОВ!

Енглески математичар П. Е. Б. Џорден једном је направио цедуљицу с натписом: „Тврдња на полеђини ове цедуљице је истинита“. Кад је окренете, прочита-те: „Тврдња на другој страни ове цедуљице је неистинита“. Значи, уколико је прва тврдња истинита, она је лажна, а ако је лажна – онда је истинита! Која страна цедуље заправо говори истину, а која неистину? О томе бисте могли размишљати док вам се мозак не увезе у неразмрсиву петљу.

Џорденов картончић заправо је само један од новијих

примера „самореференције“ – једног логичког парадокса који сликовито може да се представи старим египатским хијероглифом змије која саму себе гризе за реп. Слика М. С. Ешер изразио је исто својом графиком „Руке које цртају“, где је немогуће утврдити која је од две руке стварна, а која нацртана.

Почело је то још у четвртном веку пре наше ере када је филозоф Еубулид забележио изјаву мудрог Епименида: „Сви Крићани лажу“. Пошто је Епименид и сам био Крићанин, његовој тврдњи не треба веровати. Крићани, дакле, не лажу. Али, то значи да је и Епименид рекао истину, то јест да Крићани лажу... и тако укруг, до бесконачности.

„Ниједан уопштени закључак не вреди ништа“, написао је Оливер Вендел Холмс,

„ВАКЦИНА“
ПРОТИВ
БЕНЗИНСКЕ
ЛУДОСТИ

ДЕЦА

ЗА

ВОЛАНОМ

Једини услов у овој необичној школи је да ученик није нижи од 130 центиметара, а и то само зато да би могао да дохвати команде аутомобила

укључити у саобраћај, добар начин да се научи једна толико важна вештина као што је вожење аутомобила.

Да отвори „Ерлидрајв“ досетио се управо један инструктор вожње, Марк Едвардс. Школа се налази у грофовији Кент и то поред писте за мото-трке у Брендс Хечу. До сада је већ готово четири хиљаде младих прошло обуку која обухвата предавање у учионици, затим вожњу на тренажеру – што укупно траје два и по сата – и најзад, часове на писти. Све то без опасности које вребају не само почетнике у правом саобраћају.

Једини услов који кандидат мора да ис-

Тринаестогодишњи Роберт Стенбери био је први ученик „Ерлидрајва“. Одушевљен је и он, а и његов тата јер више не мољака да упаркира ауто у гаражу. Када пожели да вози, може то читав сат...

Школа има „фордове“ са двоструким командама, као и пумпу на којој се точи искључиво безоловни бензин.

Већ годину дана у Енглеској ради једна необична школа, вероватно једина те врсте у свету. То је „Ерлидрајв“, што значи „рана вожња“. Њена је сврха да деца науче да возе аутомобил и да пре седамнаесте године, када се у Британији најраније може добити возачка дозвола, већ стекну искуство за воланом.

„Ерлидрајв“ би могла да испадне најбоља британска инвестиција у безбедност у саобраћају, сматра Џеки Стјуарт, бивши светски шампион у „формули 1“. По његовом мишљењу, возачка обука тинејџера одличан је основ за ону „праву“ коју ће морати да прође са седамнаест година.

– Ја не верујем – каже Џеки Стјуарт – да је сести за волан, уз инструктора поред себе и табличом „L“ на колима, па се

пуни – уз плаћање, наравно – јесте да није нижи од 130 центиметара. Ово је потребно само због тога да би могао, чврсто седећи, правилно да дохвати рукама волан а ногама педале. Јер, аутомобили су ипак направљени у „величинама“ за одрасле.

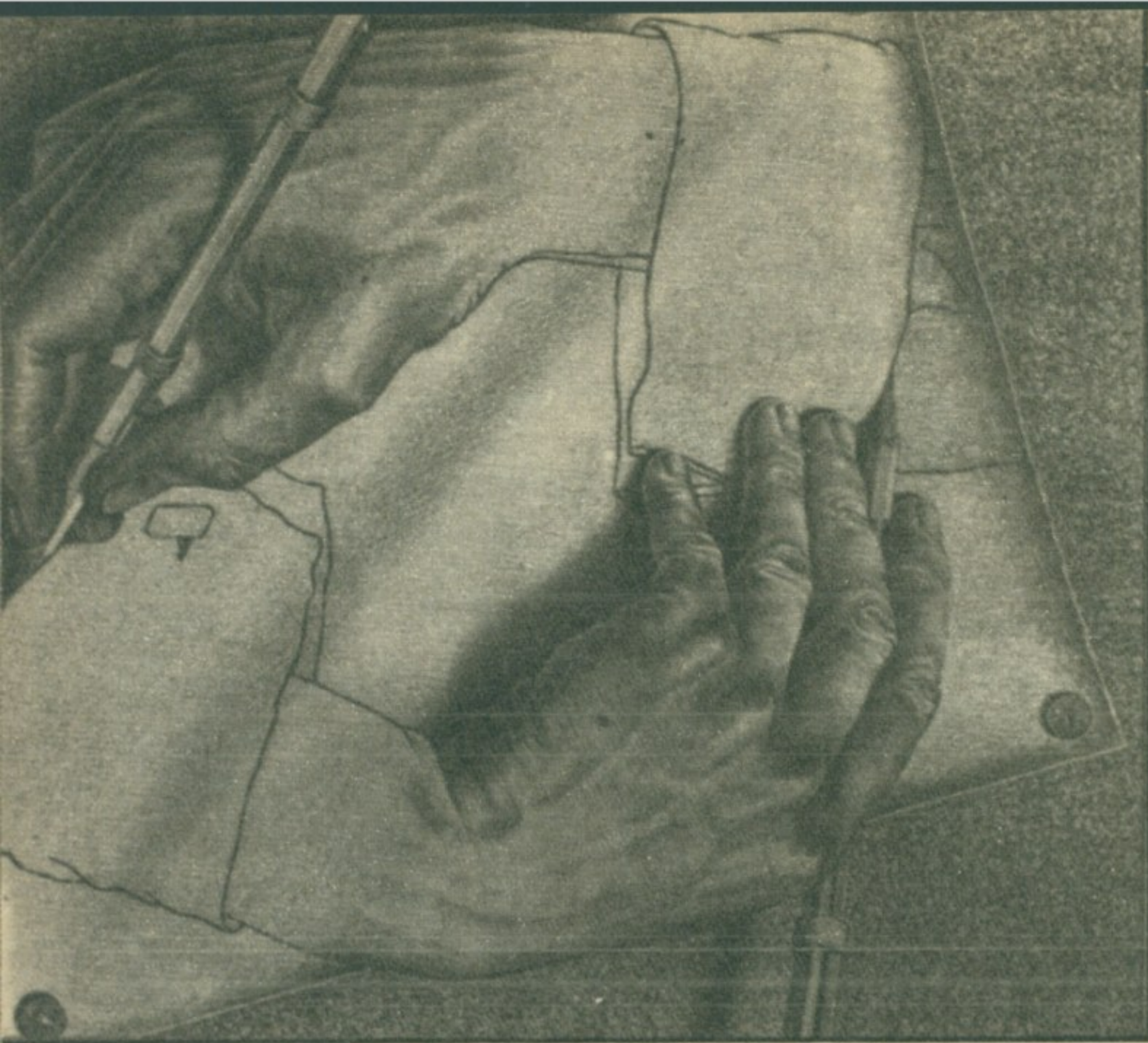
Забрањен је „Фанџо-стил“

Обука је брижљиво испланирана: почиње се са упознавањем аутомобила, основним законитостима на којима он ради, а онда се прелази на видео-тренажер где је задатак да се код почетника стекну добре навике или, ако неко више воли тако да каже, да се избегну оне лоше.

Разуме се, деца су обично нестрпљива да што пре седну за волан. За ту сврху школа има дивно опремљене „форд-ескорте“ са дуплим командама. Стаза дугачка 400 метара има све што постоји и на „правом“ ауто-путу. Ту су семафори, обилазнице, саобраћајни знаци, све врсте линија на путу...

Иначе, обука би требало и да што више сузбије нагон за вожњу у „Фанџо-стилу“, то јест ону лудачку вожњу којој су ваљда сви млади склони, а која најчешће и доводи до несрећа. Локалне власти у Кенту сматрају да је „Ерлидрајв“ нека врста

амерички књижевник из прошлог века, и тиме изрекао један – уопштени закључак. У популарном ратном роману Џозефа Хелера „Квака 22“ пилоти могу захтевати да буду ослобођени летења ако су душевно оболели. „Квака“ је у томе што свако ко поднесе такав захтев доказује да му је стало да сачува живу главу и да, према томе – уопште није луд.

У даље примере спада и наслов овог написа (чик да га послушате!) или:

„Ова рећеница садржи тађно три грешке“.

Две грешке сте одмах приметили („рећеница“ и „тађно“), а где је трећа? Нема је. Заправо, трећа грешка је у томе што се тврди да постоје три грешке иако их има само две. Према томе, и ова рече-

ница је тачна само ако је – погрешна!

Је ли вам се мозак довољно упетљао? Ако није, ево још неколико парадоксалних примера над којима се вреди замислити (али не превише).

– Занемарите ово упутство.

– Обавезно поступите по овом упутству. Ако сте неписмени, замолите некога да вам га прочита.

– Ову реченицу сам морао да преведем на српскохрватски јер је у оригиналу на кинеском који ја не знам.

– Без понављања, молим, без понављања!

– Уколико не примиш ово писмо, јави па да ти пишем друго.

Толико за сада. А ако вам случајно овај текст није дошао до руку, јавите нам па ћемо га поново штампати!

С. С.

„вакцине“ против болести дивљања за воланом.

Уносан посао

А ко су ученици? Марк Едвардс објашњава да половину чине деца коју возња неодољиво привлачи, док су друга половина она чији родитељи мисле да је „ово добра идеја“. Разуме се, добре идеје треба добро и да се плате, па тако један сат возње у аутомобилу за два детета с инструктором кошта 20 фунти, а у колима где је дете само са инструктором – десет више, што значи између 400 и 600 динара.

Иначе, у Британији је прошле године Лабораторија за истраживања у саобраћају и на путевима спровела анкету баш међу средњошколцима, у којој се показало да једва петина деце стекне какво-такво знање о безбедности у саобраћају, као и да је тек свака педесета школа опремљена за обуку возње на мопедима.

Чини се да је „Ерлидрајв“ попунио празнину која је одувек зјапила, само се раније нико тога није сетио. Поред свих већ описаних добрих страна, очито је и да „Ерлидрајв“ представља уносан посао, па ће по свој прилици сличне школе почети да се множе и у другим крајевима. Ето идеје и за нас!

М. К.

ПРОЧИТАЈ

ПРОСКИТАЈ

КОЛИКО ТРЕБА (МРТВОМ) ЧОВЕКУ?

Стари Египћани полагали су у гробницу заједно с покојником драгоцености, храну, чак и слуге, све да би преминулом олакшали загробни живот. Касније је овај обред измењен, можда не толико из хуманих колико из економских разлога: накит, робове и храну почеле су да замењују глинене маске и фигуре. Додатни разлог за промену свакако су били плачкаши гробница, а једини начин да се одбију био је растерити гробнице „ситница“ које су их толико привлачиле.

Минојци и Етрурци такође нису могли да замисле живот на оном свету без залиха хране. Гробнице су имале отворе кроз које је спуштана храна, одмах после погребља, па надаље. Али, овај обичај није се допадао свима: власти су чак издавале посебне наредбе које су уређивале приношење дарова мртвима. Пропис датан око 2500. године пре наше ере одређивао је макси-

БОДЉИКАВА СТРАЖА

Кад возач аутомобила у Тексасу изненада примети да се кактус поред пута покренуо и пошао према њему, не значи да истог часа треба да притисне кочницу и искључи се из саобраћаја. Савршено је могуће да нису у питању халуцинације већ нешто много једноставније – представник националне гарде. Тексаски рениери који патролирају јужном границом ове земље добили су недавно нове униформе – зелено-мрке и са бодљама. По мишљењу дизајнера граничари се тако много боље уклапају у околину препуну кактуса, а маскирање је уведено да би се што успешније борили са шверцерима који кришом прелазе америчко-мексичку границу. Још је рано да се види корист од ове промене, али се већ знају неке негативне последице: многи рениери запретили су да ће дати оставку ако и даље буду морали да долазе на посао „као машкаре“.

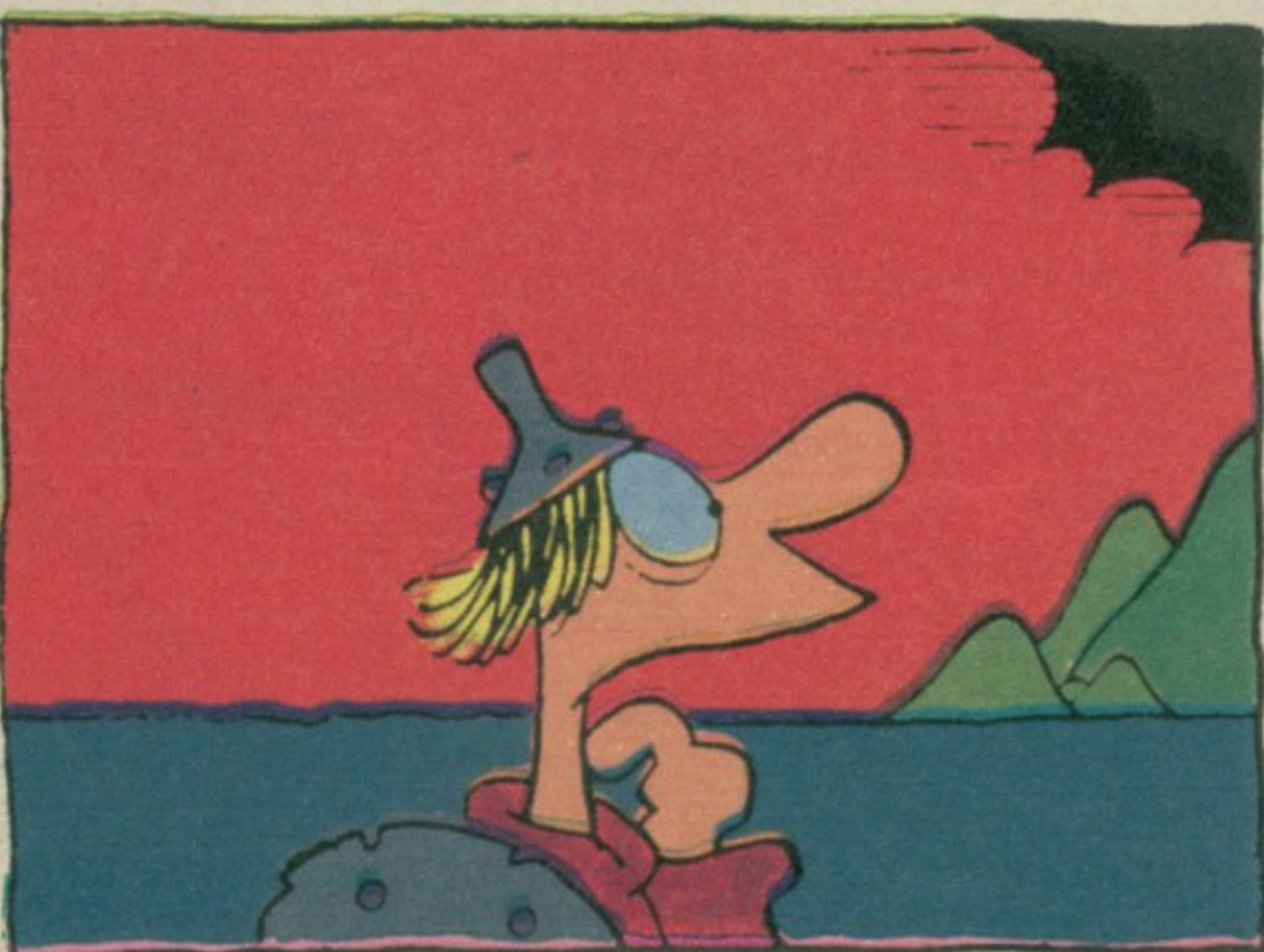

мум количине хране и предмета који су смели да се спусте у гробницу и тако, на неки начин, одређивало тачну границу шта је потребно човеку на оном свету: никако више од три врча пива, 80 хлебова и три мерице жита. Никаква одећа, никакве клупе и столице, један кревет и нешто за под главу. Много, много мање него што се може видети у новокомпонованим гробницама по неким нашим крајевима.

2.11.1990.
ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК

DIK
BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ПИШТАЊЕ И МУМЛАЊЕ

Делфини се међусобно договарају гласом, али претежно у области ултразвука који је за нас нечујан. Сада су у зоолошком врту у Дуисбургу постављени подводни микрофони са звучником и посебним уређајем који делфинску писку снижава до фреквенција доступних људском уху. За публику је то врло забавно, али можда микрофони неће дуго остати у употреби јер се поставља питање како делују на осетљиве делфинске нерве.

— Замислите — каже један стручњак — како би се осећала нека оперска певачица да јој изнад главе поставите звучник који би сваки њен сопрански тон понављао — у басу!

ОСЛОБОЂЕНО 153.000 ЗАРОБЉЕНИКА

Веровали или не — тачно толико пужева однели су непознати љубитељи животиња са фарме једног гастрономског предузећа у Хеберну, у Енглеској. Да ни су спасени, пужеви би завршили у продавницама гурманских специјалитета.

ПАМЕТНИ ПЕТАО

Извесног Рајнхарда Липку из околине Бона његов сусед је тужио суду тврдећи да од кукурикања његовог петла не може да спава. Оптужени је у своју одбрану навео да су њихове куће удаљене добрих двеста метара једна од друге. Ништа то не значи, узвратио је тужилац, јер Липкин петла има глас који би „мртве дигао из гроба“. Решен да утврди ко говори истину, судија је наредио оптуженом да на следеће рочиште донесе петла. Липка је тако и учинио, али мада су судије, адвокат и странке стрпљиво чекали, певац пред судом није ни гласа пустио. Тужба је одбијена због недостатка доказа.

СЛИКАРСТВО ТЕШКЕ КАТЕГОРИЈЕ

Слонови у зоолошком врту „Линколн парк“ у Чикагу могу се похвалити да сами зарађују за живот. Од пре неколико месеци постали су уметници: служећи се сурлом као четкицом, размазују неотровне боје. Ден Кровиц тврди да сваки од његових штићеника има посебан, препознатљив сликарски стил.

ЈЕ ЛИ ВАША МАЦА НЕУРОТИЧНА?

Питер Невил назива сам себе „енглеским мачјим психијатром број један“. Његове завидљиве колеге кажу: лако му

је да буде број један кад је — једини! У сваком случају, Невилу посао одлично иде јер мачке су у Енглеској најомиљеније кућне животиње, а њихови власници не жале пара да би им обезбедили душевни мир и срећу. Најчешће мачје психичке тегобе су безразложна плашљивост, напади агресивности, неспособност навикавања на кућну хигијену и склоност ка гутању несварљивих предмета. Постоје чак и мачке психопати и алкохоличари, али су срећом — каже Невил — те појаве много ређе него код људи.

КО ТО ТАМО ЦВРЧИ?

Већ шест година биолог аматер Клод Учаренко проучава живот цврчака у — париском метроу. Скупио је о њима богату документацију са преко 5.000 фотографија у боји. Он објашњава да су у ходницима подземне железнице цврчки нашли идеалне услове за живот: влажно је, топло, а за путницима остаје много хранљивих мрвица. Пре њега научници нису ни слутили да у париском подземљу има ових инсеката. Сада би Учаренко хтео да прошири своја истраживања и на друге велике градове како би утврдио да ли и у њујоршком, токијском или московском метроу живе цврчки.

СА ОГЛЕДАЛОМ НАС ИМА ВИШЕ

Код већине животиња (па и код људи) љубавни парови траже самоћу, али то не важи за афричког патуљастог фламинга. Ове дуговрате птице се паре само кад су

у великом јату. У „птичјем парку“ у Слимбрицу, у Енглеској, стручњаци су прибегли лукавству да би свом омањем јату обезбедили принову. Простор у коме живе фламинзи оградиле су широким огледалима. Претпоставка је да ће се птицама учинити да их има много и да ће то код њих изазвати љубавно расположење.

НАЈТЕЖИ НА СВЕТУ

У Билбау, шпански одгајивач Хуан Сарага поносило је приказао јавности најтежег бика на свету: тона и по живе ваге. Редакцији „Гиниса“ већ је поднета пријава.

КАД МИШ СКОЧИ — КОЧИ!

Дозвољено је изазвати судар ако се тиме спасава живот — па макар и живот обичног миша. Такву одлуку недавно је донео швајцарски Врховни суд. На другом близу Берна једна жена, возач, нагло је заочила јер јој се учинило да преко друма јури лисица. Возач иза ње, који није могао да избегне судар, изјавио је на суду да то није била лисица него мало крупнији пољски миш. Жена је осуђена због „угрожавања безбедности саобраћаја“, али се жалила. Врховни суд је уважио жалбу уз образложење: која год животиња била, добро је што није прегажена! Удружења за заштиту животиња дочекала су ову пресуду са одушевљењем.

С. С.

ЛАВИРИНТИМА КОЛУМБИЈСКЕ ЏУНГЛЕ

ЗЛАТНИ

ПОГЛАВИЦА

Језеро Гватавита на висини од око три хиљаде метара у колумбијским Андима постало је свето место племена Чипчаси оног тренутка када су Индијанци у њему сахранили свог поглавицу Зипу. Сматрали су да је божанство, Краљ Сунце, обложили његово тело растопљеним златом и на средини језера бацили га у воду.

Касније су сваке године, уз обред, долазили на то место и засипали га ситним предметима од злата и смарагдама. Читаво богатство таложило се на дну језера.

Чипчаси су били најбогатије племе у Јужној Америци, али нису сви долазили на језеро Гватавита. Било их је око милион и живели су расути дуж реке Магдалене. Смарагде су налазили у брду поред места Музо и то у великим количинама. Злата, међутим, нису имали, њега су добијали од других племена разменом за тада веома цењену со у којој такође нису оскудевали.

На несрећу, злато и смарагдади служили су Чипчасима за обреде. Они су живели скромно, више гладни него сити. А баш те драгоцености, чију вредност нису знали, доћи ће им главе. Нарочито „златни поглавица“.

Богатство за Боготу

Живећи у лавиринтима џунгле, Чипчаси су силазили у мале градове. Тако им се „отела“ прича о поглавици Зипу сахрањеном у језеру Гватавита. Истовремено, у потрагу за сољу кренула је велика шпанска војна јединица од 875 људи. Предводио их је Гонзало Химинез де Квесада, стар 36 година, кога је шпански краљ послао у Нови свет у чину генерала. Квесадо је чуо да код места Зипаквира на територији Чипчаса постоје брегови соли.

Пробијајући се кроз џунглу према врховима Анда, Квесадина војска почела је да се осипа. Људе су нападале болести, а дотукла исцрпље-

ност. После неколико недеља марша Квесада је избио на обалу реке Магдалене надајући се да ће наћи чамце. Није успео и његова десеткована војска наставила је даље. Уз пут су се Шпанци сукобљавали са Чипчасима и, ту и тамо, успевали да се докпају ма-

њих украсних златних предмета. То их је, колико-толико, храбрило. Ипак, на крају пута остало их је у животу само 200!

Било је то 1536. године.

Чипчаси нису трпели незване госте и навалили су свом снагом. Са праћкама и коп-

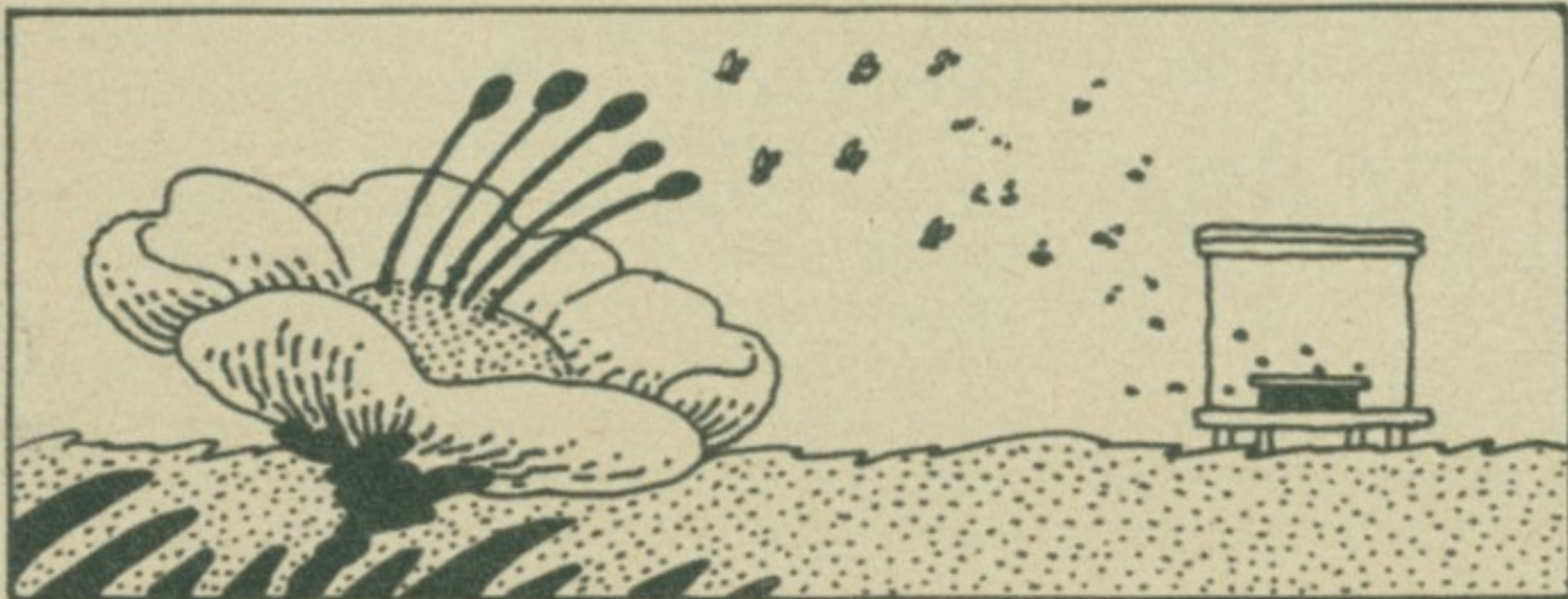
МА ШТА КАЖЕШ

ПЧЕЛИЊИ ХОРМОН

Како разне промене утичу на понашање радилица у кошници?

Зна се да се код ових инсеката лучење младалачког

хормона повећава с годинама радилица: мало је док су у стадијуму ларве, а увећава кад почну да сакупљају мед. Двоје француских неуробиолога, К. и А. Страмби из Марсеља, уз подршку америчких ентомолога, показу-

ли су да природне или разне присилне промене у неком роју побуђују лучење овог хормона.

И заиста, у експерименталним кошницама код младих пчела дошло је до повећања поменутог хормона кад су биле приморане да превремено одлазе да сакупљају мед! Исто тако и у друштвима (у којима су спроведена испитивања), састављеним од старијих радилица, уз наметнуто присуство младих ларви, уочено је брже лучење младалачког хормона. На крају, и давање овог хормона младим радилицама нагонило их је да пре времена излазе из кошница у потрагу за медом.

Закључак је јасан: све ове промене зависе од младалачког хормона! Будућа истраживања треба да открију који неуроохормонални механизми изазивају такво понашање пчела. ■

ИЗ ПРАКТИЧНИХ РАЗЛОГА

Једна дама питала је славног виолинисту Исака Штерна зашто толико Јевреји свирају баш виолину.

– Зато што је веома тешко емигрирати с концертним клавиром испод руке! – одговорио је маестро, и сам Јеврејин.

Људи су умирали од грознице и глади или бесмислено гинули и не знајући да ли је тачна прича коју су чули од Индијанаца

љем нису могли много да учине. Један од заробљених Индијанаца морао је да одведе Квесадине људе до језера Гватавита јер су Шпанци у међувремену чули да се на његовом дну налази тело поглавице обложено златом. Били су ојађени када су схва-

тили да је вода дубока и да без оруђа за претраживање муља не могу да дођу до пле-

на. Задовољили су се препуним џаковима соли, а када су у повратку наишли на једну заједницу Чипчаса која је поседовала велике количине

злата, сан им је био испуњен. Немајући милости, Квесада је изложио Индијанце мукама и они су га одвели до племена од којег су добили злато у замену за со.

Три године трајало је Квесадино тумарање по џунгли, али се исплатило. Освајач је накупио толико богатство да је 1539. основао град Боготу!

Потрага плаћена животима

Рачун му је помрсио Себастијан де Балказар који је пристигао из Шпаније на пљачкашки поход по Новом свету. Био је то прави пустолов. Прво је отишао у Панаму, а затим у Никарагву. Одатле је стигао, наравно празних руку, у градић Латакунгу. Ту су му војници једног дана довели Индијанца који је објаснио да зна где има пуно злата. Заузврат, тражио је да једе.

Балказар није оклевао. Немало се изненадио када се сусрео са Квесадом. Нису на срнули један на другог, напротив. Нашли су заједнички језик сматрајући да све прикупљено злато треба да пренесе у Шпанију као власништво Његовог Величанства.

Изненада, однекуд се, са

120 ратника, појавио Никола Федерман који је из Шпаније прешао у Венецуелу, а онда се запутио у колумбијске џунгле јер је и он чуо за поглавицу „златне коже“ у језеру Гватавита. Објаснио је Квесади и Балказару да је пошао са 400 војника, али му је људе готово уништила грозница.

– Има ли, уопште, тог златног поглавице? – упитао је сломљен.

Квесада му је одговорио да је; ако и постоји, до њега немогуће доћи. Сумњичаво је одмахнуо главом, али даље није могао. Пристао је да се сва тројица са преживелим војницима врате у Шпанију а краљ нека одлучи коме ће од њих доделити у власништво земљу око језера Гватавита. Договор је био џентлменски, али се шпански владар није тако понео. Не само да им није дао ништа, већ им је забранио повратак у Колумбију!

Вековима, све до наших дана, разни авантуристи и експедиције походили су језеро Гватавиту и претраживали његово муљевито дно. Нађени златни предмети ни изблиза нису покривали трошкове истраживања. Не треба ни помињати да „златни поглавица“ никада није нађен. По свој прилици, он је само главна личност индијанске легенде коју су шпански освајачи прихватили као истину.

Једно је извесно: израз Елдорадо, који означава златну грозницу, потиче од „златног поглавице“.

М. Т.

Илустровао: Брана Јовановић

НАДЛЕЖАН ЗА ПРИРОДНУ МАГЛУ

Припремајући се у Другом светском рату за велику офанзиву у северној Африци против трупа маршала Ромела, британска 8. армија је под командом генерала Монтгомерија, касније фелдмаршала, увежбавала у позадини фронта покрете својих извиђачких делова под заштитом вештачке магле. Командант једне пешадијске бригаде утврдио је, међу-

тим, да му вештачка магла више штети него користи у покрету и свом команданту дивизије одмах упутује захтев да се магла „дигне“.

Увежбавање снага пратио је и генерал Монтгомери па је, знајући да јединице задужене за дизање магле тога дана нису радиле, одмах одговорио команданту бригаде:

– Жалимо, али магла није наша, већ Божија. Ту вам не можемо помоћи. Предлажем да захтев упутите главном свештенику бригаде. ■

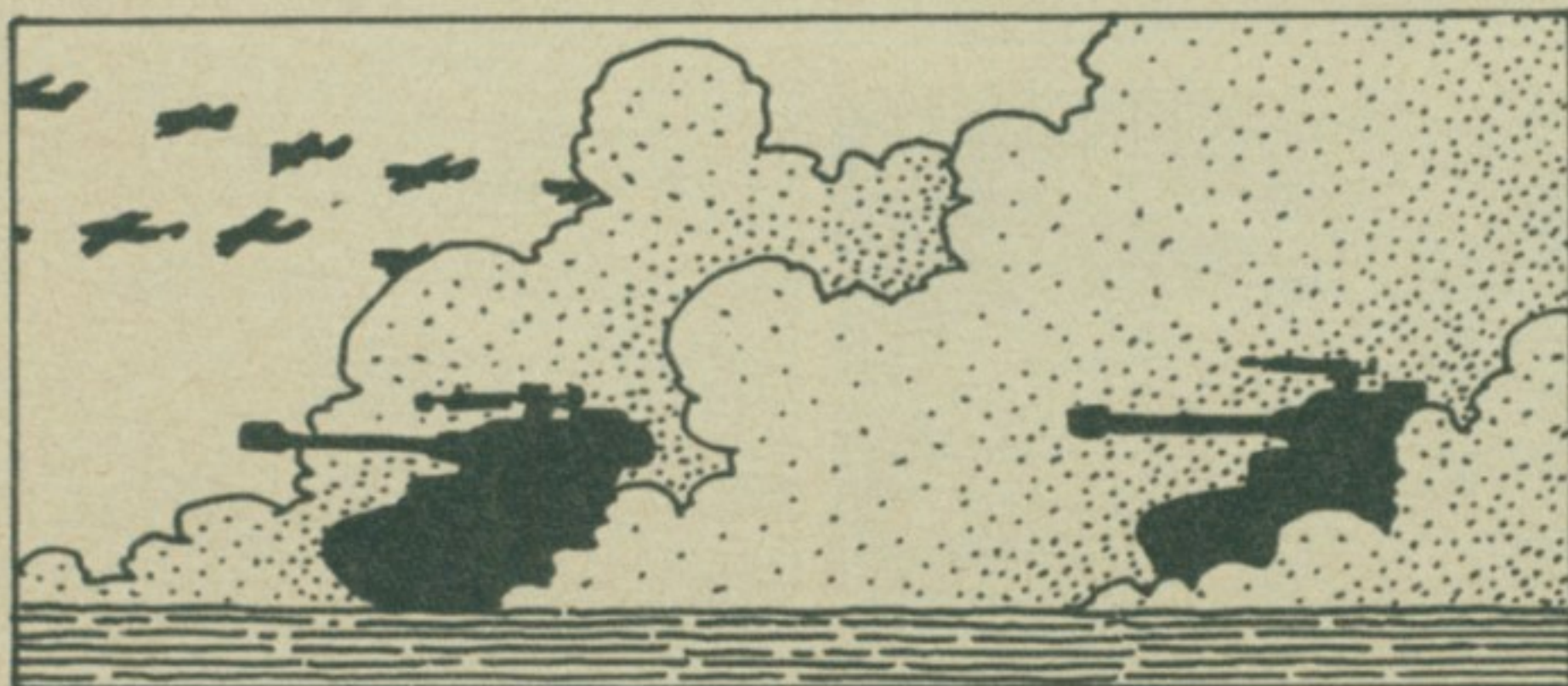

СПАВАЧИ НИСУ КРИВИ

Човек који спава не сноси одговорност за своје поступке, проценио је суд у Диселдорфу у случају адвоката Манфреда Баумана. Шта је то што је адвокат довело пред судију? Тужба градског саобраћајног предузећа јер су га ухватили без карте. Контролор је захтевао да господин Бауман плати казну од 40 марака што је овај одбио – имао је карту до одређене станице, али се успавао и није сишао.

Тако се суд нашао у неприлици: да ли је човек који спава одговоран за своје поступке или није? Недоумицу су решили судски вештаци: спавачи нису криви за оно што ураде у сну па је тако Манфред Бауман ослобођен.

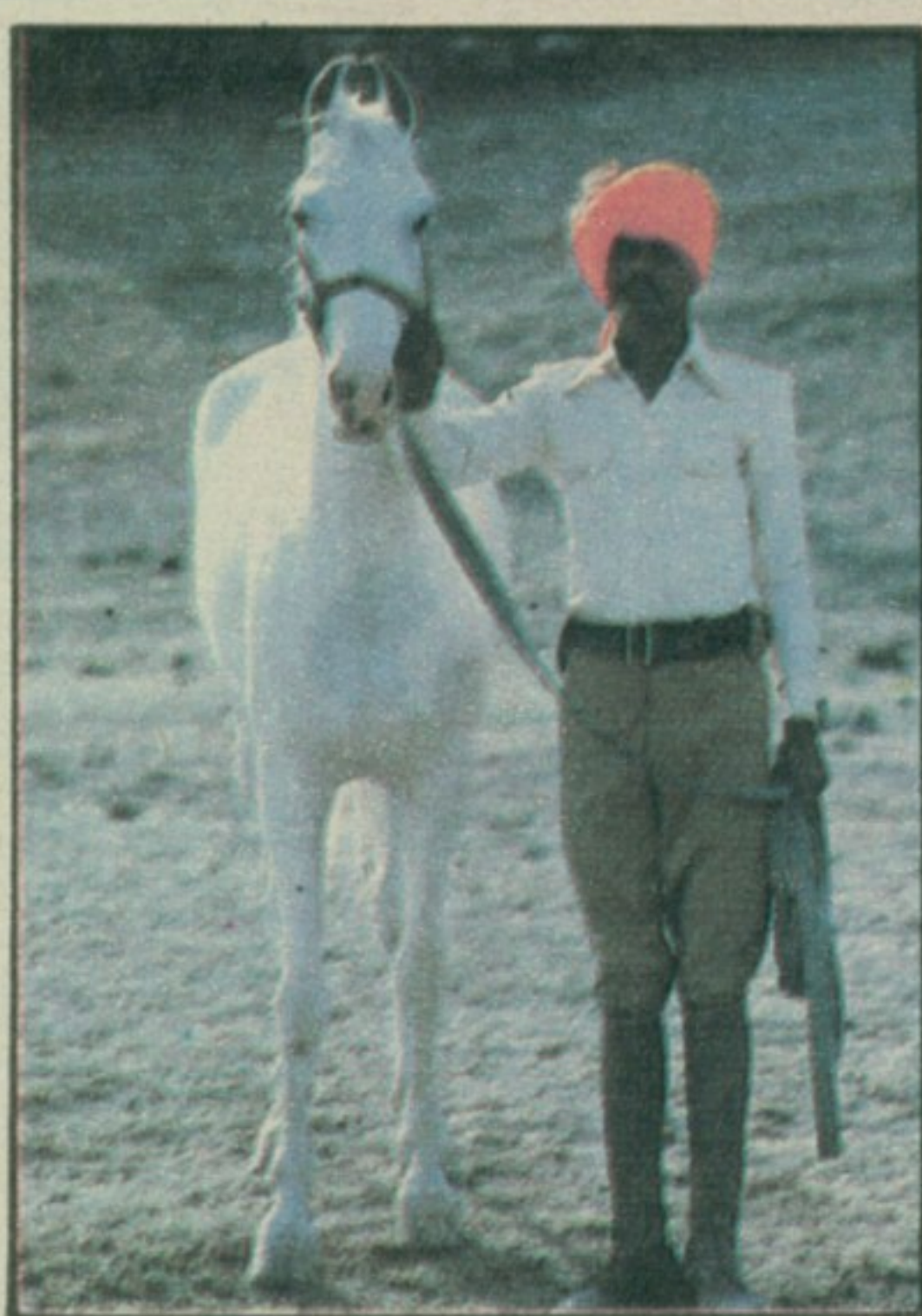
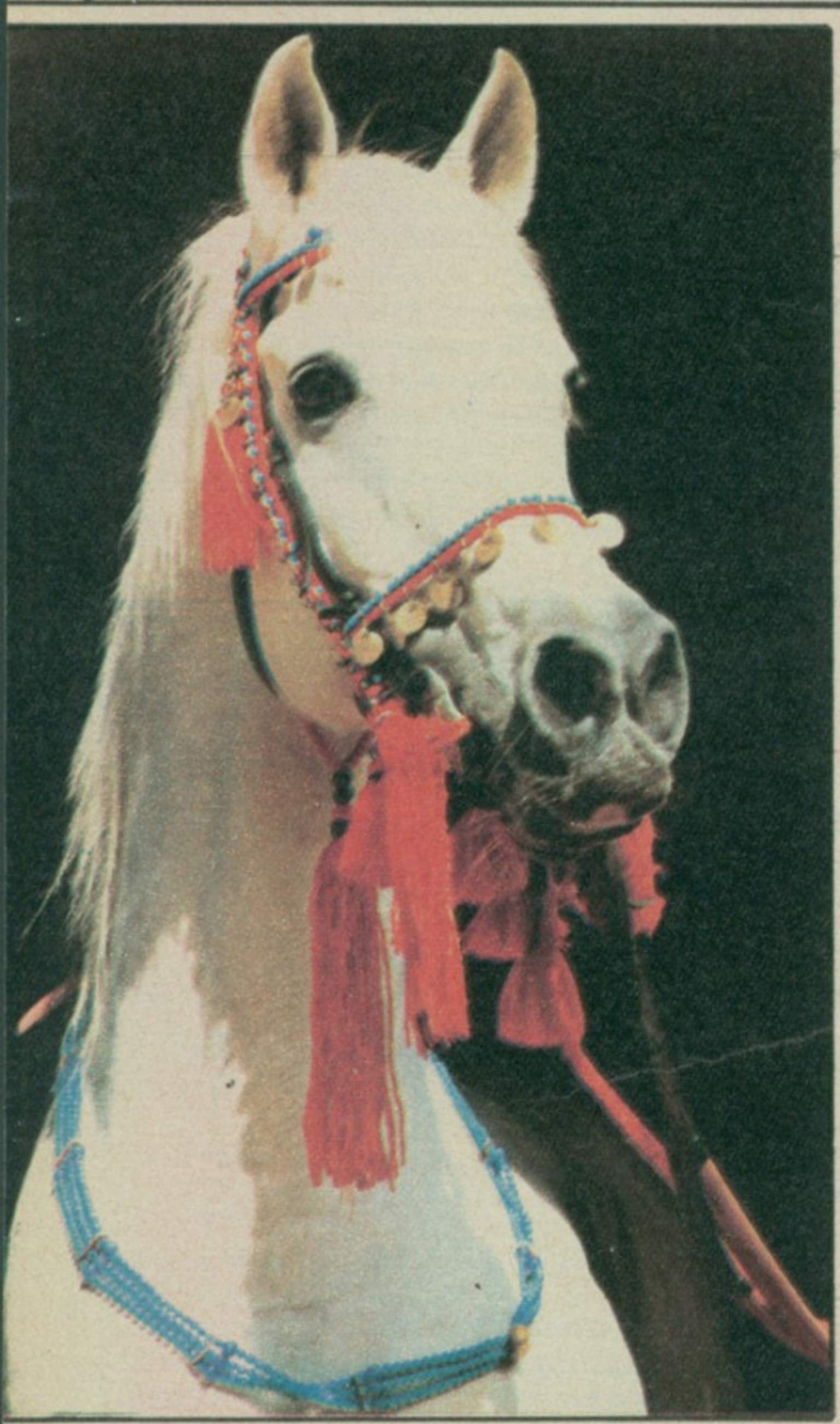
Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

ЗА ЊИМ СЕ ПРАШИНА ДИЖЕ...

И БОГ СТВОРИ АРАПСКОГ АТА

Он је оличење лепоте,
брзине, окретности,
снаге, храбрости и из-
држљивости. Гиздав и
племенит, био је и ос-
тао понос краљева и
царева, поглавица,
султана, махараџа и
војсковођа

У „Првој књизи о царевима“ у Светом писму описан је сусрет између царице од Сабе и цара Соломона. Све се одиграло на величанствен начин, уз непојмљиве количине злата и мириса које је она, допутовавши преко Јорданске пустиње на камилама, донела на дар најмудријем и најбогатијем владару. А дошла је, како му је рекла, да се сама увери у глас који се о њему простире, да види његово благо, златни храм и златну палату и да му постави загонетке како би се уверила у његову мудрост.

И одиста, имао је Соломон чиме да засени Сабу. У његовој палати начињеној од најскупоценијег мермера, изнутра свој од либанске кедровине, није постојао ни један једини предмет којег се цар дотичао а који би био од сребра: све је било од сувог злата. Али, Саба је на злато на-

викла. Оно што она до тада није имала ни видела били су – коњи! Овако пише у Библији:

„И имаше Саламун четрдесет тисућа коња за јаслима за кола своја, и двадесет тисућа коњаника.“

Били су то арапски коњи, онда као и данас најплеменитија сорта настала на свету. У Библији се они помињу на разним местима, а највећи хвалоспев испеван је о њиховој лепоти, срчаности и неустрашивости у „Књизи о Јобу“.

Разуме се, ови су коњи много старији и од самог Светог писма, али је њихово порекло и данас тајна.

Коњ настао од песка

Према једној теорији, арапски коњи настали су мешањем других раса које су још номадска племена у освит гвозденог

доба припитомила и у својим лутањима посејала од Каспијског мора, до северне Сирије, јужне Турске и уопште по Средњем истоку. Други зоолози, међутим, уверени су да је ова чистокрвна раса настала управо као таква у средишњим деловима Арабијске пустиње познатим под именом Неџд. Ту се налазила пространа оаза, на месту где су, некада давно, три реке мешале своје токове и где је владала блага клима, а тло красили богати пашњаци.

На том тлу је настала и исламска легенда према којој је пророк Мухамед захватио у шаку пустињски песак, затим га одувао, а од њега се одмах, у ваздуху, обликовао – прекрасан коњ. Тада је пророк рекао:

„Створио сам га да вас усрећим. Плашили сте се пустињског ветра, сада имате нешто чиме ћете га победити.“

Легенда је лепа као и све источњачке приче. И истинита је, утолико што су баш на леђима коња пустињски људи и завладали тим негостољубивим просторима. Само, пророк је живео у 7. веку, а коњ је, како смо већ рекли, настао много раније. Па било на који начин да се то десило, арапски ат је савршенство природе. Чини се да је у обликовању његових особина, поред природе, своје прсте умешао и човек. Бедуинска племена су негде око три и по хиљаде година пре нове ере почела да крстаре пустињама од Арабије до Јордана и то на камилама. Оне су једине могле да понесу и њих и терет преко пешчаних дина. А онда су бедуини наишли на коње и прихватили их... Ждрепце су подизали на камиљем млеку и они су израстали у све издржљивије атове!

Скок у трпезарији

Мало-помало, коњи су не само олакшавали људима преживљавање, него су учествовали и у стварању историје. Када су фараони упрегли коње у бојна кола, проширили су Египатско царство. За цара над царевима, мудрог Соломона, већ смо рекли колико је имао коња и колико су му значили, а и доцније су се народи и царевине уздизали захваљујући коњима.

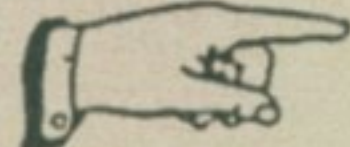
Када су први крсташи пристигли у Свету земљу на својим европским, тешким и крупним коњима, били су запањени и усхићени угледавши лаконог, нервозног, треперавог арапског лепотана који је фрктао и пропињао се и био у стању да се усред галоп муњевито окрене у месту. Уз то неустрашив, био је непобедиви противник. Нешто слично доживео је много доцније и Наполеон када се сучелио са Турцима Мамелуцима код Пирамида 1798. године. Претрпео је пораз... зато што су противници јахали арапске атове. Од тада је Наполеон јахао само коња из Египта.

А када је 1812. доживео и легендарни пораз под Москвом, Наполеон је рекао:

– Господо, можете умешати само кап арапске крви у било коју другу расу коња и добићете сместа побољшање!

Јер, на бојном пољу је од хиљада и хиљада француских коња преживело само нешто мало – ових арапске расе.

И енглески генерал Смит је у пет битака које је водио против Сика 1847. године јахао „арапина“ – јединог коња који није

био окрзнут, па се чак никада није разболео у потоњих 18 година.

Упамћена је у енглеској историји и прелепа кобила коју је јахао Дизраели и која је била тако окретна и спретна да је он једном приликом на њој улетео у трпезарију и прескочио преко стола препуног ђаконија за којим су седеле званице. Није страдала ниједна чаша и сви су остали умишени.

Седам милиона долара – грло!

Прве ергеле арапских коња у Великој Британији основали су у 19. веку Бајронова унука Леди Ен Блант и њен муж, песник и путописац Вилфрид Скевен Блант. Иначе, између 1683. и 1730. године у Британији, која је одувек знала шта је добар пунокрвни коњ, догодио се револуционарни преокрет када су из Арабије стигла три пастува: Дерли Арабијен, Бајерли Терк и Годолфин Арабијен. Од тада најбољи енглески коњи – преко 90 одсто њих – вуку порекло од неког од ове тројице.

Оно по чему је пунокрван арапски коњ друкчији и бољи од свих других јесте неколико особина у његовој грађи. Он има само 23 кичмена пршљена уместо уобичајених 24, што чини да је краћи и мањи – висина му се креће од 14,1 до 15,1 хвати, или 143 до 154 см. Али, зато може да понесе већи терет него остали коњи. Он има снажна прса, а крвоток му је такав да користи кисеоник брже и више него било која друга раса коња. Кости његових ногу су чврсте као да су од слоноваче, а његове ноздрве снабдеване нарочитим набором који се затвара пред налетима пустињског песка, но, то му ни најмање не омета дисање! Ето објашњења откуд му таква снага, брзина и издржљивост.

Ове богомдане коње у Шпанију су довели Арапи, а онда су шпански освајачи на њима заузимали Америку. Тако су, сматра се, од њихових коња настали мустанзи, доцније најчувенији дивљи коњи које су могли да обуздају само најбољи, најјачи и најсрчанији јахачи.

А после америчког грађанског рата чувени генерал Грант путовао је 1873. године на Средњи исток и тада од турског султана добио на дар два пунокрвна пастува: Леопарда и Линден Трија. Када се с њима вратио у Америку, било је потребно наћи им такође пунокрвне ждребице и оне су увезене из Енглеске... Од њих је настао потоњи највећи бизнис на свету: у америчким ергелама арапских коња данас има око 350.000 регистрованих пунокрвних грла. До пре коју годину њихова је цена достизала незамисливих седам милиона долара по једном! Измене у пореској политици доскочиле су овој врсти „дивљања цена“, тако да се данас врстан арапски коњ може купити и за четрдесет хиљада долара.

Ера аутомобилизма довела је до чудноватог обрта судбине у постојбини ових најцењенијих коња. Земље богате нафтом постепено су готово сасвим замениле коње – џиповима и кадилацима. Па кад је арапским коњима запретило потпуно истребљење у том делу света, неке блискоисточне земље биле су присиљене да из европских ергела увезу пунокрвне пастуве како би обновили лозу. Али! То је значило и промену миленијумског схватања. У арапским крајевима лоза коња одређује се према кобили! Сада више није тако...

М. К.

Новинар Тим Кахил пошао је с војним извиђачима у пробијање ваздушног зида ока урагана Френсис. Метеоролошки сателити дају слику разорних олујних ветрова, али тек када су сувише близу. Да би се становници угрожених места на време евакуисали, лети се право у ураган

Налазио сам у канцеларији војне ваздухопловне базе и нехотице бацао поглед на податке које сам сакупио. Као на пример: „У једном дану ураган умерене јачине ослобађа енергију као четири стотине хидрогенских бомби од по двадесет мегатона...”

– Малчице нервозни? – упитао ме је старији водник.

– Страшно уплашен, тачније речено – одговорио сам.

– Може да буде ужасно – рекао је капетан – али, човече, када улетиш у један такав ураган...

– И пробијеш зид облака ураганског ока као да с котуралкама изненада упаднеш у отворен шахт – умешао се потпуковник.

– Језиво! – изустисао сам.

– Понекад и дивно – покушао је да ме убеди капетан.

У Кислеру, држава Мисисипи, разговарао сам са члановима 920. метеоролошке изви-

ђачке групе и 815. метеоролошке извиђачке ескадриле, мушкарцима и женама познатим као Олујни трагачи. Кроз само један сат полетећу с њима да бисмо тачно одредили место, величину, снагу и барометарски притисак урагана Френсис. Уместо да, као прави новинар-репортер, будем срећан што ћу се наћи на „лицу места“, ја сам се силно плашио.

– Досад нисмо имали ниједну незгоду – рекао ми је потпуковник као да ми чита мисли – колико узлетања толико слетања.

– А Френсис? Може ли да буде убица?

– Летимо да бисмо баш то утврдили – гласио је одговор.

Убица не мора да убије

Урагани – звани тајфуни на западном Пацифику а циклони на Индијском океану – настају изнад топлих тропских вода. Сателитски снимци показују густе групе облака који се стварају изнад области веома ниског атмосферског притиска које усисавају околни ваздух. Затим, услед такозваног Кориолисовог ефекта, који се односи на Земљину ротацију, и разлике између центра с ниским притиском и његове околине, долази до снажних ветрова који се у вртлогу крећу око тог центра у смеру супротном кретању казаљке на сату.

Овај усковитлани ваздушни зид, састављен од чврсте масе олујних облака дебеле више километара, може да достигне брзину од 300 и више километара на сат. Унутар зида постоји сасвим мирно место – центар или око урагана – где је притисак тако низак да у себе увлачи ваздушни зид ока па се овај креће све брже и брже.

Ураган у пуном замаху на сателитским снимцима личи на малу ветрењачу. Научници могу, уз помоћ тих снимака, да израчунају место урагана, али тек када је на удаљености од највише 75 километара, што је прекасно

да се угрожено становништво на време евакуише.

Због тога на сцену ступају „олујни трагачи“. Њихов задатак је да тачно одреде положај урагана и пробију ваздушни зид његовог ока да би у њему измерили барометарски притисак. Што је притисак мањи, то је ураган снажнији и опаснији.

„То је као да су вам рекли да се у пећини налази огроман опасан медвед и дали вам термометар да му измерите температуру“, рекао ми је још у бази један од Олујних трагача.

Прави ураган убица може пред собом да ваља водени талас широк 75 и висок 8 метара. Године 1970. циклон је у Бангладешу убио

500 хиљада људи. С друге стране, ураган Камила, чији су положај и јачину на време утврдили Олујни трагачи, усмртио је источно од Њу Орлеанса 1969. године „само“ 256 особа које нису послушале наређење да напусте место.

Лет кроз слабе тачке

Ураган Френсис постајао је све јачи далеко изнад Атлантика и спремали смо се да га нападнемо. Наш авион био је турбо-теретњак и важио је за неуништивог. Узлетели смо у 3,30 часова ујутро и око 5,30 сунце је почело да се рађа изнад Френсиса, а пола хоризонта покривао је побеснели црни облак, ружичаст при самом врху.

Седео сам тачно иза пилотске кабине, крај прозора од изгребане пластике. Пилотирао је капетан Сенди Меклид. Навигатор, нагнут изнад радара, водио нас је кроз пукотине олујних стаза. Инжењер лета непрекидно је одређивао тежину авиона која се смањивала потрошњом горива.

Два метеоролошка официра осматрала су мутну површину океана процењујући јачину ветрова. Када се нађемо са унутрашње стране зида урагановог ока, посада ће падобраном у само око спустити електронски барометар.

Пилот војног авиона који је случајно летео високо изнад нас позвао је и питао знамо ли шта радимо и где идемо. Знали смо. Спремали смо се да „великом опасном медведу измеримо температуру“.

Меклид је спустио авион на десет хиљада стопа (три километра), висину на којој ћемо пробити зид ока. Летели смо између олујних облака. Изнад тих пукотина небо је било плаво.

Дешава се да авион мора да пробије неки од тих облака, што је прилично опасно јер његови ветрови могу да му откину крило или да нагло подигну или оборе апарат. Због тога навигатор буљи у радар тражећи слабе тачке, односно места између.

Када је нашао такво место, улетели смо у облак уз снажан трзај. Следио сам се мада то није било ништа – ветар брзине свега 150 километара на час.

Пробили смо ваздушни зид

Пред нама је био зид урагановог ока. Док смо се приближавали, пилот је лево крило апарата држао тачно у правцу ветра да би летео кроз ветар носем према самом центру урагана.

Док сам размишљао како понекад ваздушни зид ока једноставно „испљуне“ авион, пробили смо зид брзином од 275 километара на час.

У том тренутку као да су се сви инструменти у авиону покварили, а педала су зашкрипала под пилотовом ногом. Вртели смо се у свим правцима одједном. Сигурносни појас болно ми се забио у струк и рамена.

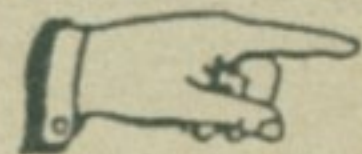
Кроз прозор сам видео само кључалу тмину из које је снажна киша ударала о прозор. Громови су тутњали и пуцали као у паклу. Усред таме на стаклу ветробрана пилотске кабине блистала је аветињска светлост, електрична појава позната као ватра светог Елма.

Експлодирала је муња. Очи су нам биле избуљене на мртвачки белим лицима. А онда је по авиону почео да туче град. Чинило ми се невероватним да нешто што је направио човек може да издржи незамислив притисак зида урагановог ока.

Шта ли би се догодило да се апарат разбио? Шта се дешава са човеком који пада с висине од 3.000 метара док му ветар од 150 километара на сат дува у леђа. Видео сам себе како се сатима и сатима вртим око урагановог ока.

Мир у оку

Најзад смо улетели у то проклето око. Ту је владао мир. У слушалицама сам чуо како пилот тешко дише и покушава да се прибере да

Илустровао: Асканио Поповић

би нам професионално саопштио: „Обична ситница!”

Плаво небо као да је огледало мира у оку. Ружичаст облак мирно је пловио далеко горе. Сунце је обасјавало западни зид ока, узбуркану масу таме оивичену скерлетом и златом.

То чувено ураганско око било је елипсасто, димензија 22x15 километара. Електронска сонда показала је барометарски притисак од 980 милибара, а ветрови нису били јачи од

нешто преко 200 километара на сат.

Ураган Френсис није била леди, али ни убица.

Пилот нас је лупингом облика Z извукао из ока кроз процеп на јужном зиду. Сада сам ја тешко дисао и требало ми је неколико секунди да схватим да се пилот обраћа мени:

– Па, шта мислите?

Пошто сам преживео најгори могући ужас, осетио сам као да ми је пао камен са срца.

Чини ми се да сам помало хистерично одговорио:

– Био сам и на горим летовима путничких авиона!

Кроз слушалице сам чуо како посада вришти од смеха.

– Да – рекао је пилот – обичан радни дан.

Затим је подигао авион високо изнад олујних облака и кренули смо кући док се иза нас рађало сунце.

РАТ ОКО

ШНИЦЛЕ

**Научници су
расветлили шта
се све догађа
после нашег
најобилнијег
оброка**

Оно свима нам познато осећање поспаности и тромости после доброг ручка биолошка је чињеница: једење током дана смањује способност концентрације, а врста хране, vele психолози, непосредно утиче на наше умне способности. Најгоре је с ал-

кохолом. Он делује управо двоструко јаче у по бела дана, него увече!

Све ово прецизно је обрадио Енди Смит, истраживач на Универзитету Сасекс у Великој Британији. Његова је студија изазвала доста пажње на петодневном научном скупу који је крајем лета одржало британско Друштво за унапређење науке, у месту Свонси.

Енди Смит је уложио пет година у истраживање и писање научног рада који је прочитао на том скупу. Испитујући окретност ума код различитих људи пре и после оброка, он је дошао до сазнања да се после јела сви тешко концентришу, док прескакање ручка готово нимало не умањује способност да се посао настави с пажњом.

Енди Смит је открио и то да храна богата протеинима, као што је месо, а нарочито бифтек или шунка, јаја, ракови и слично, потпуно онемогућује особу која је са слашћу појела такав ручак да се удуби у посао. Мање су по радну спо-

собност погубни угљени хидрати, па се тако испоставило да је боље ручати резанце (шпагете, макароне...), кромпир или сендвиче. Енди Смит каже:

„Наши су резултати драматични. Зато нам није циљ да саветујемо људима да избегавају ручак, него да их упозоримо како последице ручка трају по неколико сати. На пример: протеини чине људе растресенима, док угљени хидрати имају за последицу да се човекова пажња усмерава у једном одређеном правцу, па он занемарује сигнале који долазе с ивице његовог видног или слушног поља. То може бити погубно, рецимо у саобраћају.

И док је ово излагање привукло пажњу запослених у Британији где се, да подсетимо, ради „европски“, од девет до пет, дакле и после ручка, чини се да оно није изненадило Алберта Руа, шефа елитног ресторана „Le Gavroche“ у Ситију, где ручавају пословни људи. Ру је и ово искористио за рекламу:

– Има много истине у томе да храна делује на људе и то на различите начине – каже он и додаје научничким тоном:

– Истраживања су одавно показала да тешка храна у мензама повећава број несрећа на раду и до 25 одсто. Али, ми настојимо да муштеријама понудимо уравнотежен мени...

А директор чувеног „Савоја“ слаже се с истраживачима који „грде“ ручак:

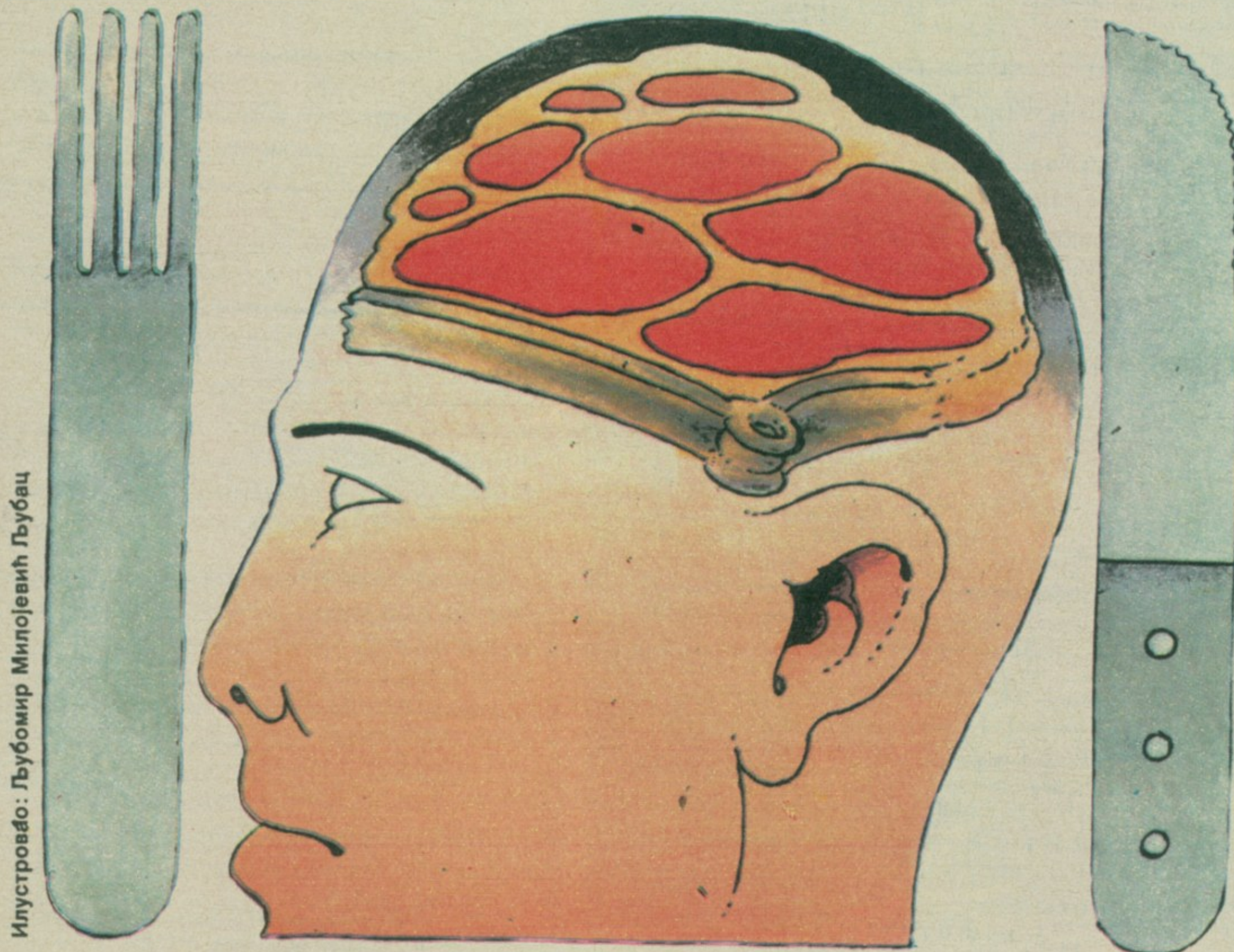
– Ја сам за два obroка дневно и обавезно се и сам тога придржавам. Ручам једино кад после тога идем на пливање.

Међутим, јавила се и „друга страна“. Тако Егон Рони, угледни публициста који се бави готово искључиво писањем о храни, каже:

– То су саме бесмислице. Не може храна да мења наше способности, а да би мозак могао што боље да ради човек треба и да се добро храни!

Па сад, који је став здравији? Најбоље да свако сам закључи.

М. К.

Илустровао: Љубомир Милојевић Љубац

БЕЛИ СТРЕЛАЦ

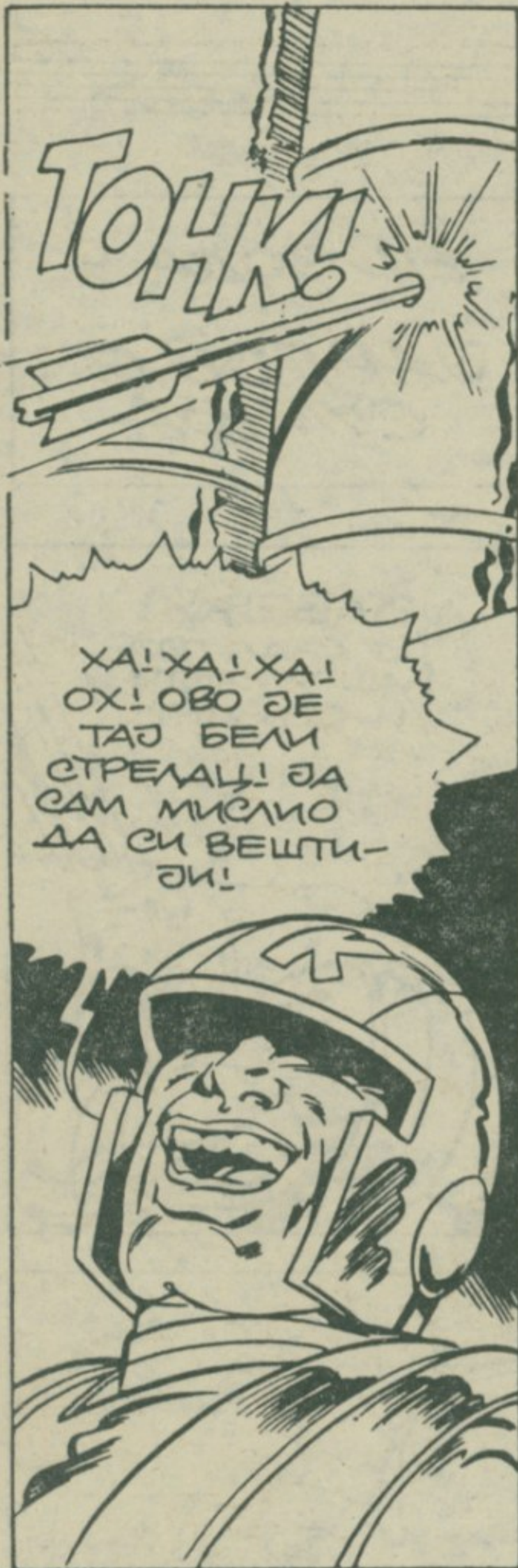
ПИСАЊЕ: FRANÇOIS CORTEGGIANI

ЦРТАЊЕ: JEAN-YVES MITTON

ЕПИЗОДА 9
ЈАРГОВА
СУМЊА

© Copyright by Strip Art Features

ХА! ХА! ХА!
ОХ! ОВО ЈЕ
ТАЈ БЕЛИ
СТРЕЛАЦ! ЈА
САМ МИСЛИО
ДА СИ ВЕШТИ-
ЈИ!

УХ...
ФУУ!
СЛЕДЕРИ
ПУТ НЕБУ
ПРОМАШИ-
ТИ! ДАЈЕМ
ВАМ РЕЧ!

А САД
МОРАМ ДА
НЕСТАНЕМ
ПРЕ НЕГО
ШТО ПОЗОВУ
ПОМОЋ!

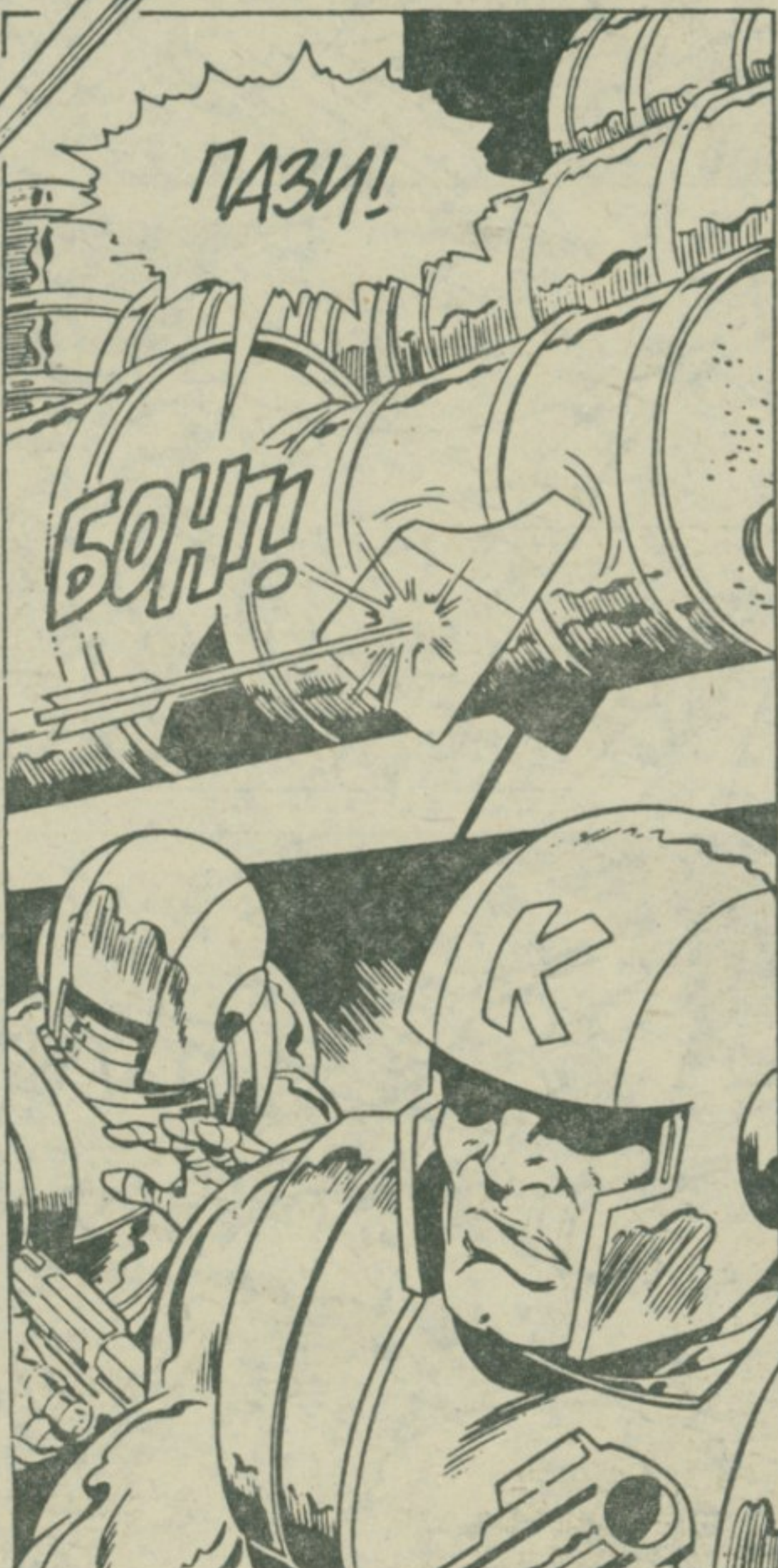
КАШО
ЈЕ!

ЕВО ГА!
СТОЈ!

ЦАААНГ!

ШТА ДА
ИМ РАДИМ...
ЛОШЕ ИМ
СЕ ТИШЕ...

ПАЗИ!

БОНГ!

ГОМИЛА БУРАДИ!
ПОКЛОПИ-
БЕ НАС!

БАНГ!

БАНГ!

БАНГ!

ААХ!

ШТА ЂЕ
ОВОЗ АЛ'
СЕ КИЗА!

НАФТА!
НАФТА, ЗАР
НЕ ВИДИШ?

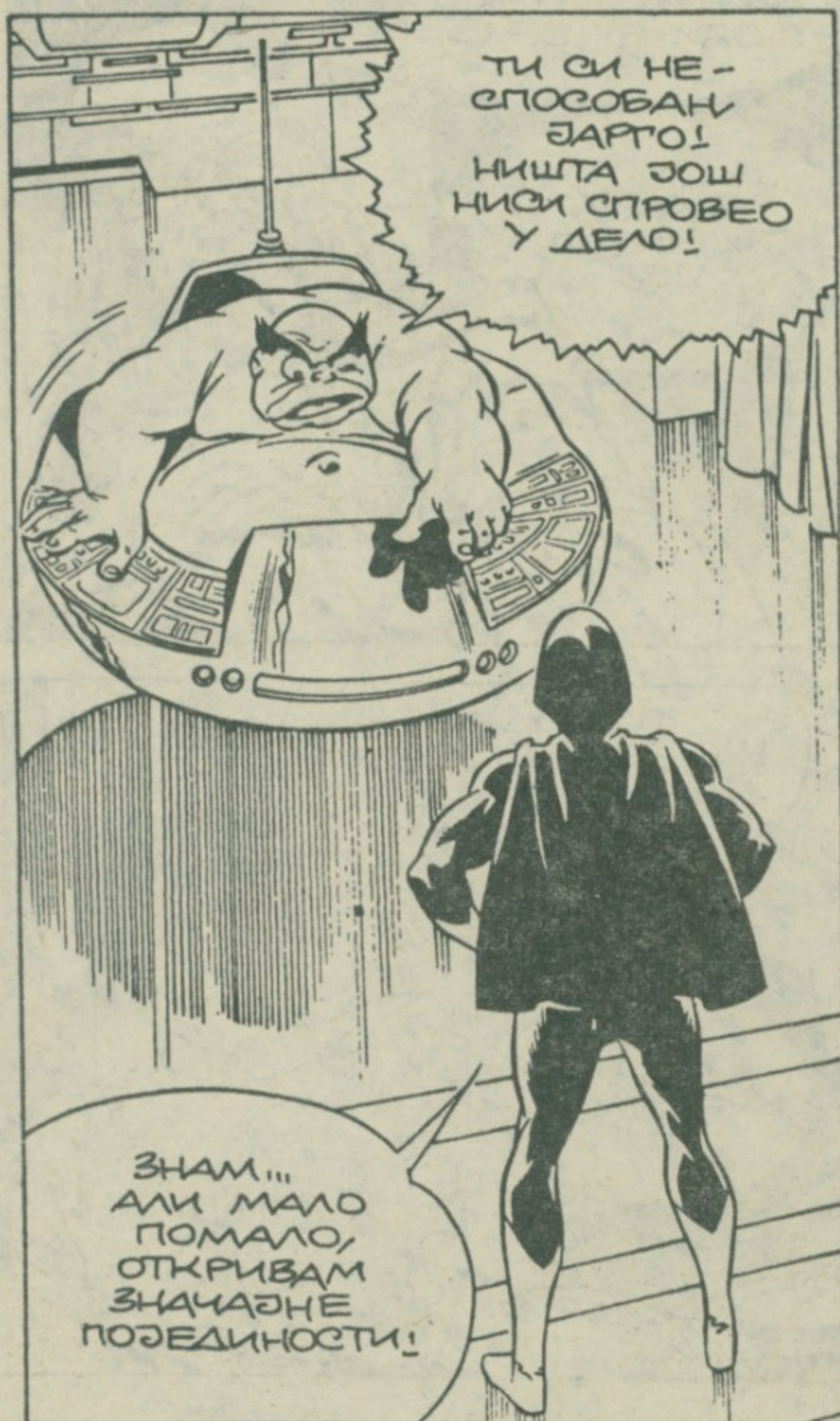

МОЖДА
ЋЕ ВАМ
ПОДМАЗАТИ
МОЖДАНЕ
ВИЈУГЕ,
АКО ИХ
УОПШТЕ
ИМАТЕ!
ХА, ХА,
ХА,

ПРОКЛЕТ
ДА СИ!

ОПЕТ ТАЈ
НЕСНОСНИ
БЕЛИ СТРЕЛАЦ!
ЈМЕ У СЕВЕРНОЈ
ЧЕТВРТИ,
ДАНАС У
ИНДУСТРИЈСКОЈ
ЗОНИ!
УЖАС!

ТИ СИ НЕ-
СПОСОБАН
ЈАРГО!
НИШТА ЈОШ
НИСИ СПРОВЕО
У ДЕЛО!

ЗНАМ...
АЛИ МАЛО
ПОМАЛО,
ОТКРИВАМ
ЗНАЧАЈНЕ
ПОЈЕДИНОСТИ!

НЕБЕШ
МИ РЕКИ
ДА СИ ОТ-
КРИО ИДЕНТИТЕТ
ТОГ ЂА-
ВОЛА?

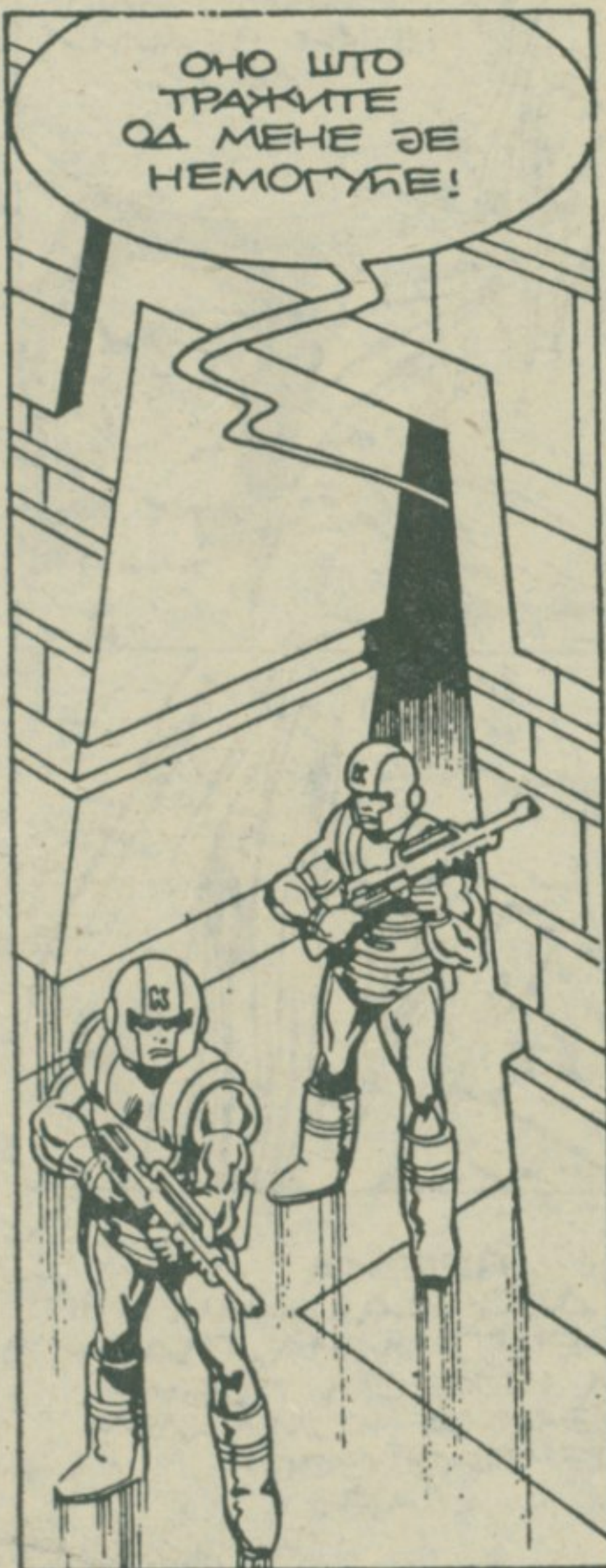
СКОЋЕ
ГЛУПОСТ НАД
ГЛУПОСТИ-
МА!

МОЖДА,
АЛИ ИМАМ ДОБАР
ПЛАН... ПРОВЕРИЋУ!

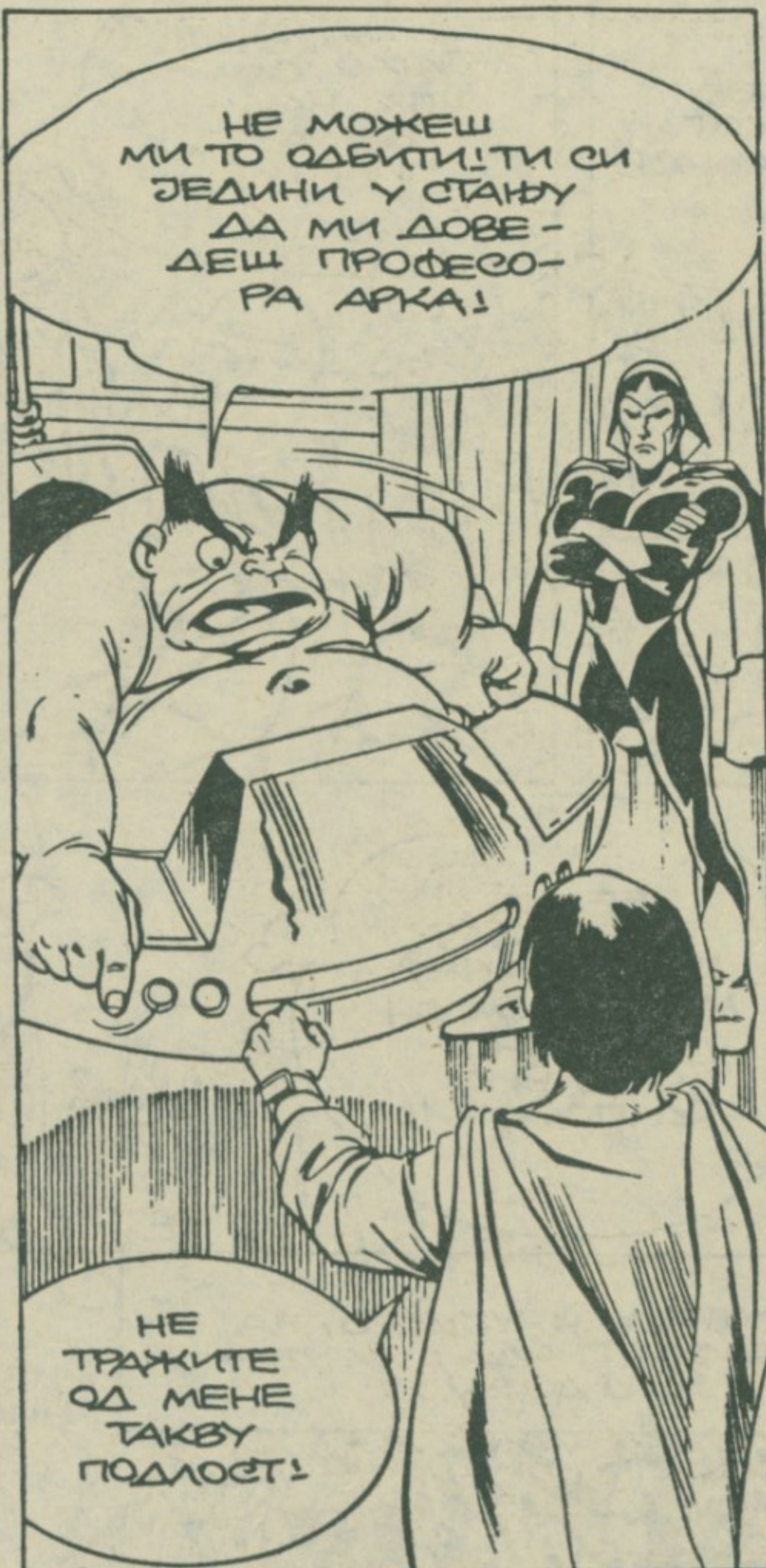

МАЛО
КАСНИЈЕ...

ОНО ШТО
ТРАЖИТЕ
ОД МЕНЕ ЈЕ
НЕМОГУЋЕ!

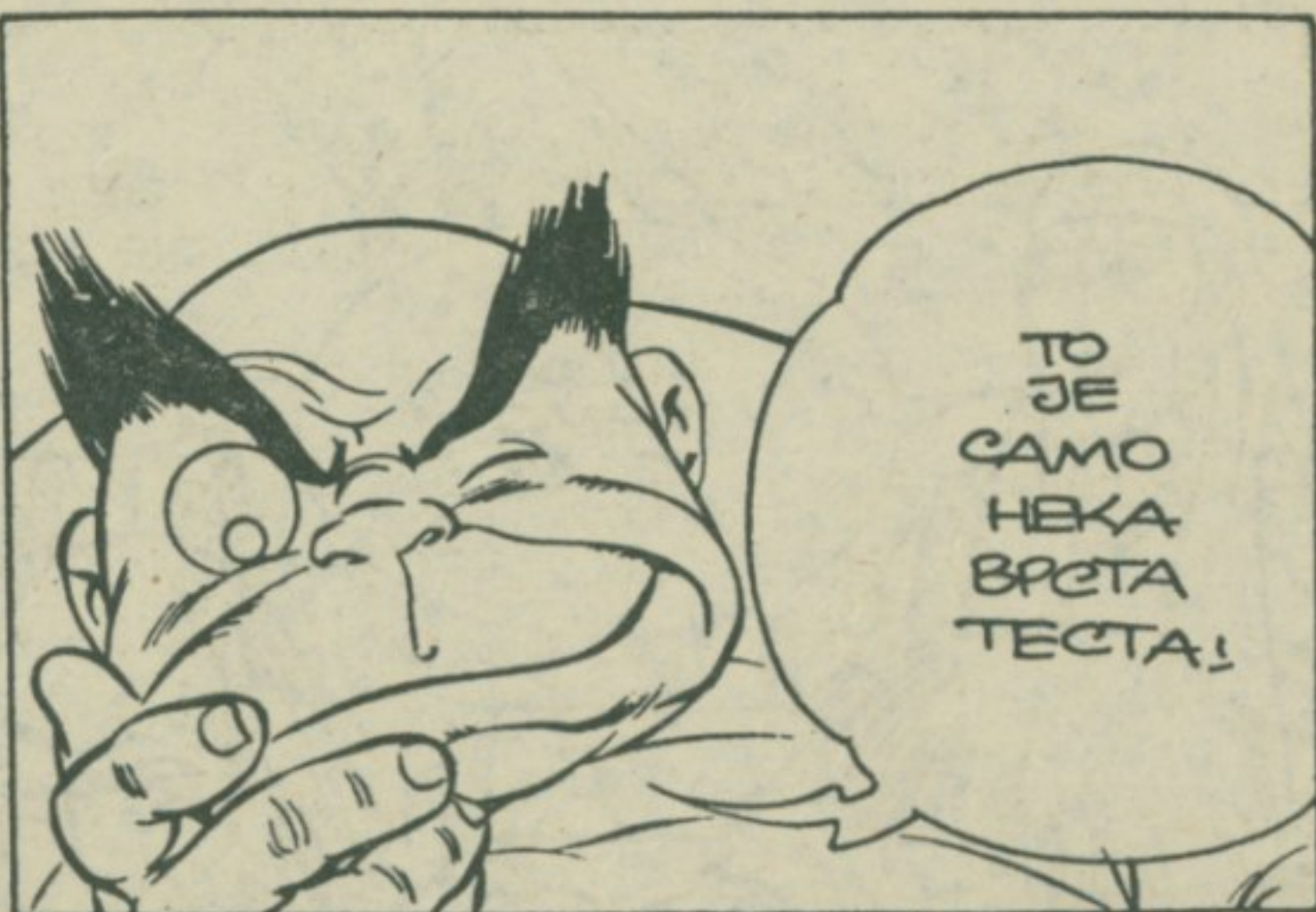

НЕ МОЖЕШ
МИ ТО ОДБИТИ! ТИ СИ
ЈЕДИНИ У СТАЊУ
ДА МИ ДОВЕ-
ДЕШ ПРОФЕСО-
РА АРКА!

НЕ
ТРАЖИТЕ
ОД МЕНЕ
ТАКВУ
ПОДЛОСТ!

ТО
ЈЕ
САМО
НЕКА
ВРЕТА
ТЕСТА!

КАКВОГ?
ЗБОГ
ЧЕГА?

ДА БИ
ДОКАЗАО
ГОСПОДАРУ
КЛОВОСУ
ДА ТИ НИ-
СИ БЕЛИ
СТРЕЛАЦ!

КАКО СЕ УСУЂУЈЕШ
ДА МЕ ПОКЛЮЧЕШ
ОД ТИМ 'НИТКО-
ВОМ! ЗНАО САМ ДА
СИ ТИ ОВДЕ
УМЕЊАО
СВОЈЕ
ПРЕТЕ!

СМИРИ СЕ,
МОМЧЕ!
ЗАШТО СИ
СЕ ТОЛИКО
ИЗБЕЗУМИО?

ЈАРТО
ЈЕ У ПРАВУ!
АКО СИ
ИСПРАВАН...

ДА, ЈАРТО ЈЕ У
ПРАВУ... МОРАМ НЕ-
ШТО ДА УЧИНИМ...

ГОСПОДАРУ...

ИЛИ!
СЛОБОДАН СИ!
НАВБРОЈЕ БИ
ТИ ВИМО ДА
УРАДИШ ТО
ШТО ЗАХТЕВАМ
ОД ТЕБЕ!

НАДАМ СЕ ДА
ЈЕ ПРОФЕСОР БИО
У МОГУЋНОСТИ ДА
ПРАТИ ОВАЈ
ЗАНИМИВ РАЗГО-
ВОР!

И ЗАИСТА. ЗА ТО ВРЕМЕ, У ЗАБАЧЕНОЈ
ГРАДСКОЈ ЧЕТВРТИ...

ДОБРО ЈЕ
ШТО ВАМ ЈЕ СКОТ
ДАО МИНИ ОДА-
ШНИЦА!

ГОТ!
НИШТА ВИШЕ
НЕ
ЧУЈЕМ!

ЈЕДАН ПОЛИЦАРАЦ, ЈОШ ДАН
РАНИЈЕ, ДОБИО ЈЕ ЗАДАТАК
ДА МОТРИ СА ПОГОВНОГ
МЕСТА И РЕАГУЈЕ У ТРЕНУТ-
КУ СУСРЕТА ПРОФЕСОРА И
ЊЕГОВОГ НЕКАДАШЊЕГ
УЧЕНИКА...

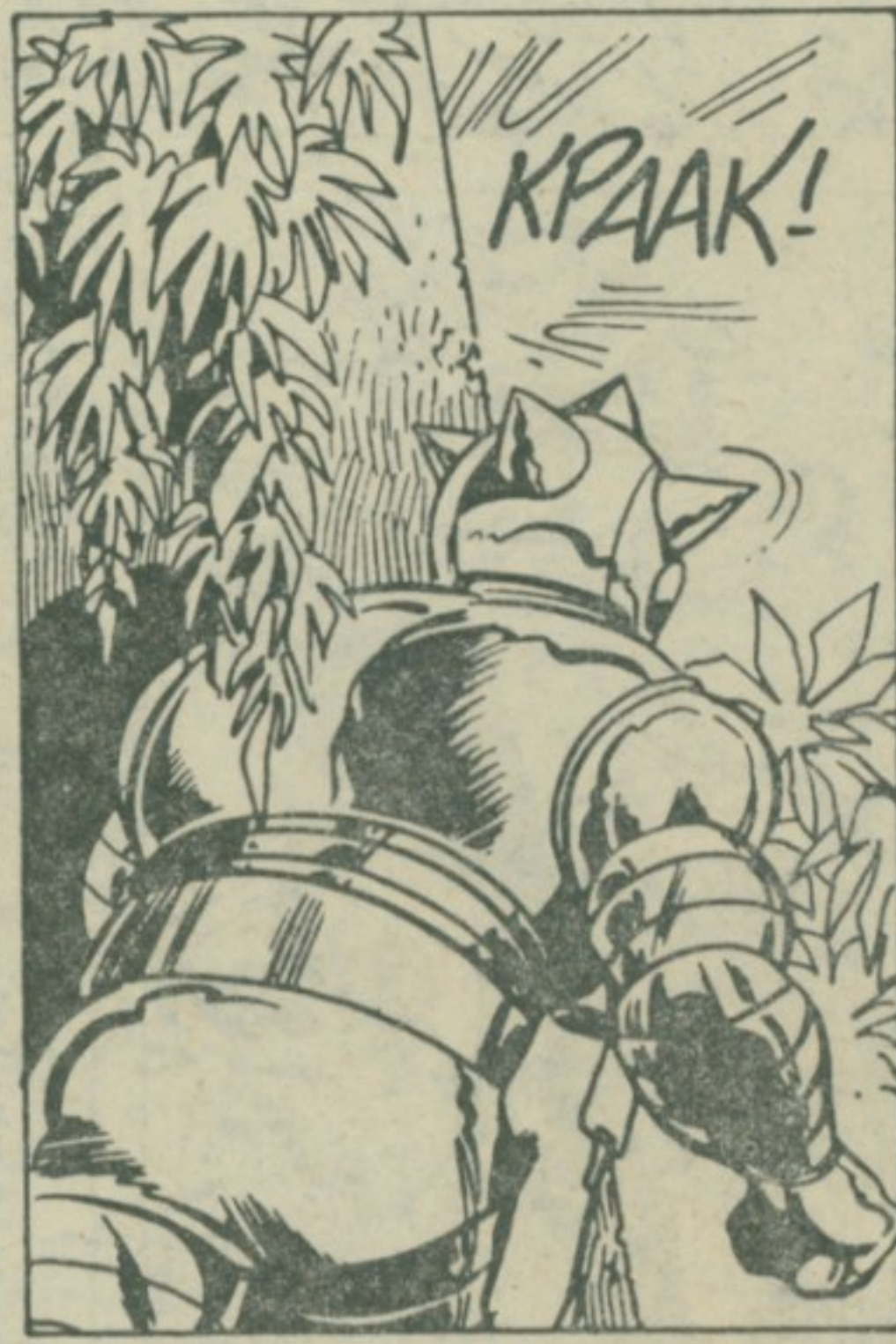
ОСЕЋАМ
ДА МИ ЈЕ НЕКО
ЗА ПЕТАМА...
ДА МЕ УХОДИ...

У КЛОПЦИ
САМ! МОРАМ
НАЋИ ПРОФЕСО-
РА И ЗАЈЕДНО
С ЊИМ НЕШТО
СМИСЛИТИ!

ЗАШАО ЈЕ ЗА
КАМЕН! САД ЈЕ ТРЕ-
НУТАК ДА ЈА СТУ-
ПИМ НА ОЈЕНУ!

КРААК!

ДУМ!

ШТА ЈЕ ТО?

ЕТО!
ЗНАО САМ!

ПОЛИЦАРАЦ ЈЕ, НЕМА СУМ-
ЊЕ, ИМАО НАРЕЂЕЊЕ ДА
НАС ЛИКВИДИРА! СРЕГА
ЈЕ...

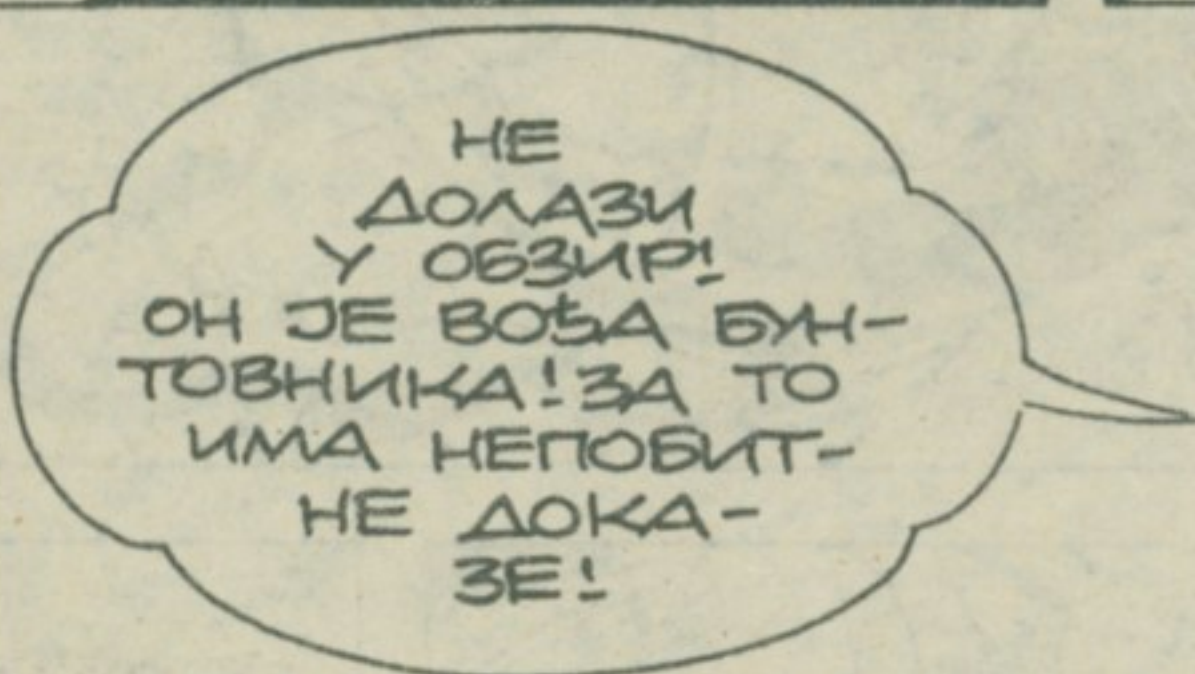
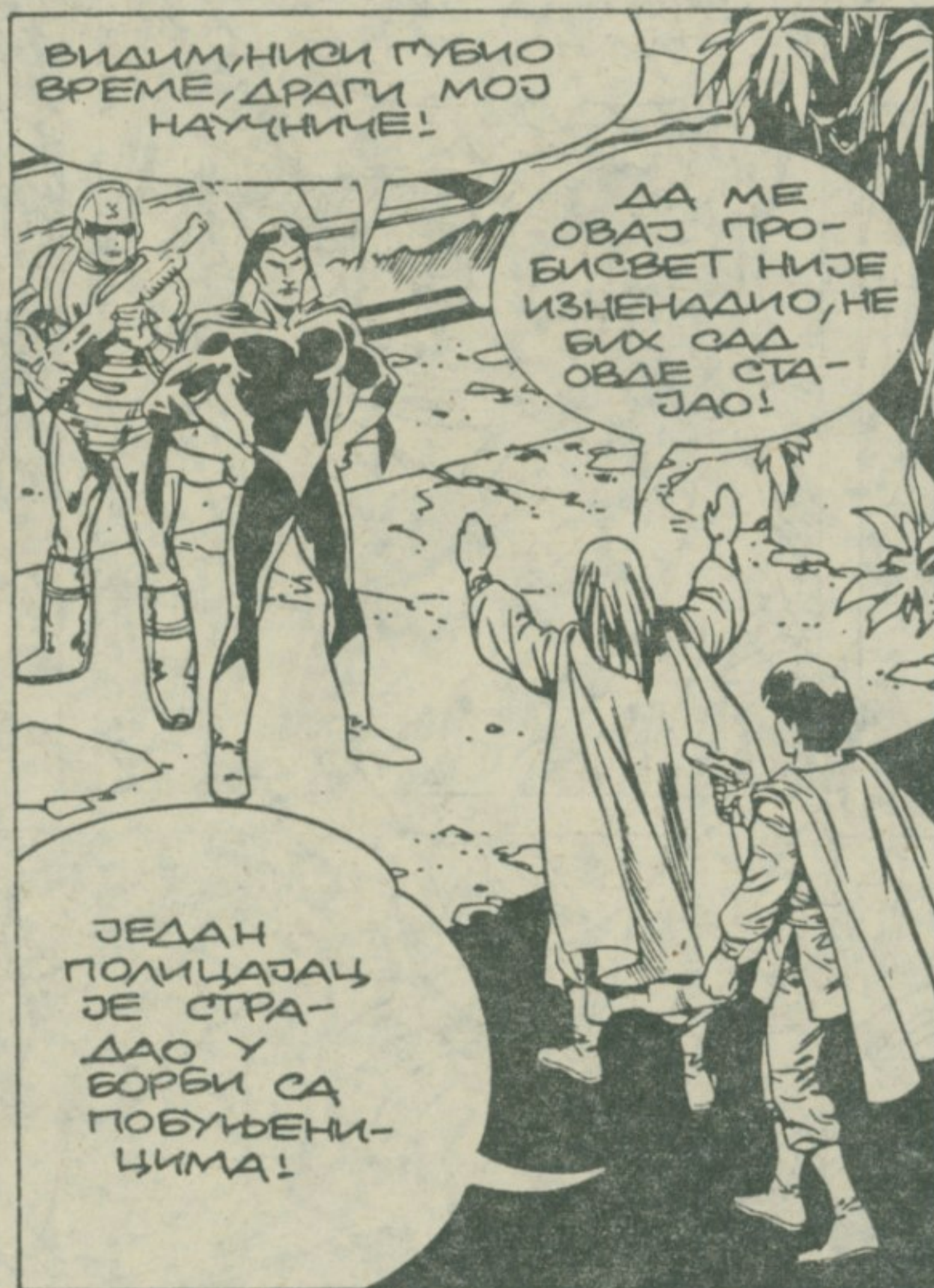
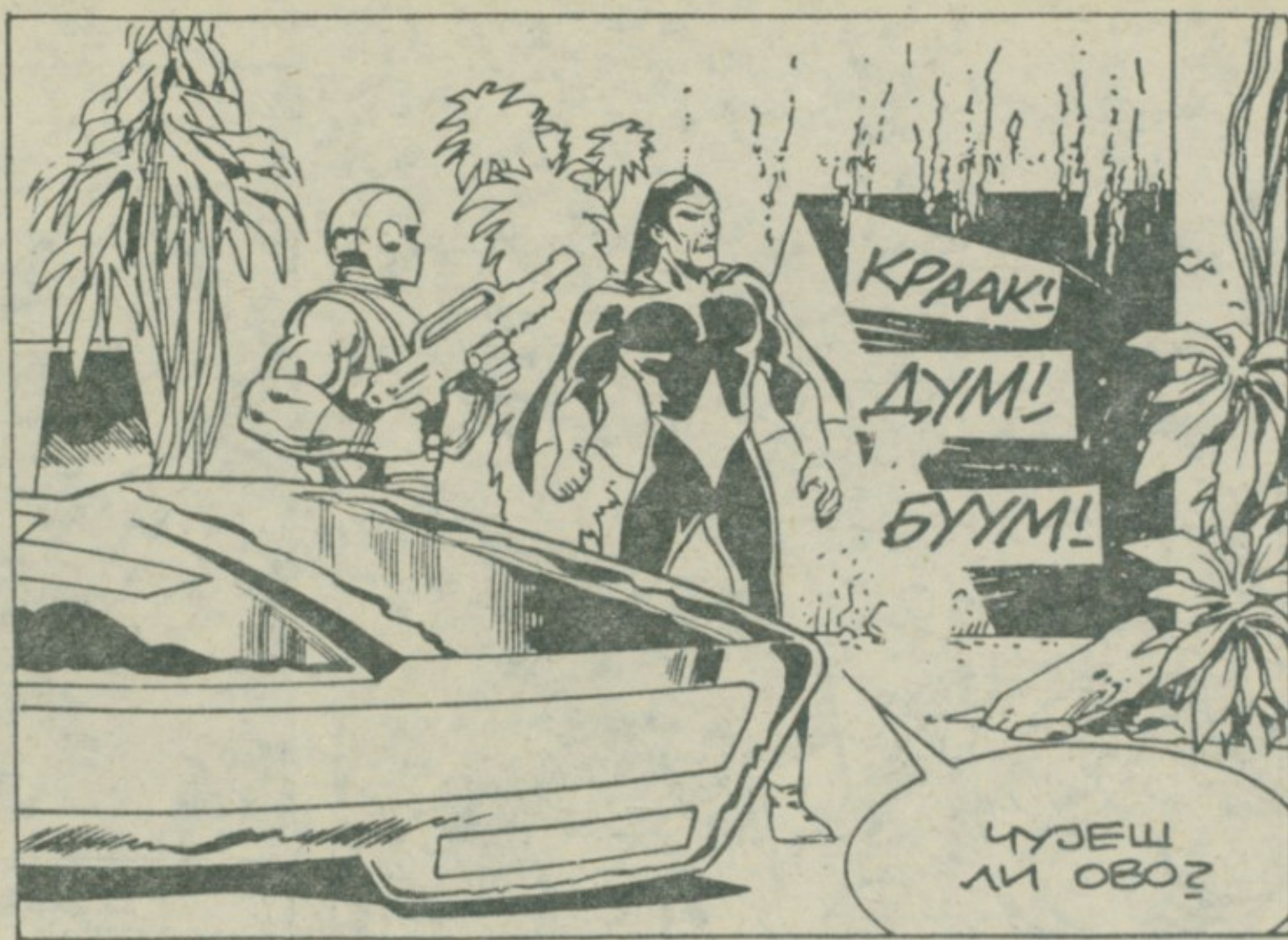
ООХ!

МОМЧЕ,
ЈЕСИ ЛИ
ДОБРО?

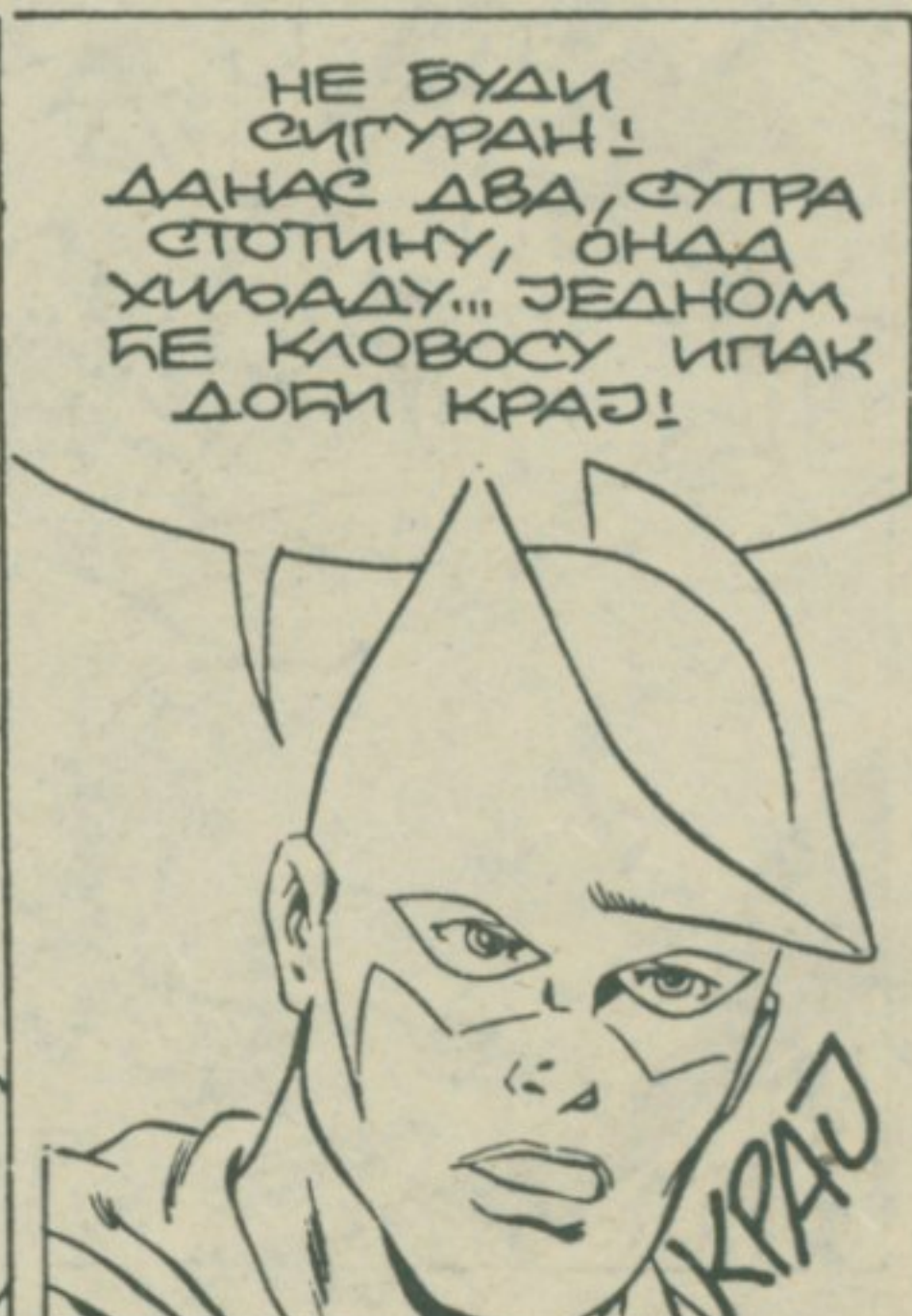
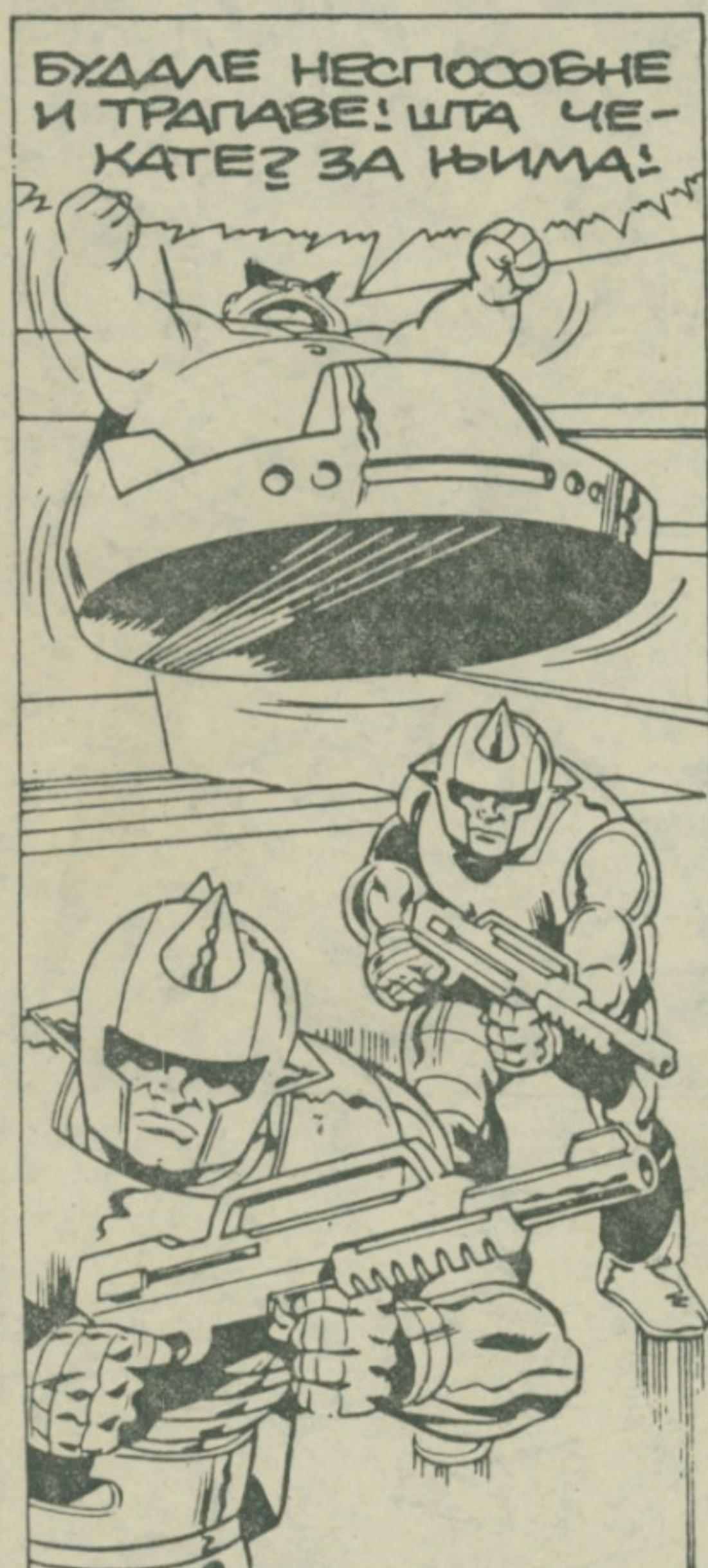

ЈЕСАМ! БАШ СМО
У ГАДНОМ СОСУ!

ЗНАМ!
СВЕ САМ ЧУО!
АЛИ МОЖЕМО ДА
ПОЉЕМО ТАМО!
СВЕ САМ СРЕ-
ДИО!

АРТУР ТОТЕМ С ВЕЛИКОМ ГЛАВОМ

PAR
CEZARD

БЕГ ОСАМ ДАНА СУПЕРГЛОВОМО
ПРОФЕСОРА МАТАНШТОКА НА КОБАСИ-
ЧАРСКИ ПОГОН, ЈУРИМО ЈЕ КА
ТАЧНО ОДРЕБЕНОМ ЦИЛУ...

СТВАРНО, ПРОФЕ-
СОРЕ, ВЕРУЈЕШ ДА ПОСТО-
ЈИ НЕОТКРИВЕНА ЗЕМЉА
У ДВАДЕСЕТОМ ВЕКУ?

НАРАВНО, ЧИМ НИЈЕ ОЗНАЧЕНА
НИ НА ЈЕДНОЈ КАРТИ, АРТУ-
РЕ!

МАЛО КАСНИЈЕ...

ОВАКО
НЕШТО НИ-
САМ ВИДЕО
НИ НА ТЕЛЕ-
ВИЗИЈИ!

ЖИВИ
ЛИ
ОВДЕ
НЕКО?

НЕМАМ
ПОЈМА!

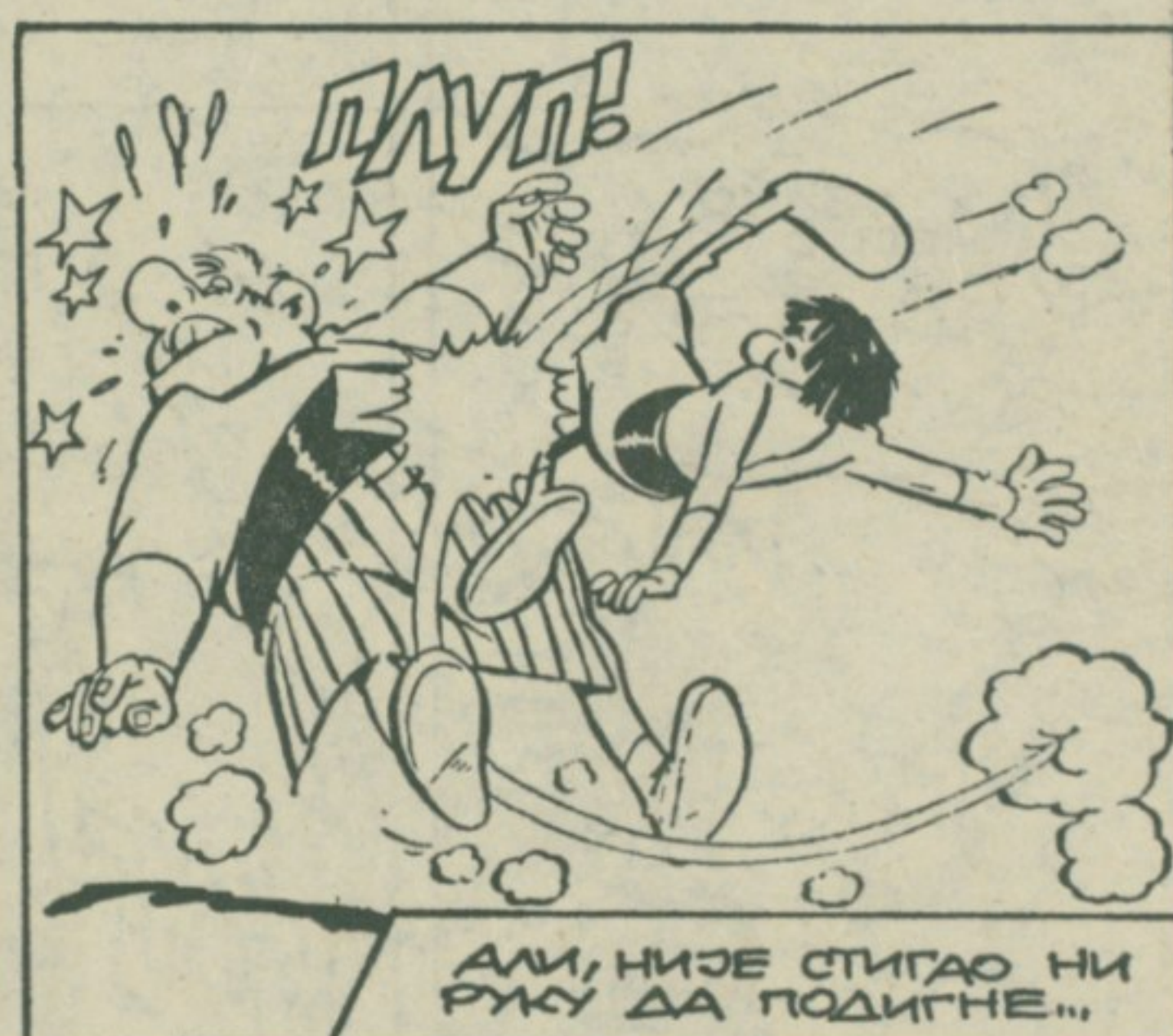
БОУ!

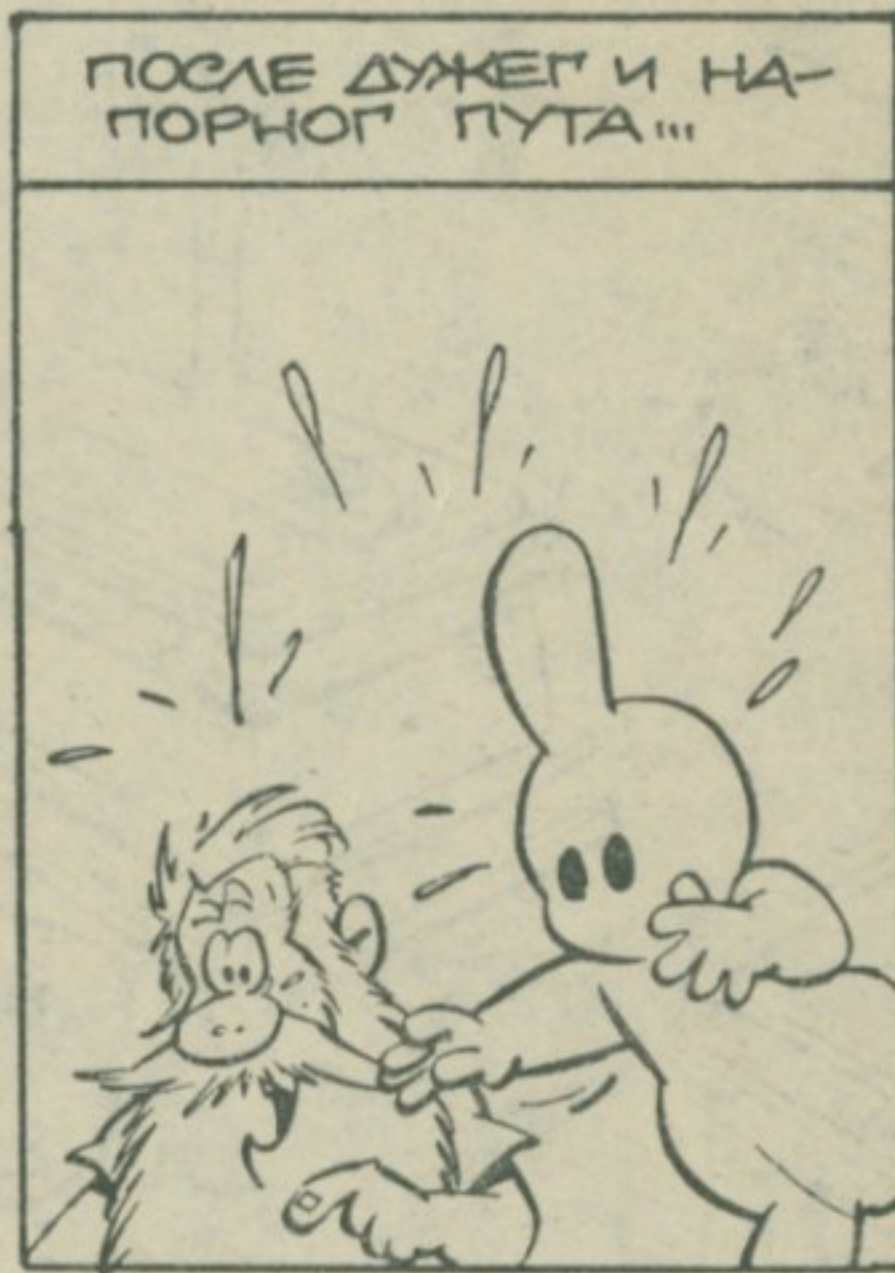
ХИ!ХИ
ХИ!ХИ!

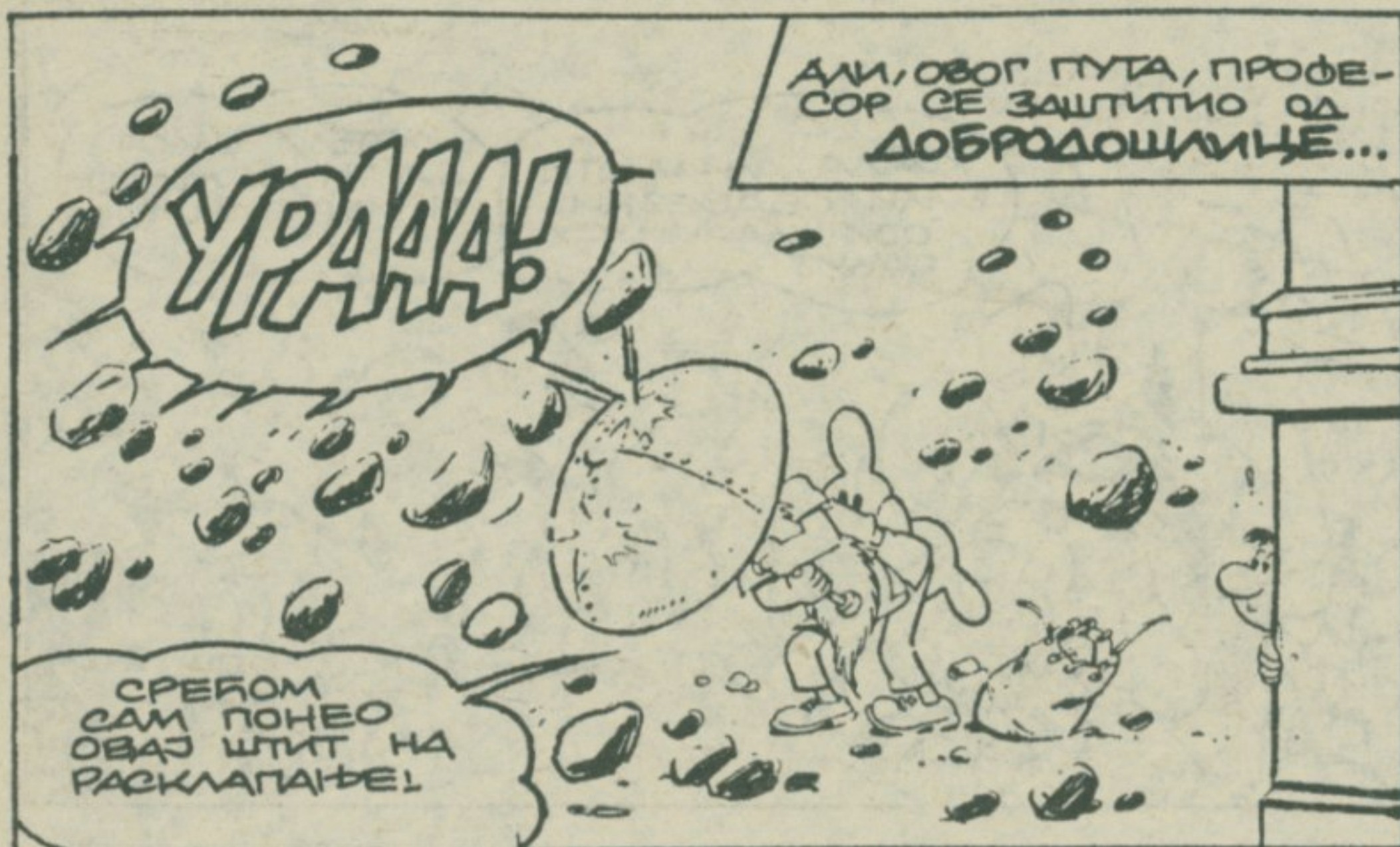
ЕЈ, ТИ
ГОРЕ!
ЗАР ДА РАЗ-
БИДЕШ ТИТА-
РУ ТАКО ВЕЛИ-
КОМ НАУЧНИ-
КУ! ОВО ЋЕ
ТЕ ОКУПО
КОШТАТИ!

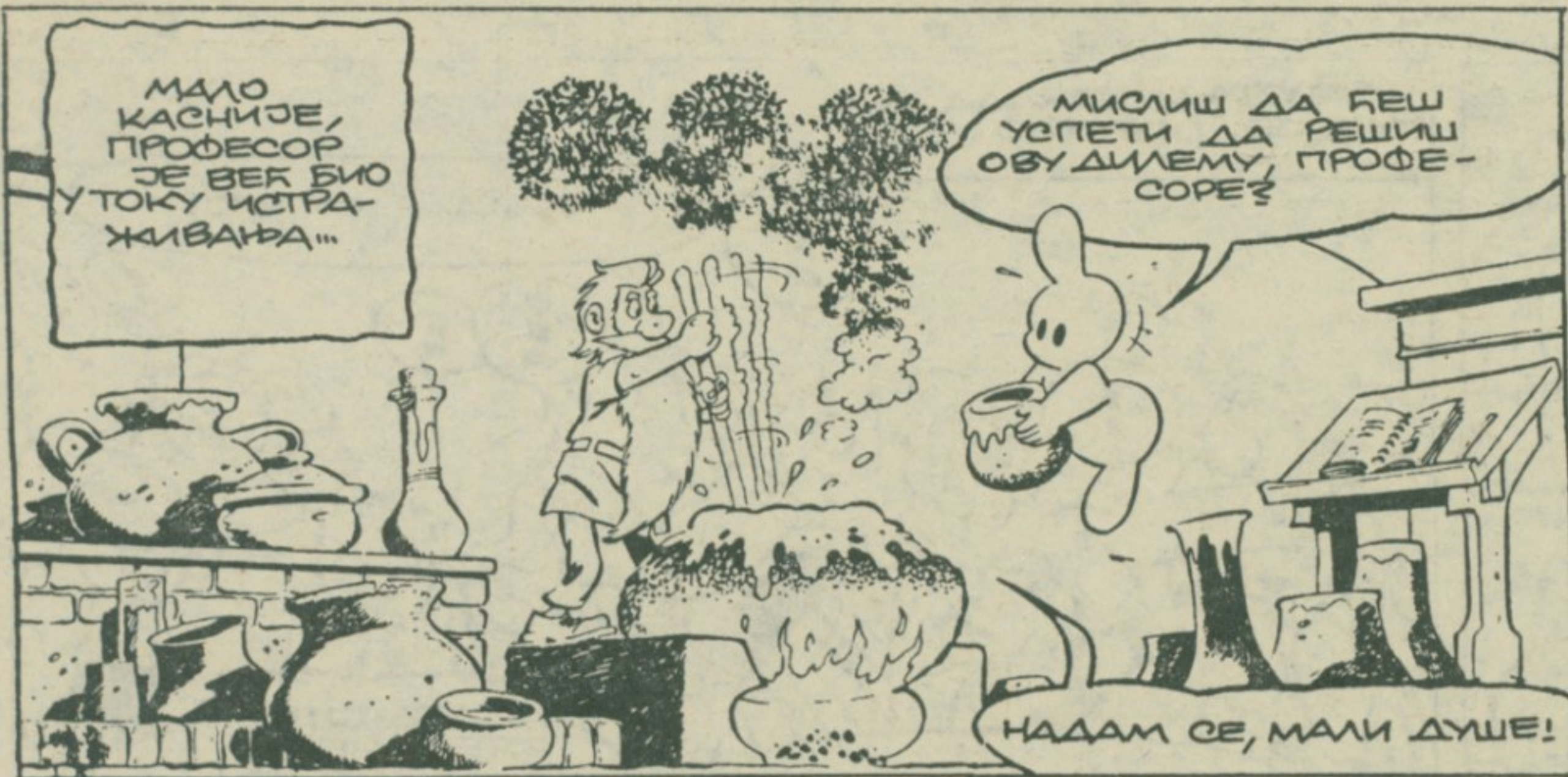
ОВДЕ, У
ГЛАБОНИЈИ,
ВЕЛИКИ
КАМЕН ЈЕ
ЗНАК ДОБРО-
ДОШЛИЦЕ
И ПРИЈАТЕЉ-
СТВА!

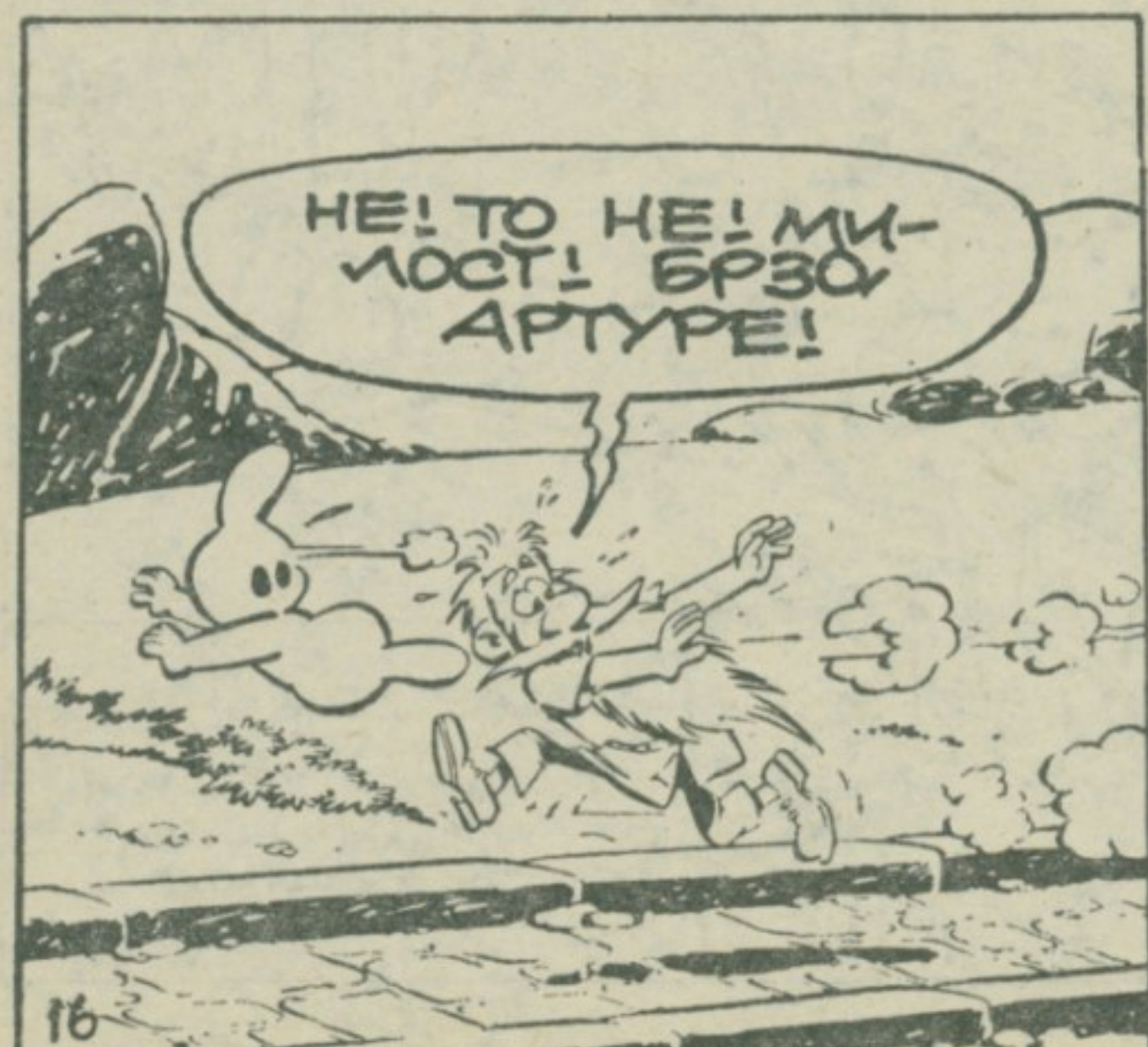
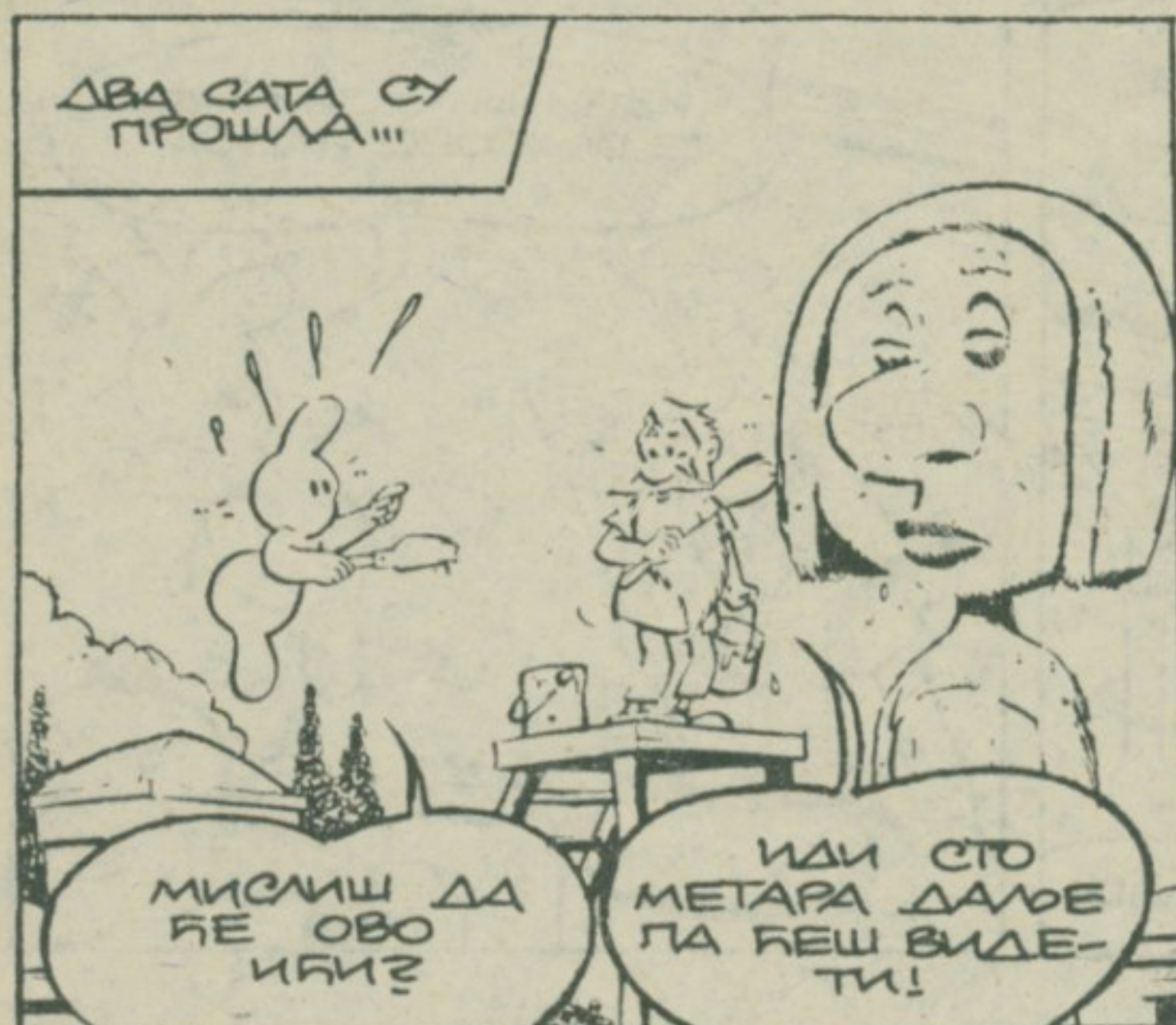
ОВАЈ
ЋЕ СЕ
САВ ИЗ-
ЛОМИТИ!

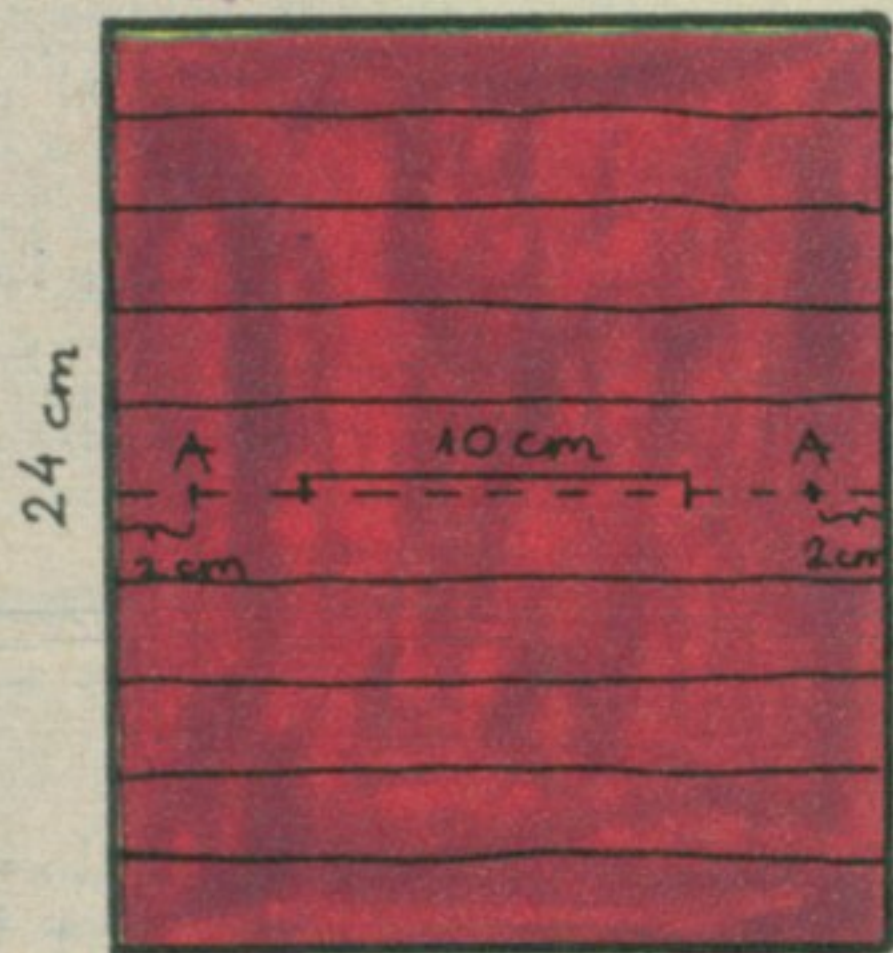

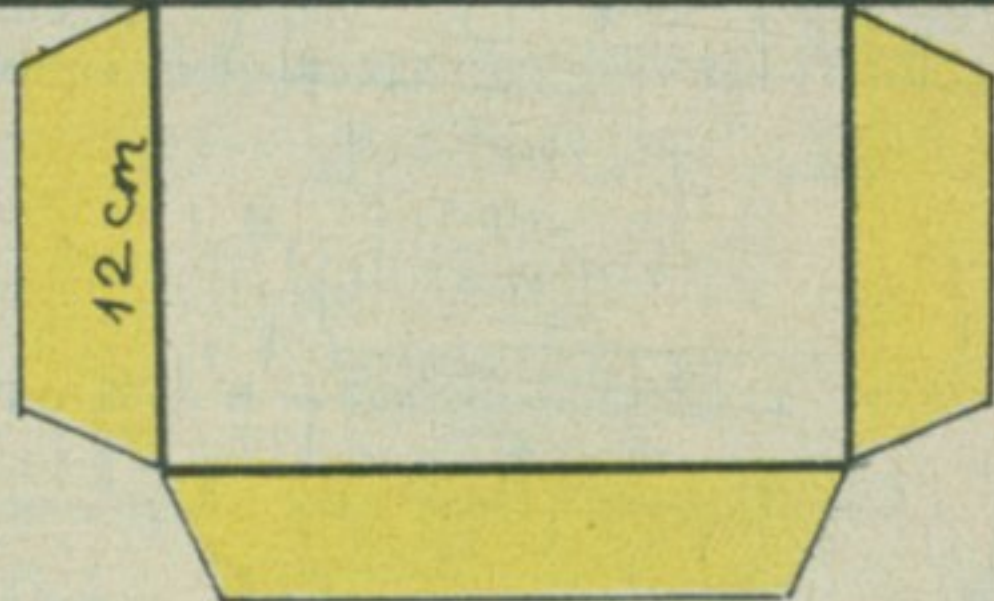
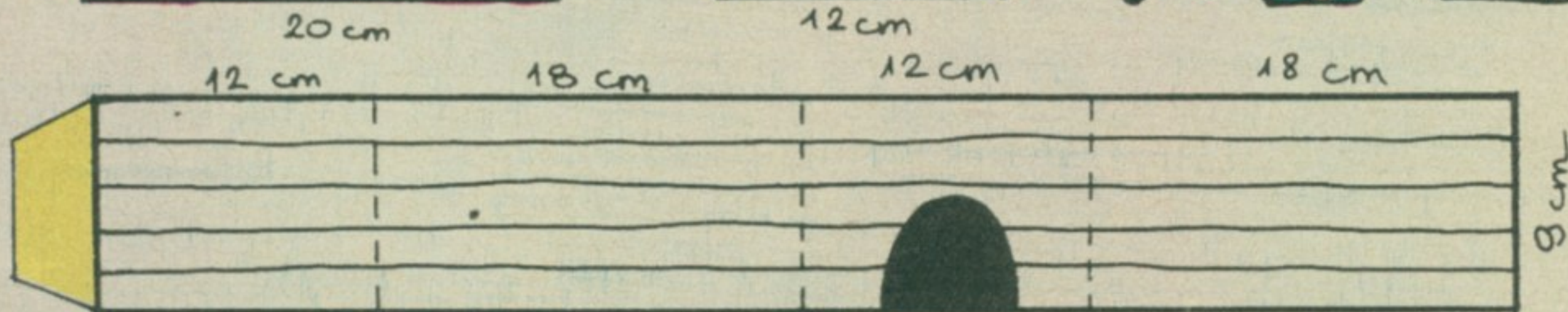
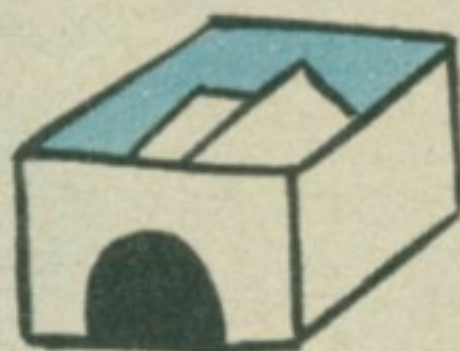
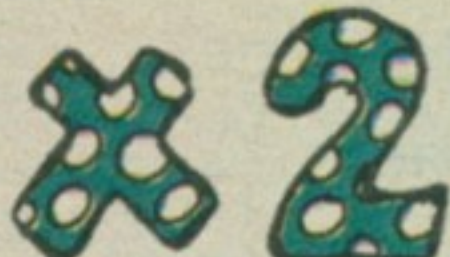
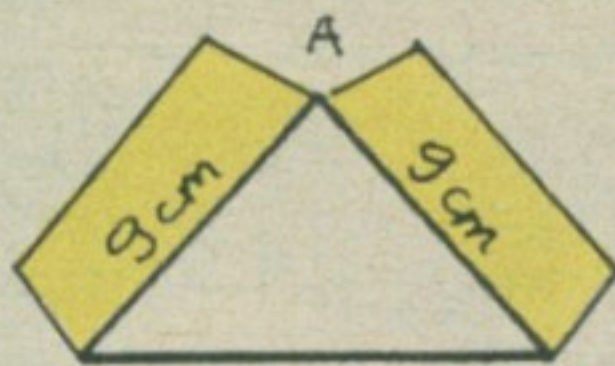

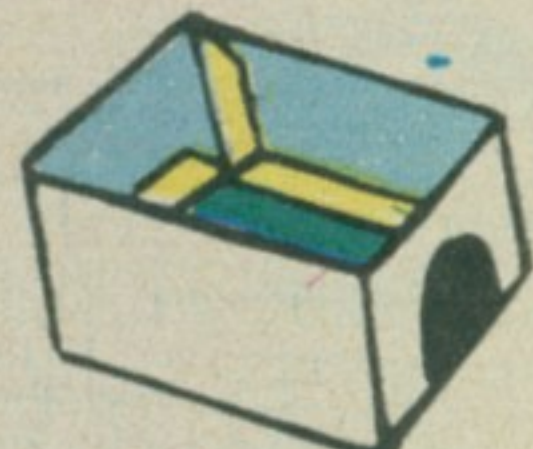
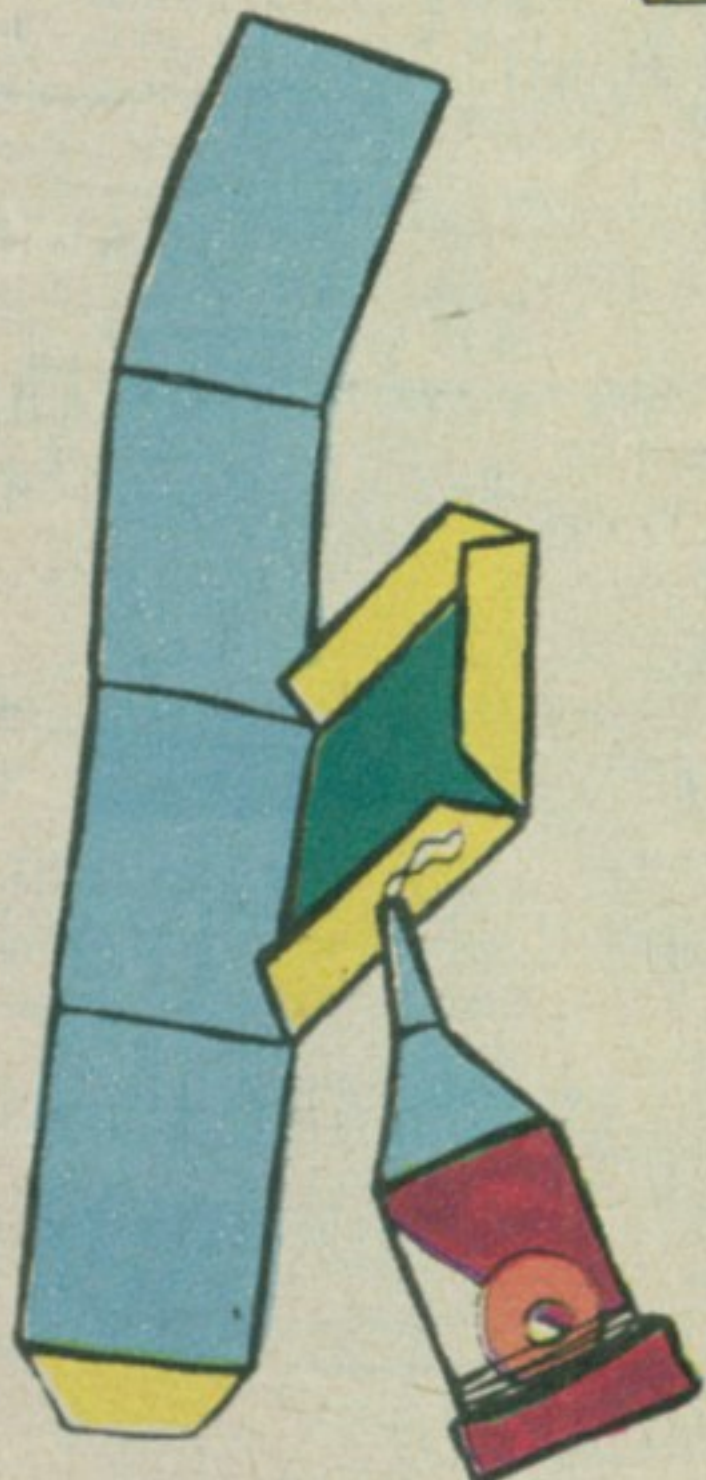
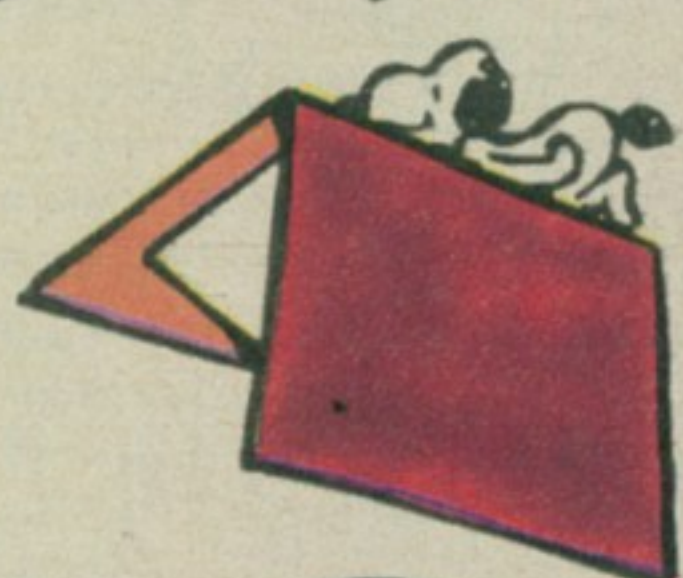
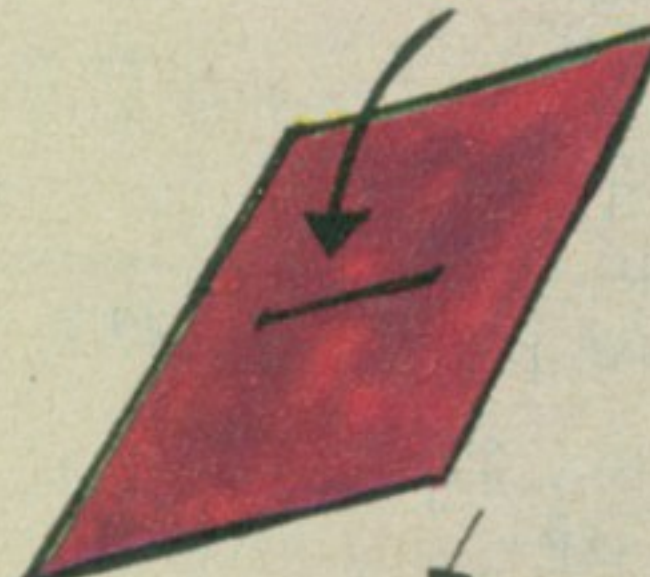
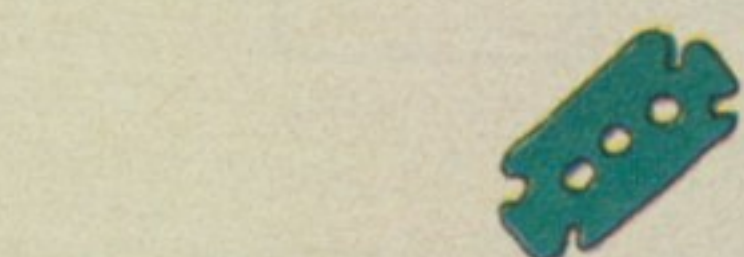
КУТИЈА ЗА ПИСМА

УЗМИТЕ ЧВРШКИ КАРТОН,
ИСЕЦИТЕ КУБИЦУ СЛУПИЈА
КАО НА ЦРТ. 1, КРОВ КАО
НА ЦРТ. 2 И ДВА
ПОПРЕЧНА ДЕЛА КРОВА
КАО НА ЦРТ. 3. ЖУТИ
ДЕЛОВИ СЕ ЛЕПЕ. НАЦР-
ТАЈТЕ НА КУБИЦИ
ДАСКЕ И ВРАТА И ДАСКЕ
НА КРОВУ.

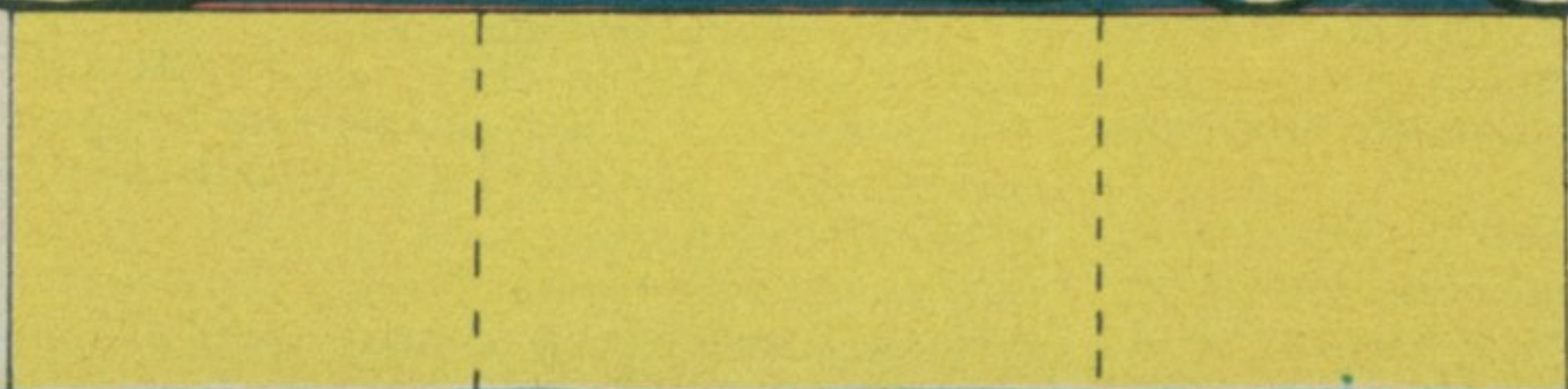
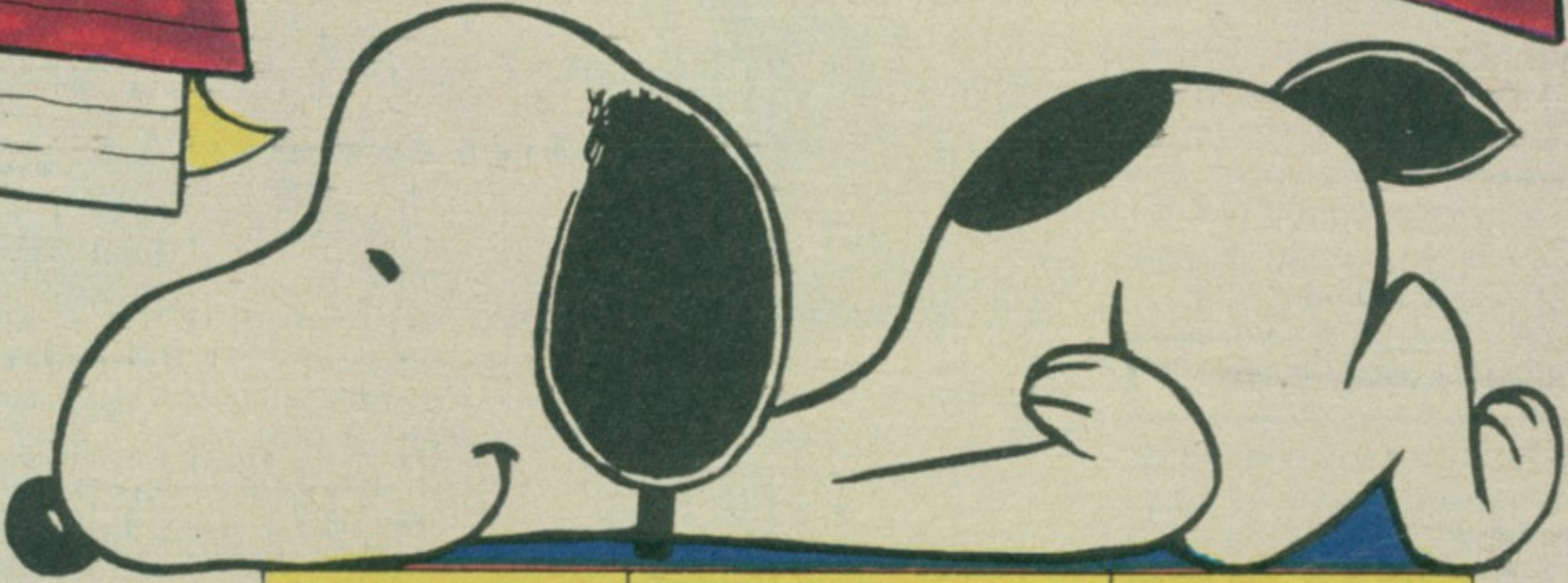

ДЕО НА ЦРТ. 1 СЕ
ИСПРЕСАВИЈА И ЗАЛЕПИ
КАО НА ЦРТЕЖИМА 5 И 6.
НА КРОВУ ЖИЛЕТОМ
НАПРАВИТЕ ПРОРЕЗ
ОД 10 CM (ЦРТ. 7) И
УВУЦИТЕ СЛУПИЈА У
ПРОРЕЗ (ЖУТИ ДЕО,
КАО НА ЦРТ. 8). НА
УНУТРАШЊОСТ КРОВА
ЗАЛЕПИТЕ ЖУТЕ
ДЕЛОВЕ (ЦРТ. 9).
ЗАТИМ ЗАЛЕПИТЕ
ПОПРЕЧНИ
ТРОУГЛАСТИ
ДЕО
КРОВА
(ТАЧКА
А СА
ЦРТ. 3
ДА СЕ
ПОКЛОПИ
СА
ТАЧКОМ А
НА ЦРТ. 2)
КАО НА
ЦРТЕЖИМА
10 И 11.

КРОВ ЈЕ
ПОКЛОПАК КУТИЈЕ.
ГОТОВА КУТИЈА
ВИДИ СЕ НА ЦРТ. 12.
СЛУПИЈА ПРЕКОПИРАЈТЕ ИЛИ
ИСЕЦИТЕ И ЗАЛЕПИТЕ
НА КАРТОН.

ПРОСЕЦИТЕ
ПО ЦРТИЦАМА

Жртва, пословни човек на одмору, убијена је ноћу на морској обали хицем из пиштоља „лугер“. Поред леша налазило се доста трагова који су показивали да је убица био у чарапама. Детектив Ледри је по тим траговима приметио да убица нема палац на десној ноzi.

Ледри и сам није имао палац на десној ноzi а чарапе, у којима је спавао, биле су тог јутра влажне и прљаве. Проверио је свој „лугер“ и установио да је из њега пуцано. Испалио је један хитац, упоредио тај метак с метком којим је човек усмрћен и предао се полицији.

Ти, псето!

Млади Немац, забележен у полицијском архиву само иницијалима А. Ф., имао је две исте страсти као и његов отац: оружје и лов. Обојица су држала напуњене пушке и пиштоље у спаваћим собама које су се налазиле једна до друге, одвојене само вратима.

Око један ујутру 3. септембра 1839. године, после данаведеног у узбудљивом лову, А. Ф. је чуо како неко покушава да провали врата између његове и очеве собе. Скочио је из постеље, узвикнуо: „Ти, псето, шта тражиш овде!“ и пуцао.

У соби осветљеној месечинном могао је, да је био будан, јасно да види да је „уљез“ кога је убио био његов рођени отац.

Бела звер

Тих и миран двадесетосмогодишњи радник Сајмон Фрејзер често је сањао да стан у коме је живео у Глазгову напада опасна животиња. Тада би, чврсто спавајући, скакао из кревета и покушавао да је убије голим рукама.

Нешто пре два ујутру 10. априла 1878. Фрејзер је, по сопственим речима, сањао „белу звер како излази из патоса и кидише“. Скочио је, зграбио је, притиснуо из све снаге о под и пробудио се. Тек тада је видео да је удавио свог малог сина.

Спасите моју децу!

Глуве јануарске ноћи 1859. године ледену тишину зграде број 71 Ист Стрита, у лондонском округу Мерилебон, запарали су женски крици: „Ох, моја деца! Спасите моју децу!“

Три полицајца устрчала су уз степенице, али прекасно. Естер Григс је, посрћући по

ће собе, већ бацила своју бебу кроз затворен прозор на улицу. Да је лупање полицајца није пробудило, и њено друго двоје деце од три и пет година завршило би на исти начин.

Млада мајка је сањала да је кућу захватио пожар.

Покољ у летњиковцу

Држећи по револвер у свакој руци шеснаестогодишња Џо Ен Кигер разнела је чудовиште у људском облику које је убијало чланове њене породице док су августа 1943.

Убиства у сну

ТРАГ БЕЗ

НА ДЕСНОЈ НОЗИ

спавали у свом летњиковцу код Барлингтона у Сједињеним Америчким Државама.

И Џо Ен је, такође, спавала и пробудила се тек када је усмртила свог малог брата с три хица и оца с пет. Њена мајка, тешко рањена у бок, преживела је и сведочила на суду да је Џо Ен имала обичај мрклом мраку дечије спава-

да хода у сну као и да је обожавала оца, мајку и брата.

Борба с разбојником

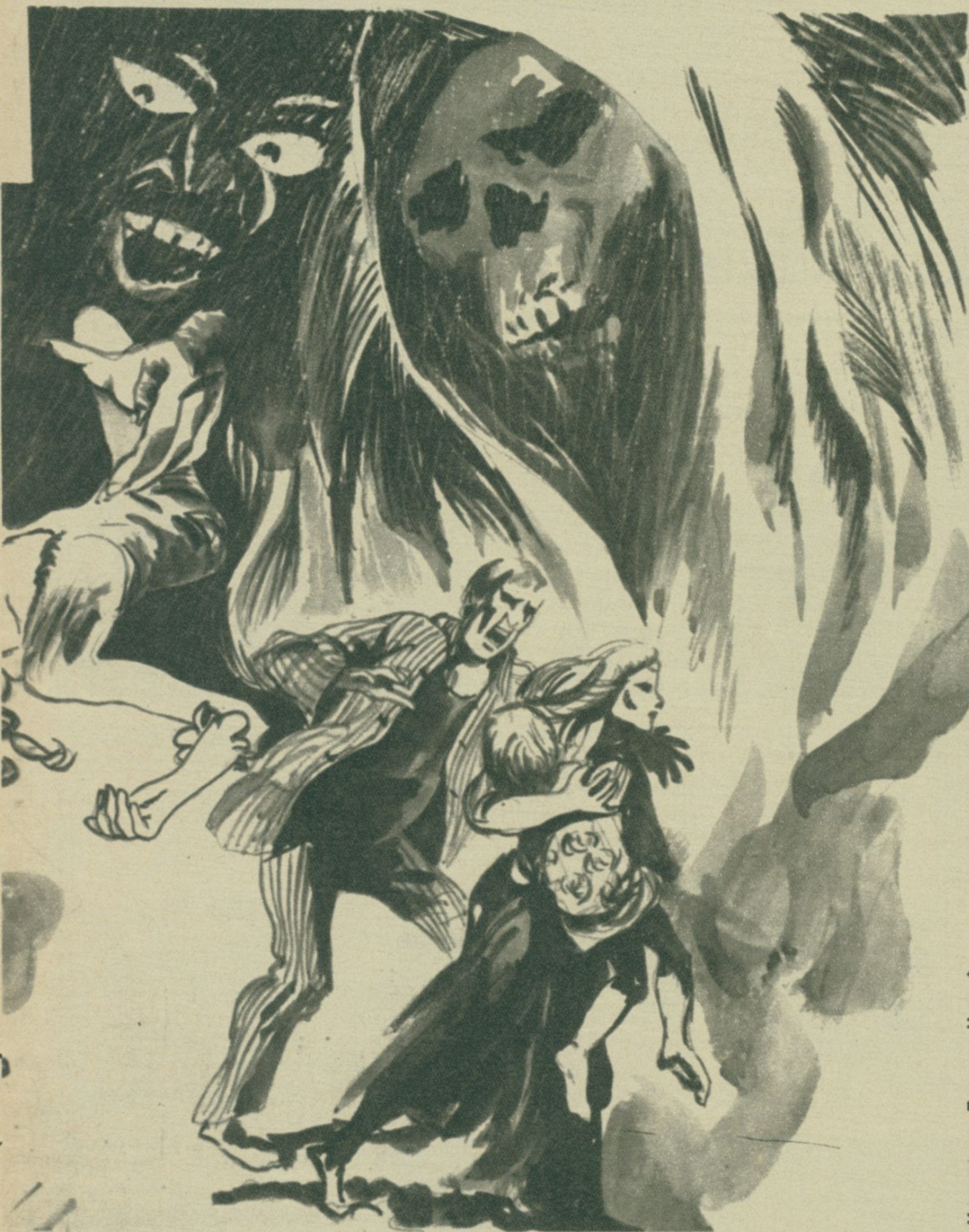
„Он најбоље ради док спава“, говорили су суседи за Виљема Поларда који се бавио узгајањем живине на фарми код Литл Рока у америчкој држави Арканзас. Он

је једном, у дубоком сну, натоварио цео камион сандуцима пуним пилића, вратио се у кревет и сутрадан се ничега није сећао.

Једне новембарске ноћи 1946. године Виљем Полард се у сну борио с разбојником који је хтео да опљачка кућу и пробудио га је врисак његове жене. Када је упалио свет,

ПАЛЦА

Док се чувени париски детектив Роберт Ледри 1888. године одмарао од исцрпљености послом у Хавру, шеф му је јавио да почне истрагу у суседном Сент Адресу где је убијен хотелски гост

полицији послужило као доказ да је циљ његове посете Лујзи Сарци била крађа која се завршила убиством.

Несрећник је узалуд тврдио да не зна ко је убио стару госпођу као и да није ни дотакао знатну своту новца коју је госпођа Сарци чувала у врећи где је стрпао њену одсечену главу.

Леш бачен у бунар

Херој рата у Кореји поручник Вилис Јуџин Боузерс, стациониран у америчкој ваздухопловној бази у Ведерсфилду у Енглеској, био је неутешан што није могао да дочека Нову 1961. годину са женом и троје деце код куће у Америци.

Зато је те новогодишње вечери отишао у најближи паб да се добро напије. Тамо је, уз пиће, упознао двадесетогодишњу Џин Констабл и њеног младог пратиоца. Када се паб затворио, Боузерс их је позвао у свој стан да наставе славље.

Нешто после поноћи Боузерс је заспао на поду, Џин је већ спавала на каучу а њен младић је отишао.

Следеће чега се амерички поручник сећа је нечије тело испод његовог и његове руке око нечијег врата. Када се потпуно расанио, Боузерс је видео да је тело на коме лежи Џин Констабл и да ју је он у сну удавио.

Ужаснут, увио је леш у чаршав и бацио га у неколико километара удаљени бунар.

Како су поступиле судске власти

Закони западних земаља у принципу и по традицији признају сомнабулизам (мечарство, радње почињене у сну) као олакшавајућу околност чак и у случајевима убиства. То, ипак, не значи да је поступак према свима био исти.

Против Естер Григс и Вилема Поларда није ни подигнута оптужница. А. Ф. Џо Ен Кригер и Боузерс су оптужени и ослобођени кривице. Роберт Ледри и Сајмон Фрејзер су, такође, оптужени па ослобођени под условом да до краја живота спавају сами у закључаној соби. Васил Нипијук је осуђен на смрт и обешен.

Б. Дожић

лост, Полард је видео да је убио њу док је од њега бранила њихову четворогодишњу кћерку Бренду.

Глава у врећи с новцем

Муке којима је за време Другог светског рата био изложен Васил Нипијук, пољски избеглица украјинског порекла, оставиле су последице:

често је имао ноћне море сањајући како га опет туку у концентрационом логору и како покушава да се одбрани.

Године 1960. Нипијук је живео у шупи за баштенски алат у енглеској покрајини Нотингемшир. Једне вечери провалио је у кућу своје бивше газдарице, шездесеттворогодиш-

ње Лујзе Сарци, која је сишла привучена буком. Пошто је попио неколико чашица ракије, Васил је ту и заспао.

Кад се ујутру пробудио, код његових ногу лежала је мртва госпођа Сарци. Немајући појма шта се догодило, Нипијук се успаничио и покушао да се отараси леша. Истовремено је узео и нешто новца што је

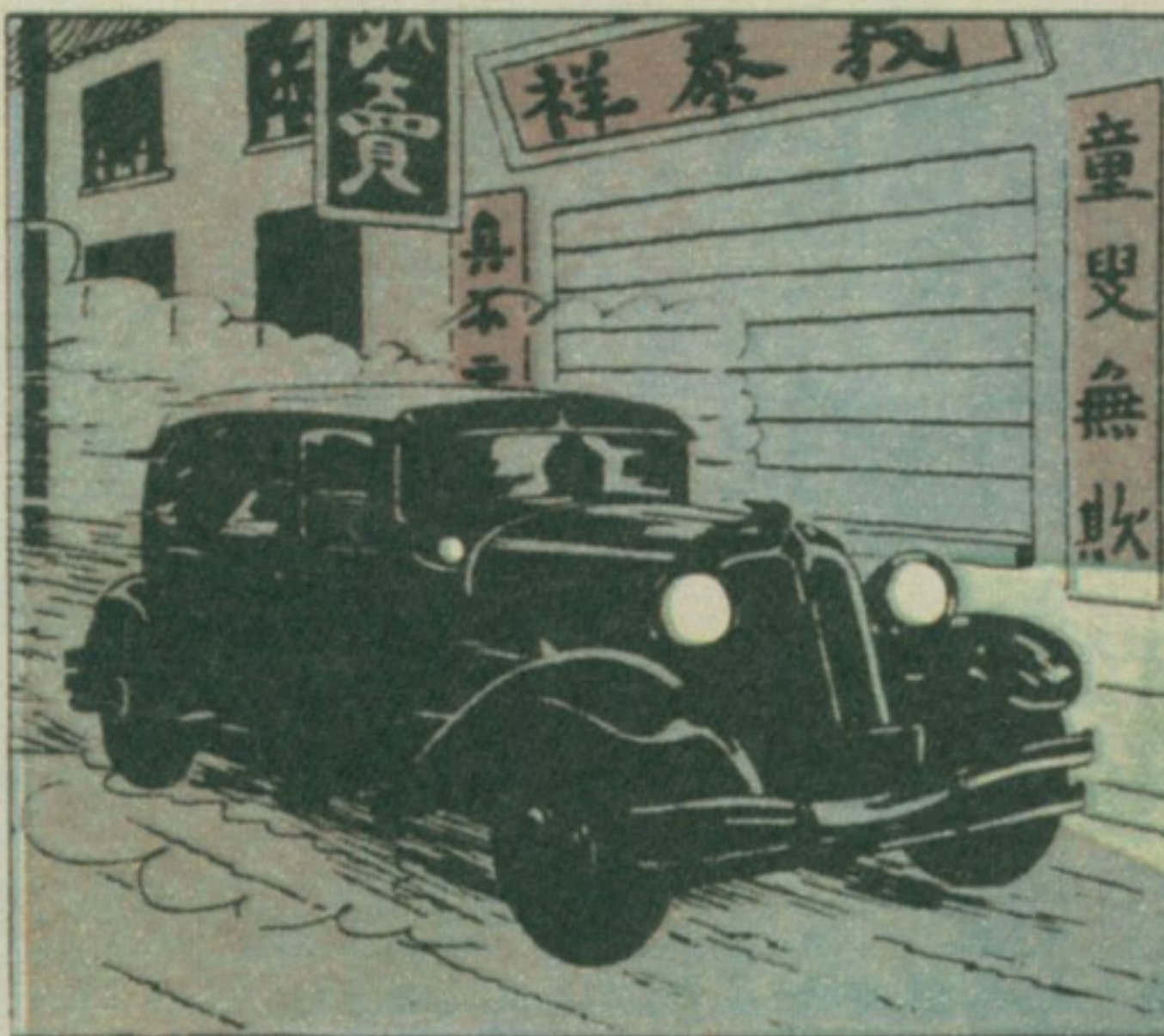
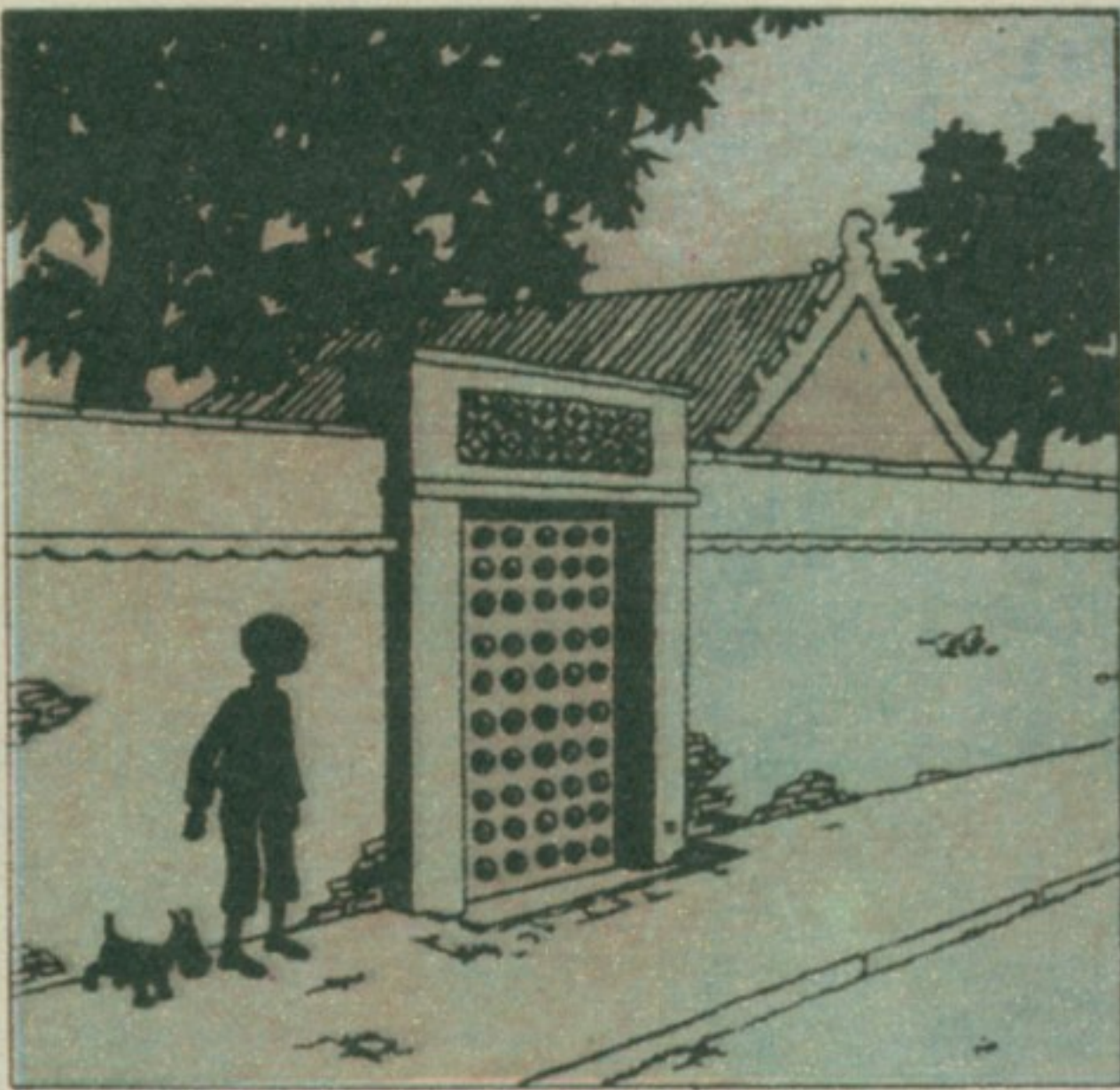
Илустровао: Драгутин Њежић

ТИНТИН ПЛЯВИ ЛОТОС

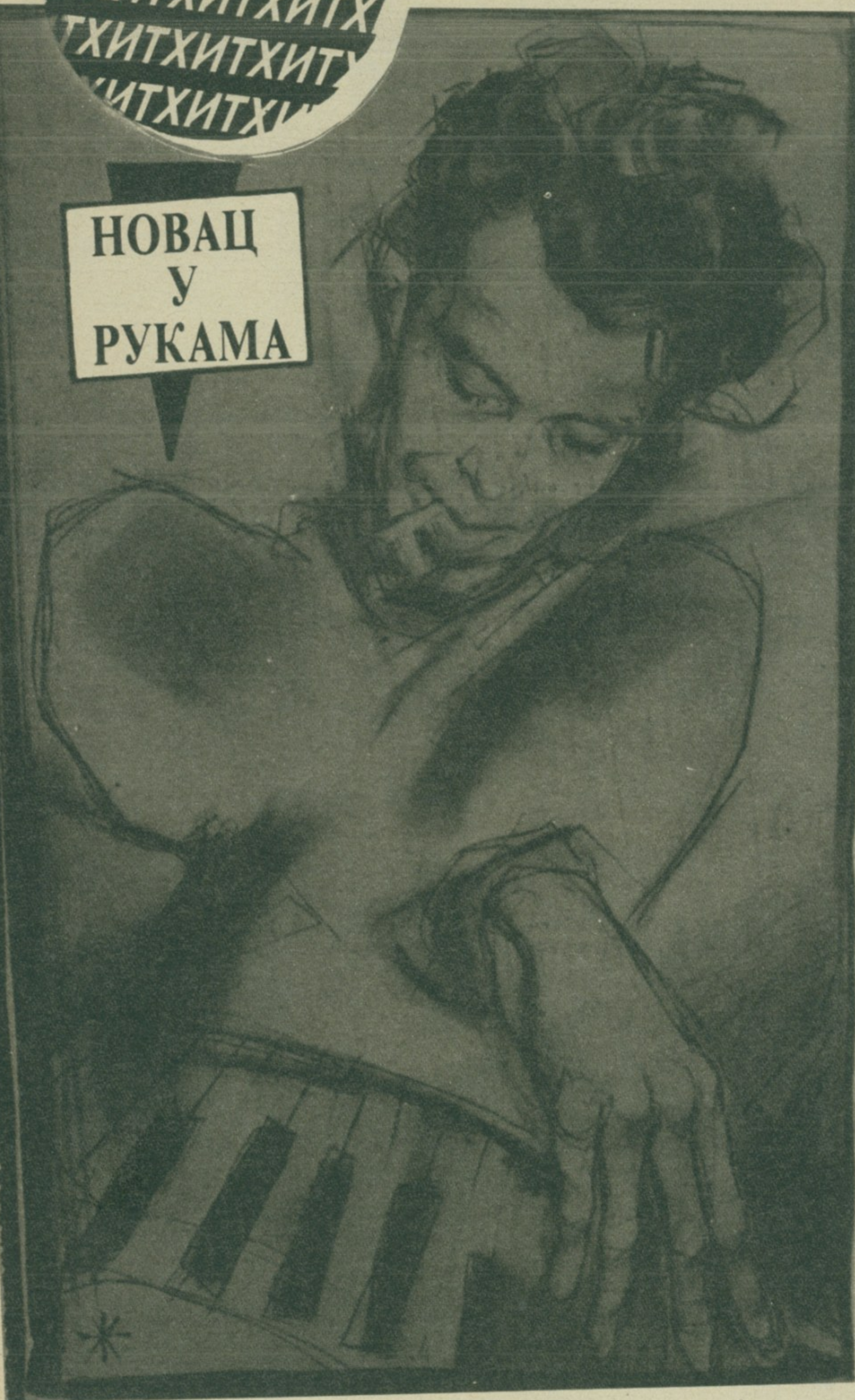
Copyright © renewed 1990 by Casterman

ИХИТХИТХИТ
ИТХИТХИТХИТХ
ИТХИТХИТХИТХ
ИТХИТХИТХИТХ

НОВАЦ У РУКАМА

Том Вејтс је, за све ове године на сцени, изградио имиџ човека који више воли да пије по јевтиним пабовима него што води рачуна о својој каријери. Лежеран, каква је и његова музика, редовно је пропуштао прилике да поста- не велика звезда иако га и критика и знатан део публике просто обожавају. У прилог томе иду и чињенице да његов хонорар за мање концерте износи око 3000 немачких марака и да обично захтева да наступа у мањим позориштима.

Сада је, изгледа, променио став према новцу и искористио прву прилику која му се указала. Недавно је тужио једну америчку компанију која производи чипс зато што је у реклами на радију ангажовала неког имитатора који је отпе- вао део његове песме „Step Right Up“. Суд је закључио да је то злоупотреба која може да наруши Вејтсов углед и он је добио одштету од тешко замисливих 2.475 милиона долара. Поводом тога је изјавио: – Сада је и закон потврдио оно што сам одувек знао – да имам непоновљив глас.

МУЗИЧКА ПОШТА

✉ Здраво Забавниче,
Из ког је музичког правца настао хеви метал и које су разлике између раз- них врста метала (спид, треш, глам, свит)?

Велибор из Сарајева

Данашњи хеви метал настао је из хард рока који је био популаран почет- ком седамдесетих година. Хард рок је иначе спој блуза (у соло деоницама) и базичног рокенрола (ритам). Разлике у правцима углавном су вештачки створе- не, али ипак постоје. Speed метал ка- рактеришу брзо свирање (speed – брзо) и агресивни текстови. Доста је сличан thrashметалу (thrash – ђубре) мада у том правцу брзина није нарочито важна.

Представници спид метала су Креатор, Сепултура, а треш метала Metallica и Anthrax (на слици), Глам је наставак глам госка, такође омиљеног седамде- сетих година. Врло је популаран у Аме- рици а од појаве групе „Quireboys“ и „Dogs D'Amour“ и у Енглеској. Базиран је на тврђем рокенролу, а у текстовима се обрађују теме са улице. Америчка ва- ријанта је гламурознија (бљештавија, накићенија) од европске. Најзначајнији представници: Hanoi Rocks (више не по- стоје), Mötley Crüe, Kiss, Poison. Sweet метал је вероватно најмекши правац од поменутих, али и један од свирачки нај- квалитетнијих у жанру. Звук допуњавају инструментима са клавијатурама, а тек- стови се најчешће баве љубавним тема- ма. Најпознатији представници: Europe, Bon Jovi (до „New Jersey“ албума), Dok- ken. Америчка варијанта sweet метала назива се још AOR (рок за одрасле) а изводе је Heart, Loverboy, Drive She Said и House Of Lords.

Здраво,
Које је албуме и синглове објавила
група „Helloween“ и где се могу набави-
ти?

(Без потписа)

Дискографску каријеру започели су
1984. године на компилацији „Death Me-
tal“ где су представљени са две песме.
Следе: „Helloween“ (сингл са пет песа-
ма), („Wolos Of Jericho“, „Judas“ (сингл
са три песме), „Keeper Of The Seven Ke-
ys part I“, „Dr. Stein“ (сингл са три пес-
ме), „I Want Out“ (сингл са три песме),
„Keeper Of The Seven Keys part II“ и „Live
In UK“. Тренутно спремају материјал за
нови албум на коме ће промовисати ги-
таристу Маркуса Гроскофа. Њихове
плоче могу да се нађу само у иностран-
ству. ■

Ћао,
Обожавам групу W.A.S.P. па бих
волела да знам колико су албума издали
и да ли се код нас може набавити њихова
плоча „Live... in the Raw“?

Захвална Јелена

Њихова дискографија је следећа: „I
Wanna Be Somebody“ (у неким земљама
објављен под називом „W.A.S.P.“), „The
Last Command“, „Inside The Electric Cir-
cus“, „Live... In The Raw“ и „Headless
Children“. Албум који те занима је пре
две године објавио „Југотон“. ■

БЕТИ БУ: лична карта

- Омиљени филмови: Том и Џери
- Шта је то депресија: Кад се пробудим ујутро, а
грејање не ради
- Омиљени град: Лондон, нуди највише забаве
- Најдраже плоче: Компилације хитова из седам-
десетих година
- Најбоље место за одмор: Мајорка и Ибица јер
су потпуно у енглеском стилу
- Идеална обућа за сцену: Чизме с великом пот-
петицом, стил седамдесетих година
- Постоји ли живот на другим планетама: Да, на
планети Бу
- Изрека: Рибе не могу да пливају у киселој води
- Најквалитетније у твом наступу: Фризура
- Претходна занимања: Продавачица у бутику
- Омиљени спорт: Фудбал
- Узор: Моја мајка

ГДЕ СУ, ШТА РАДЕ

Објављен је четвороструки компакт диск
на коме се налази око 60 песама групе: „Led
Zeppelin“. Компилацију су одобрили Роберт
Плант и Џими Пејџ и она обухвата њихове ма-
ло познате песме настале на снимању у
Стокхолму 1978. године и Лондону 1969.

Нове плоче објављују још Томас Долби, Ji-
ve Bunny, Аларм, Bad Manners, Red Box, As-
wad, Piter Gebriel, Stone Roses, „Black Sab-
bath“ (концертна плоча), Морисеј (нови син-

ИЗЈАВА НЕДЕЉЕ:

Пре неки дан доживео сам нешто не-
вероватно. Видео сам како улицом иде
комби који продаје сладолед, пришао
сам и купио корнет са две кугле. То је
дивно осећање. Само изађеш из куће и
купиш сладолед. То је прави живот, зар
не?

Џон Бон Жови

гл), Ени Ленокс (соло плоча), Брајан Меј, ги-
тариста групе „Queen“ (соло плоча), Pere
Ubu, Mike and Mechanics, Тони Банкс (соло
плоча), док ће „Genesis“ свој следећи албум
објавити најраније фебруара следеће године
јер се чека да Фил Колинс заврши снимање
најновијег филма. ▼

ТРАЖИЛИ
СТЕ ПЕСМУ

БАЦИЛА ЈЕ СВЕ НИЗ РИЈЕКУ

Стајала је усред баште
као најљепши цвијет
као да је дио маште
и музике те
Слушала је пјесму моју
последњу што пјевам њој
сад јој кажем збогом драга
а била је живот мој
Прошла је кроз моје снове

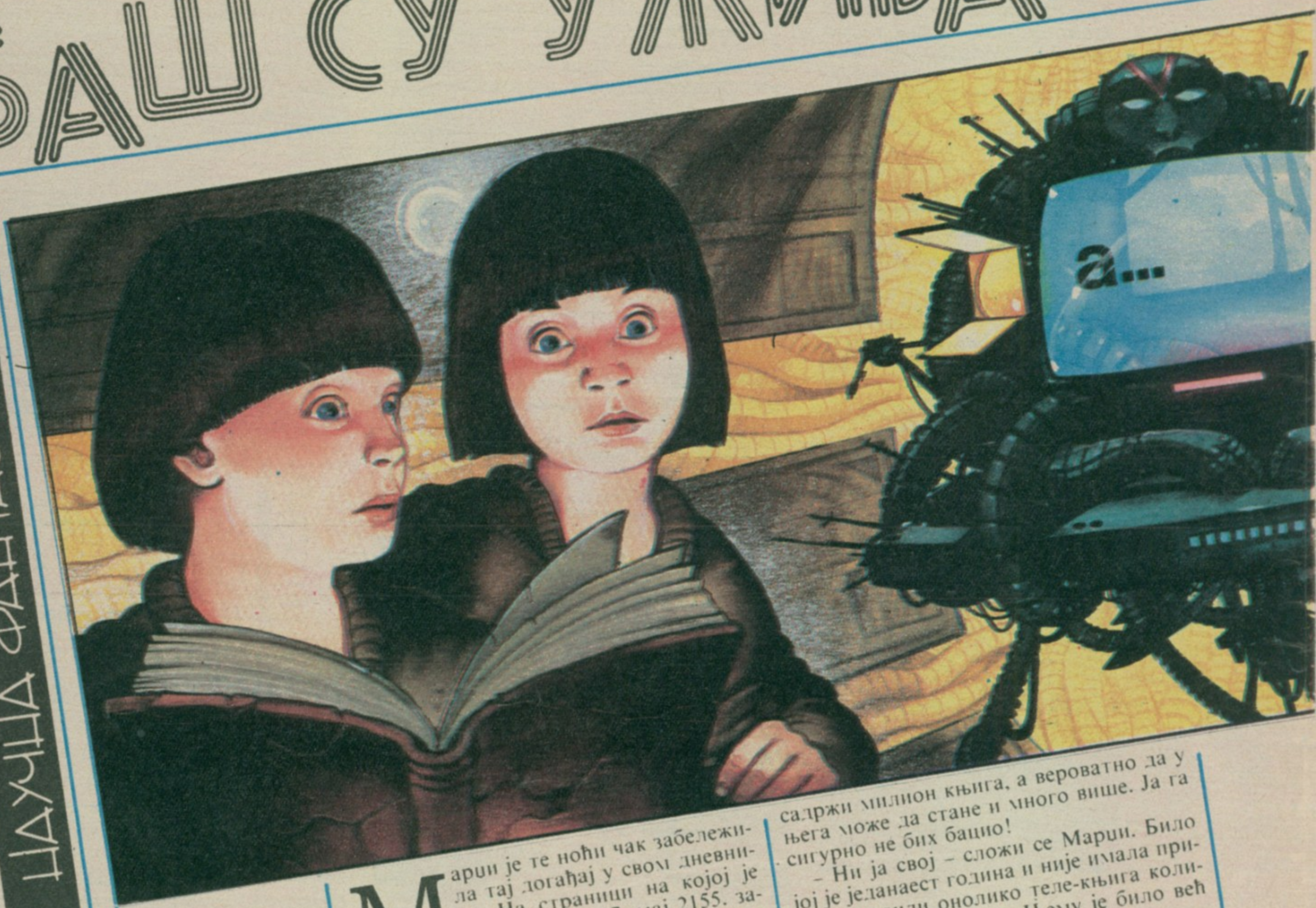
и била је трен
цијелим тијелом била моја
ја био сам њен
Носила је нашу љубав
нашу срећу први цвијет
бацила је све низ ријеку
и пошла у други свијет
Ал' ноћас ако слуша
нек' чује бол
у пјесми коју пјевам
њој само њој
Заувјек нека носи
на срцу знак
живот је она један башила

Текст и музика: Кемал
Монтено и Фадил Реџић
Изводи: „Црвена јабука“

БАШ СУ УЖИВАЛИ!

НАУКА ФАНТАСТИКА

**Исак
Асимов**

Марији је те ноћи чак забележила тај догађај у свом дневнику. На страници на којој је стајао датум 17. мај 2155. записала је: „Данас је Томи нашао једну праву књигу!“

Била је то нека веома стара књига. Мариин деда је једном испричао како му је његов деда, када је он још био де-чак, поменуо да је постојало доба када су све приче биле штампане на хартији.

И тако су њих двоје окретали странице књиге... Биле су жуте и трошне и биле су ужасно смешно читати речи које су стајале мирно, уместо да се померају на уобичајен начин... знате, као на екрану. А када би се вратили на претходну страну, на њој су и даље стајале исте оне речи које су прочитали.

– Ауу! – узвикну Томи. – Каква расипност! Кад би завршили са читањем књиге, вероватно су је бацали... Наш телевизијски екран, међутим, мора бити да

садржи милион књига, а вероватно да у њега може да стане и много више. Ја га сигурно не бих башио!

– Ни ја свој – сложи се Марији. Било јој је једанаест година и није имала прилике да види онолико теле-књига колико их је видео Томи. Њему је било већ тринаест година.

– Где си је нашао? – упита га она.

– Тамо, у својој кући – одговори он показујући прстом, али не дижући поглед јер је био заузет читањем. – На та-вану.

– О чему говори та књига?

– О школи.

Марији га погледа с негодовањем.

– О школи? Шта има да се каже о школи? Не подносим школу! – Марији никад није подносила школу, а овог тренутка мање него икада. Електронски учитељ све више ју је затрпавао задаци-ма из географије, које је она, опет, све лошије и лошије радила док, коначно, њена мајка није жалосно завртела гла-

ИЛУСТРОВАО:

ДОБРОСАВ
БОБ
ЖИВКОВИЋ

КАКО
ЈЕ
БОБ
УХВАТИО
ЗМАЈА

глави. – Девојчица није ништа крива, госпођо Џонс – рече он. – Мислим да је одељак за географију радио мало пребрзо. Знате, такве се ствари повремено дешавају. Стога сам га успорио и довео на просечан ниво десетогодишњакиње. Заправо, морам да приметим да је оншта слика њеног напретка сасвим задовољавајућа. – И он поново поглади Марију по глави.

Марију је била разочарана: понадала се да ће електронског учитеља, једноставно, однети. Тако су једном однели Томијевог учитеља и није га било читавих месец дана: одељак за историју био му је потпуно избрисан.

– Стварно, због чега би ико писао о школи? – упита она поново Томију.

Томи је погледа сажаљиво. – Због тога, шашавице, што није у питању наша врста школе. Ради се о старој, каква је постојала пре више стотина година. – А онда додаде, пун себе, и пажљиво изговарајући речи: – Пре много векова.

– Откуд да знам каква је школа постојала тако давно! – У сваком случају, мора да су имали учитеља – рече Марију.

– Наравно, али није био механички. Тадашњи учитељи били су људи!

– Људи? Како људи, уопште, могу бити учитељи?

– Па, дечацима и девојчицама је једноставно говорио о разним стварима, давао им домаће задатке и постављао им питања.

– Али, људи немају за то довољно памети!

– Имају! Мој отац зна бар колико и мој учитељ!

– Немогуће... Људи не могу знати колико и учитељи!

– Могу! Смем и да се кладим у то! Пред таквом тврђом чак је и Марију морала да застане... Ипак, није издржала дуго...

– Не бих никад пожелела да ми неки потпуно стран човек дође у кућу и држи часове...

Томи прасну у смех.

– Марију, баш ништа не знаш. Учитељи нису одлазили у туђе куће. Постојале су посебне зграде у које су деца ишла у школу.

– И сва су деца исто учили?

– Да, ако су била истог узраста.

– Али, моја мама каже да учитељ мора добро да познаје начин размишљања

сваког појединог дечака и девојчице и да свако од њих треба поучавати на други начин.

– Без обзира на то шта каже твоја мама, нису тако радили... Уосталом, ако ти се књига не допада, не мораш да је читаш!

– Нисам рекла да ми се не допада – одврати Марију брзо. У ствари, веома је желела да још нешто прочита – о тим смејним школама.

Нису још били стигли ни до половине књиге кад их прекину глас Маријине мајке. – Маријино! Време је за школу!

Марију једва да подиже главу. – Још мало, мама!

– Одмах! – Госпођа Џонс је била неумољива. – А мислим да је време и за Томију – додаде.

Марију се окрену ка Томију. – Могу ли после школе да наставим да читам књигу с тобом?

– Можда – одговори он неодређено и удаљи се, звиждучући, са старом прашњавом књигом под мишком. Погледавши још једном за њим, Марију уђе у учионицу која се налазила одмах до њене спаваће собе. Ту ју је, већ укључен, чекао електронски учитељ. Био је увек укључен у исто време, сваког дана осим суботе и недеље. По мишљењу Маријине мајке, треба да се учи у редовне сате.

Екран је већ био осветљен и на њему је писало: „Данашња лекција из аритметике говориће о сабирању простих разломака... Молим, убаците јучерашњи домаћи задатак у одговарајући прозор!“

Уздахнувши, Марију учини како јој је наређено. Размишљала је о старим школама какве су биле у време када је деда њеног деде био дечак. Сва деца из суселства, смејући се и галамећи, окупљала су се у школском дворишту и, после часова проведених у учионицама, враћала се кућама у групама и паровима. Учили су исте ствари, тако да су могли једни другима да помажу и разговарају о наученом!

А учитељи су им били људска бића... На екрану се у међувремену појавио писано: „Кад саберемо разломке, једну половину и једну четвртину...“

Али, Маријине мисли и даље су биле заокупљене тиме како су деца, некада, волела своје учитеље... И није могла да се отме једном снажном осећању: баш су уживали!

В. Б.

Ове године, у оштрој конкуренцији за већ традиционалну награду „Златно перо Београда“, „Забавник“ је одлучио да награди двадесетогодишњег Боба Живковића. Превагнуло је Бобово успешно кроћење змајева, бића из маште. Испод његовог пера они више нису ни страшни ни неухватљиви. Да пожелиш да их носиш кући, да те више не посећују у кошмарним сновима.

„Забавник“ је, дакле, наградио вештог укротитеља Боба Живковића, али је и сам награђен. Боб Живковић од овог броја постаје наш сарадник – илустратор. Ове илустрације су његово прво представљање „Забавниковим“ читаоцима. Змајеви су слетели с неба.

П. М.

ЗАБАВНИКОВ ТЕСТ

ДА ЛИ СТЕ СРЧАНИ ?

- За вас је живот хероја...
 - нека врста трке с огромним препонама
 - низ сусрета и сукобљавања
 - авантура препуна неприлика
- За вас је најтеже
 - држати језик за зубима
 - узети реч
 - одржати реч
- Израз на који подскочите
 - „Пажња!“
 - „Ништа зато!“
 - „Ћути!“
- Израз који вам даје подстрек је
 - „Ићи ће то!“
 - „Баш је сјајан план!“
 - „У праву си!“
- Пре него што се у нешто упустите, највише страхујете...
 - да не изгубите време
 - да не одржите корак
 - да не постигнете циљ
- Да бисте ушли у неки подухват, за вас треба...
 - да изазов трепери у ваздуху
 - да то буде нешто „невиђено“
 - да то вреди труда
- Да би неки подухват успео, по вама...
 - треба се упустити, па шта кошта да кошта
 - треба знати шта се хоће
 - треба се искрено заузети за то
- А кад нешто не иде, разлог лежи у...
 - погрешци
 - промашају
 - сумњи у успех

- Животиња којој бисте желели да се примакнете када бисте могли је:
 - камила која вас незаинтересовано посматра са висине
 - лосос који плива уз матицу
 - кенгур који као да се игра жмурке
- По вама, људи који се усуђују да се „сучеле“ су:
 - поносни
 - дрски
 - неустрашиви
- Имати срце за вас значи:
 - победити сопствену стидљивост
 - заборавити своје страхове
 - издржати туђи поглед
- Најбољи „пар“ за срчаност је:
 - стрпљење
 - опрез
 - здрав разум

РЕШЕЊЕ:

У овој табели заокружите за сваки ваш одговор оно слово које сте заокружили и у тесту. Свако слово доноси један бод, а подвучена два. Одговор на питање „ДА ЛИ СТЕ СРЧАНИ?“ добићете у оном реду у којем будете имали највише бодова. На крају прочитајте тумачење!

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	ваша срчаност испољава се
а	с	с	а	а	а	а	а	а	а	а	а	а	на вратоломан начин
б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	б	кроз искреност
в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	в	кроз гвоздену вољу

КРОЗ ИСКРЕНОСТ

За вас је неодољиво све што мирише на авантуру. Ваше „вјерују“ могло би да гласи: „Кад се хоће, све се може“. Упуштате се у све са жаром, као да се одмеравате сами са собом.

Ипак, чврсто стојите на земљи и умете да извучете предност и из успеха као и из промашаја. Са искуством, још боље ћете моћи да одредите сопствене могућности и границе.

Мали савет: не залећите се у нешто пре него што сте проценили да ли та ствар уопште вреди труда.

НА ВРАТОЛОМАН НАЧИН

Храбри сте и имате смелости да браните своје ставове и онда када постоји бојазан да нисте у праву. Искрени сте и непосредни. Ви гледате стварима отворено у лице и без страха се суочавате и са супротним мишљењима. Чак знате и да малчице провоцирате.

Ипак, размислите мало и о томе да рећи некоме истину у лице не значи једноставно истрести му све што о њему мислите. Треба размишљати и о томе како ће људи да реагују, а понекад је боље оћутати него повредити некога или – самог себе довести у неприлику.

КРОЗ ГВОЗДЕНУ ВОЉУ

Одлучни сте и непоколебљиви. Увек волите да поставите себи одређени циљ и да прорачунате какав ризик носи његово испуњавање. Пре него што се одлучите да остварите нешто што сте наумили, ви се наоружавате стрпљењем, а онда сте спремни да покажете и храброст.

Ништа не може да вас заустави! Ваша уверења толико су јака да сте кадри да превазиђете сами себе, а друге да изненадите. А када постигнете циљ, имате разлога да budete горди.

Невероватно, ИСТИННО ДУГОВЕЧНЕ МАКРОЗАМИЈЕ

Секвоје из Калифорније нису, као што се верује, најстарије живо дрвеће. Та част припада групи макрозамиија у Квинсленду, Аустралија, које су, по неким проценама, старе од 12.000 до 15.000 година – дакле, преко три пута више од калифорнијских џинова.

Макрозамиија је дрво слично палми и обично израсте до висине од 18 метара. Њене

огромне шишарке понекад су дугачке до 60 центиметара, а могу да буду тешке до 35 килограма свака! Постоје различита мишљења у погледу тачне старости тих аустралијских стабала – пребројавање њихових прстенова веома је тежак задатак – али преовлађује веровање да су неке макрозамиије најстарија жива бића на Земљи.

НЕНАДМАШНИ КОШАРКАШКИ СТРЕЛАЦ

Чинило се да ће то бити утакмица која неће остати упамћена ни по чему значајном. Ни за њујоршке „Никербокере“ ни за филаделфијске „Вориорсе“ она није ништа одлучивала у погледу пласмана на америчкој лигашкој табели 1962. године, а

и неутрални терен на коме су играли, мало игралиште у градићу Хершију, Пенсилванија, налазио се подалеко од главне лигашке путне мапе.

Ипак, те вечери 2. марта Вилт Чембрлен исписао је једну страницу кошаркашке историје. Висок 215 центиметара Вилт, звани „Штуле“, постигао је 100 кошева – од тога 71 из игре и 28 из 32 слободна бацања. Од тада нико није успео да се приближи Чембрленовом рекорду – чак ни он сам.

Непотребно је додати да је његов тим победио, и то са 169 према 147.

ЕНИГМАТИКА

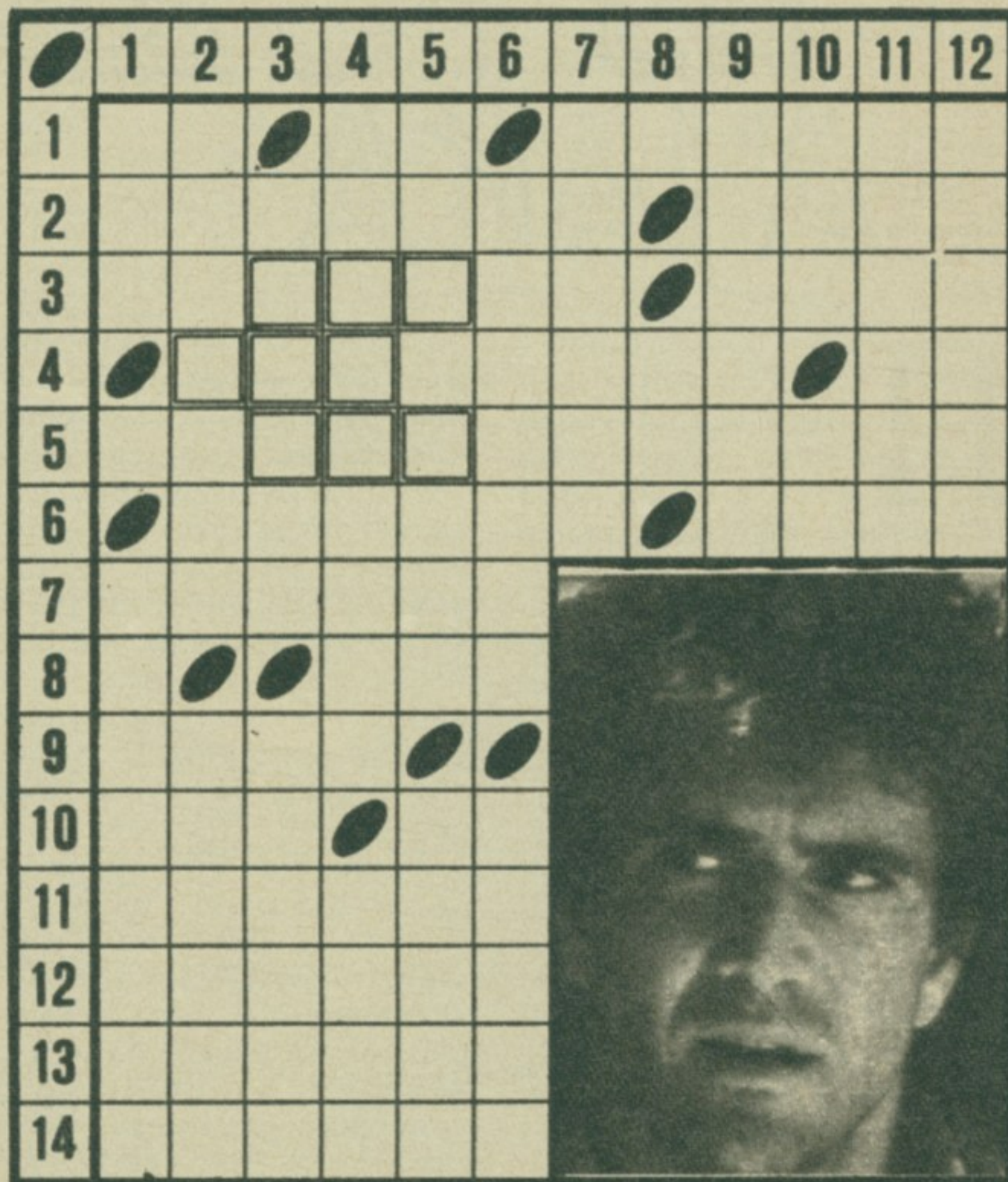
Припремају: М. Јеленковић и З. Зељковић

БЕЛА УКРШТЕНИЦА

Приликом решавања ове укрштенице сами уписујете црна поља. Број у загради показује колико их има у поједином реду. Ако тачно решите укрштеницу, у означеним пољима ћете добити име и презиме популарног глумца са слике.

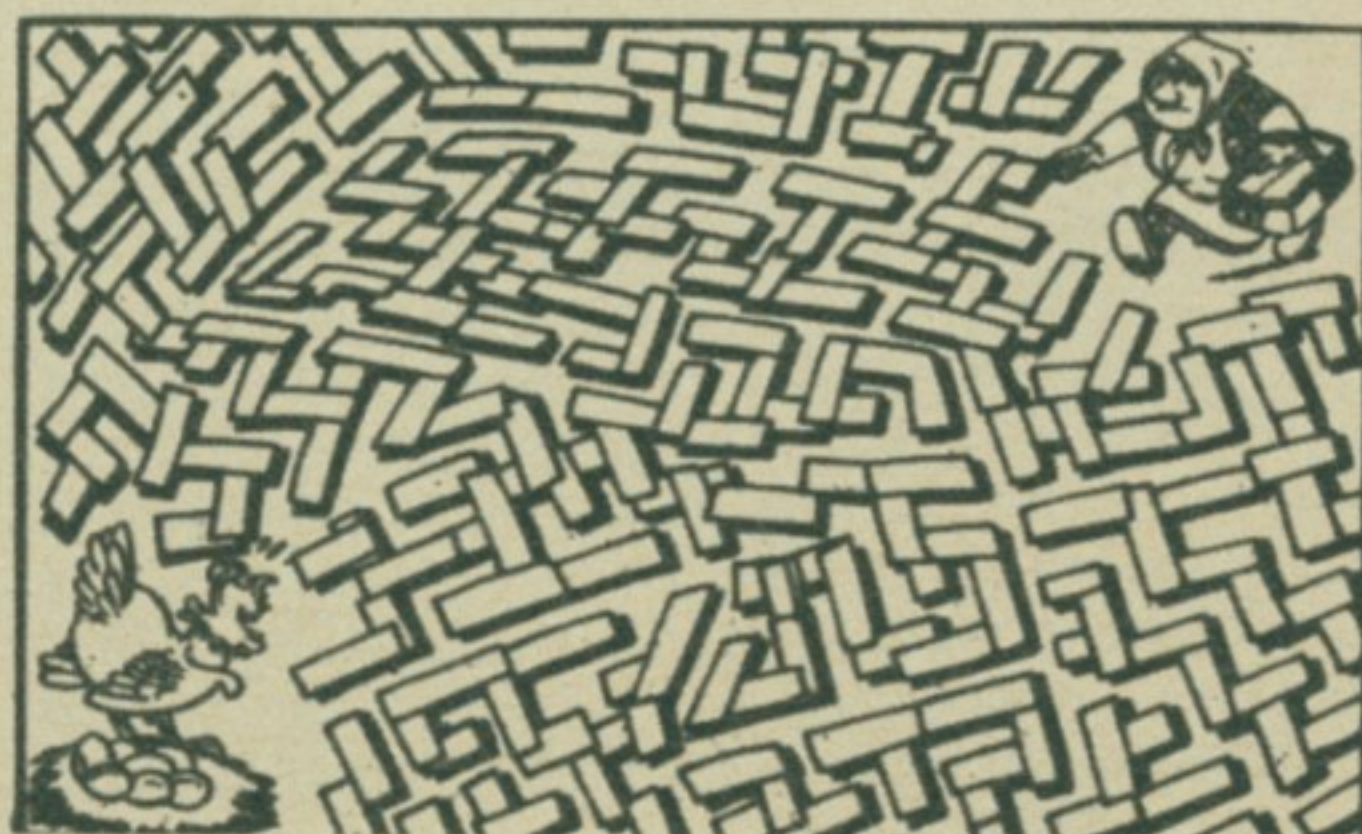
ВОДОРАВНО: 1. Клиничка болница (скр.) – Симбол прометијума – Лудорија (2), 2. Северноамеричка степа – Бог љубави из римског мита (1), 3. Дворац краља Артура – Породица четинара, јелке (1), 4. Пита са сиром – Ауто-ознака за Исланд (2), 5. Несклад, дисонанца (0), 6. Напади, насрти – Службени списи (2), 7. Делимична парализа (0), 8. Ознака за Реомиров степен – Име песника Ујевића (2), 9. Једнаки (2), 10. Бања у Белгији – Наш најпознатији возач касачких запрега, Роберт (1), 11. Натпис (0), 12. Шпајзе, депозити (0), 13. Возач скеле (0), 14. Главни град суседне државе (0).

УСПРАВНО: 1. Пливачки клуб са Корчуле – Динар (скр.) – Интимност (2), 2. Совјетска атлетичарка, Људмила – Бивши првак света у шаху, Борис (1), 3. Изасланик – Типка, дирка (2), 4. Оздравити – Украсни цвет, тулипан (1), 5. Житељи Милана – Име песника Дучића (1), 6. Врста налиселих јабука – Потврда печатом и потписом (2), 7. Стари Римљани (0), 8. Симбол урана – Ауто-ознака за Цетиње (3), 9. Име певачице Рос (0), 10. Коњче од годину дана – Општински комитет (скр.) (1), 11. Уметник који наступа сам (0), 12. Отресати (0).

ЛАВИРИНТ

Помозите овој баки да нађе јаја.

**Аутомобили
за којима су
милијардери
полудели**

ЛЕПОТАН ИЗ РОДА МАЧАКА

Конструктори „јагуара“ имали су само један циљ: да направе најсавршенији ауто на свету и да раде без икаквих финансијских ограничења. Њихово „чело“ распоредато је а да га већина будућних власника није видела ни на фотографији

П р и ч а о аутомобилу снова, брзом, скупом и непоновљиво елегантном, сама по себи не би била ни изблиза тако занимљива да најновији „јагуар“ није настао на један заиста невероватан начин – из ината! Израдила га је група ентузијаста састављена од првокласних дизајнера, инжењера и механичара која је пре нест година дошла на луду идеју да направе ауто који ће бити „претеривање“ у сваком погледу, потпуно слободно и без икаквих ограничења. Укратко, да оствари сан свих конструктора. Не мислећи ни на финансијске, ни техничке ограде, чак ни о томе хоће ли се свидети публици. Ауто по свом укусу.

Не сме да кошта ни пенија!

На идеју о новом суперјагуару први је дошао главни инжењер „Јагуара“ Цими Рендл, уочи Нове 1984. године кад му се нигде није ишло на дочек.

– Прве скице најврљао сам на полећини новогодишње честитке – сећа се овај симпатични инжењер. – Онда сам разговарао са сер Џоном Игном, директором фабрике. Човек ме примио

љубазно, чак и топло подржао. Али, додао је: „Под једним условом – цела операција не сме да кошта кућу ни једног јединог пенија, нити да ангажује и једног јединог човека!“ Шта сам могао, с осмехом на лицу прихватио сам овај грозан захтев и већ после неколико недеља успео да окупим групу ентузијаста спремних да раде за чисту славу, без икакве накнаде.

У јануару 1985. родио се „Клуб суботом“, мали и ексклузиван, јер су у њега ушли само најбољи цртачи и техничари, одушевљени шансом да створе нај-нај аутомобил који би могао да конкурише „поршеу 959“ и „ферарију 288 GTO“. Сви чланови клуба радили су искључиво суботом јер није долазило у обзир да свој рад удену у текуће послове. Међутим, Центар за истраживање у Ветлију, недалеко од Ковентрија, није пружао услове које имају „Порше“ или „Мерцедес-Бенц“. Цимију Рендлу постало је јасно да мора да окупи и најбоље људе из струке ако жели да подухват успе и зато се бадио на „наговарање“. Резултат: четрдесетак пословних партнера „Јагуара“ сарађивало је са студијом у коме је прављен суперауто!

Фирма „Фергусон“ рачунала је на усавршавању потског система, а израда вешања поверена је Алкан Отомотив Стракчерсу у Бенберију. По нацртима инжењера Френка Марсдина кабина и шасија направљене су из једна (тзв. самоносећа каросерија) – алуминијумске плоче спојене су са цевастим рамом. Предвиђено је задње вешање, а, због велике снаге, састојало се од две спиралне опруге постављене готово водоравно, што се иначе среће код предње вуче. Кочнице је испоручио „АП Рејсинг“, а изабран је мотор сличан V12 који се уграђује у издржљива возила за трку „24 сата Ле Мана“ (6.222 cm³ са ограниченом (!) снагом од 500 KS при 7.000 обртаја у минути).

У стилу четрдесетих

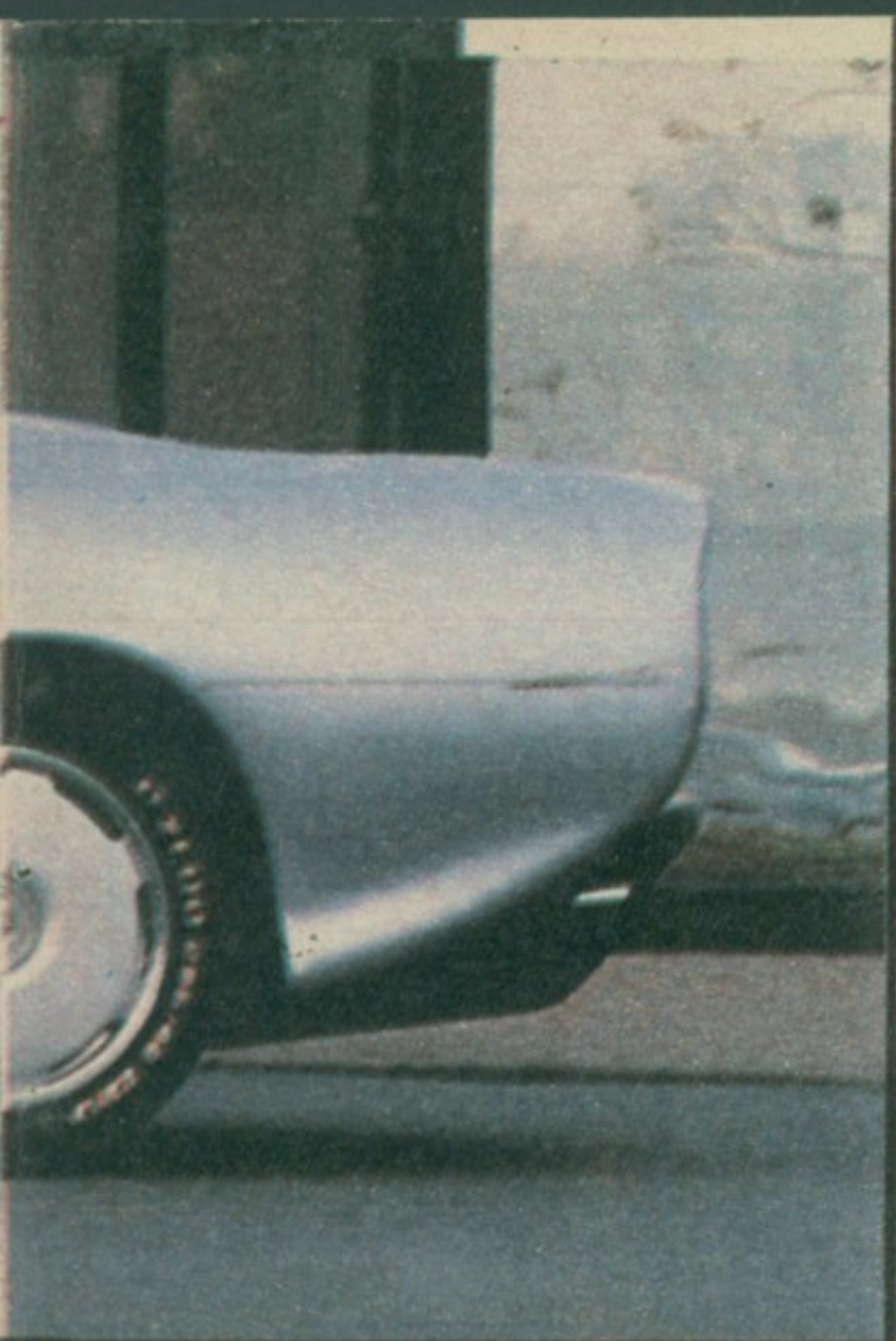
Док су елитни инжењери и механичари Британије разбијали главу да нађу најбоља и најсавременија решења за XJ220, дизајнери „Јагуара“ дали су све од себе да му измисле облик који ће такође бити нешто посебно. Прве

скице израдио је 1985. познати стилист Клиф Рудел, али се убрзо показало да се у традицију „Јагуара“ најбоље уклапа Кејт Хефет, човек који је само шест година раније дошао у фирму с дипломом Краљевског колеџа за уметност. Овај млади дизајнер, данас шеф бироа за развој, не крије да се, цртајући линију за XJ220, угледао на Малколма Сејера, творца најчувенијих „јагуара“ – незаборавног тркачког „D-Туре“ и чувеног „Туре Е“. И унутрашњост аутомобила остала је класична у најбољем смислу те речи, почев од табле с инструментима до ненадмашне „Коноли“ коже обрађене у непоновљивој британској традицији (кажу да се кожа дере са живих говеда, штави на посебан начин и уопште ништа није као код других).

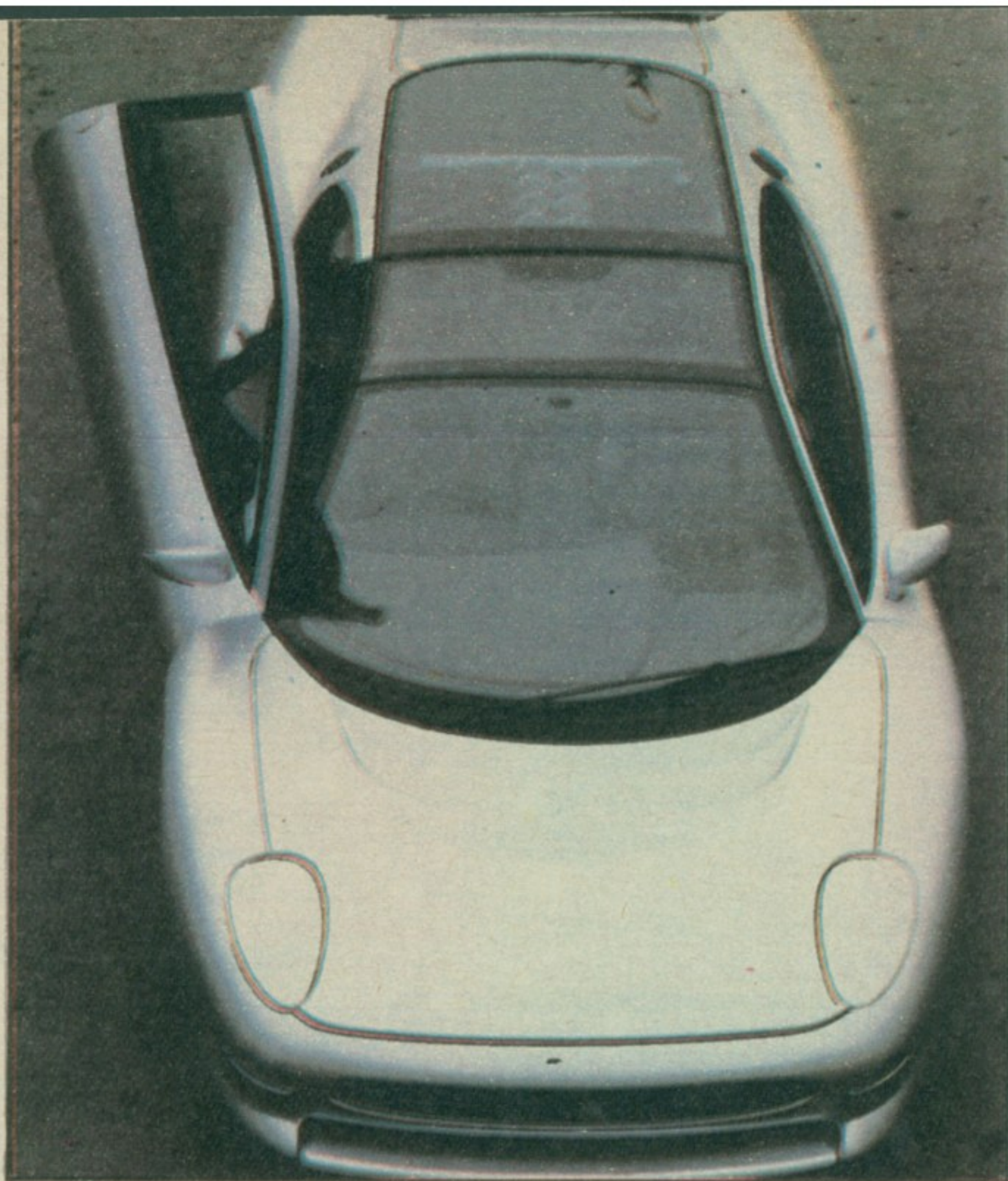
Априла 1987. аутомобил „суботара“ с успехом је прошао проверу у аеродинамичном тунелу где му је утврђен и сасвим солидан Cx (коэффициент отпора ваздуха) од 0,35 до 0,38. Непуне три го-

Дизајнер Кејт Хелфет за команда аутомобила који је „измислио“

Одлука је пала: јагуар XJ 220 котрљаће се друмовима Европе 1992. Али, у врло ограниченом броју, свега 220 примерака, од којих сваки кошта близу милион марака!

Није за градску возњу: прегледност у њему је смањена, пренизак је, нема задњи браник, па се не препоручује за макадам. У ствари једини избор је: аутопут или – гаража

јекта“ све је било спремно за коначно склапање. Тек тада је сер Џон Игн видео ауто и одобрио да као прототип буде изложен на Салону у Бирмингему у октобру 1988. Успех је био изванредан: након се сребрни суперјагуар, игром случаја, нашао тачно преко пута јаркоцрвеног „Фераријевог“ F40! За директора Игна то, међутим, није било довољно.

„Јагуар XJ220“ вратио се назад у биро за пројектова-

ње, а директор фирме наставио је поново да чита све што су новине донеле о раскошној сивој лимузини, испитао реакције публике и професионалаца, саветовао се са финансијским и техничким стручњацима (између осталог дуго се бавио и евентуалним невољама око сервисирања тако ексклузивног аутомобила). И, на крају, после годину дана донео одлуку: XJ220 производиће се у малој серији од 220 аутомо-

била, највише до 350 ако притисак за наруџбине буде превелик...

Више од аутомобила

Од прототипа у Бирмингему до производње у серији (малој) ауто је, међутим, претрпео велике измене. Каросерија је скраћена за 25 центиметара, али је сачувала задивљујућих 4,86 метара! И укупна тежина смањена је за 350 килограма, али што се снаге мотора тиче ту се није попустило: XJ220 ће имати најсавременији и најјачи мотор којим фирма „Јагуар“ располаже – нови V6 од 3,5 литара који „хране“ два турбокомпресора. То је, у ствари, мотор са модела „HJ-R11“ који је 1989. с успехом учествовао на светском шампионату издржљивости. Са таквом машином иза дежа возач ће бити у стању да укроти 500 коњских снага, а конструктори обећавају максималну брзину од 320 km/h.

Продајна цена утврђена је на 290.000 фунти стерлинга, без пореза, што износи 6 милиона и 300 хиљада динара или 900 хиљада западноемачких марака. Прве испоруке очекују се 1992. Боновци за резервацију делили су се петнаестак дана у децембру 1989, а закључно са 14. фебруаром требало их је у запечаћеном коверту послати на траг фирми и уплатити чек на 50.000 фунти.

Ако сте случајно помислили да „Јагуар“ има мука да

прода своје најновије чудо од скоро милион марака, погрешили сте. Купци ових кола гурају се пред вратима у Ковентрију где је седиште фирме. Тако је већ десетак година на тржишту ексклузивних кола, од којих се астрономских цена обично човеку заврти у глави. Увек се, из почетка, дешава исто: прво се пусти „бува“ да ће се, изгледа, појавити кола, још боља и скупља од претходних (ферати GTO, вентич загато, порше 959, каунтеч 25), температура расте међу заинтересованима (чудна мешавина истинских заљубљеника, милијардера који траже јака узбуђења и инекулатаната – препродавана), највећи међу највећим богатацима почињу да се мувају и гурају око фирме, журе да се пријаве на листу чекања а, врло често, нису видели аутомобил ни на фотографији. Али, новац у овом случају није одлучујући. Предност на претплату имају акционари, возачи формуле 1, позната имена која ће га рекламирати... И тако, док се „бисер“ појави, све је већ распродато. Онима који закасне не преостаје ништа друго него да га од пребогатог препродавца купе по дупло вишој цени. А за једног „јагуара“ богаташ не жали паре. Јер, кад неко вози овакав ауто, то не значи само да је богат, већ је то и доказ да припада оној најужој елити малобројне „срећне мањине“. В. М.

ЛИЧНА КАРТА ЈАГУАРА XJ 220

МОТОР

Шест цилиндара поређаних у облику слова V – 3498 cm³ (пречник клипа 94 x 84 mm), 500 KS при 6.500 обртаја у минути. Максималан обртни моменат 64 mkg при 5.000 обртаја/мин. Две брегасте осовине у глави, четири вентила по цилиндру. Двоструки турбокомпресор с изменом ваздух-ваздух.

Подмазивање помоћу „сувог“ картера. Директно убризгавање горива електронски контролисано.

ПОГОН

На задње точкове. Квачило с двоструким диском. Мењач са 5 брзина.

УПРАВЉАЊЕ

Вољан преко зупчасте летве.

КОСТУР

Шасија од алуминијума појачана шипкама у облику пчелињег саћа.

ВЕШАЊЕ

Четири независна точка. Троугласте виљушке са спиралним опругама.

КОЧЕЊЕ

Кочнице на серво уређај, четири диска хлађена ваздухом.

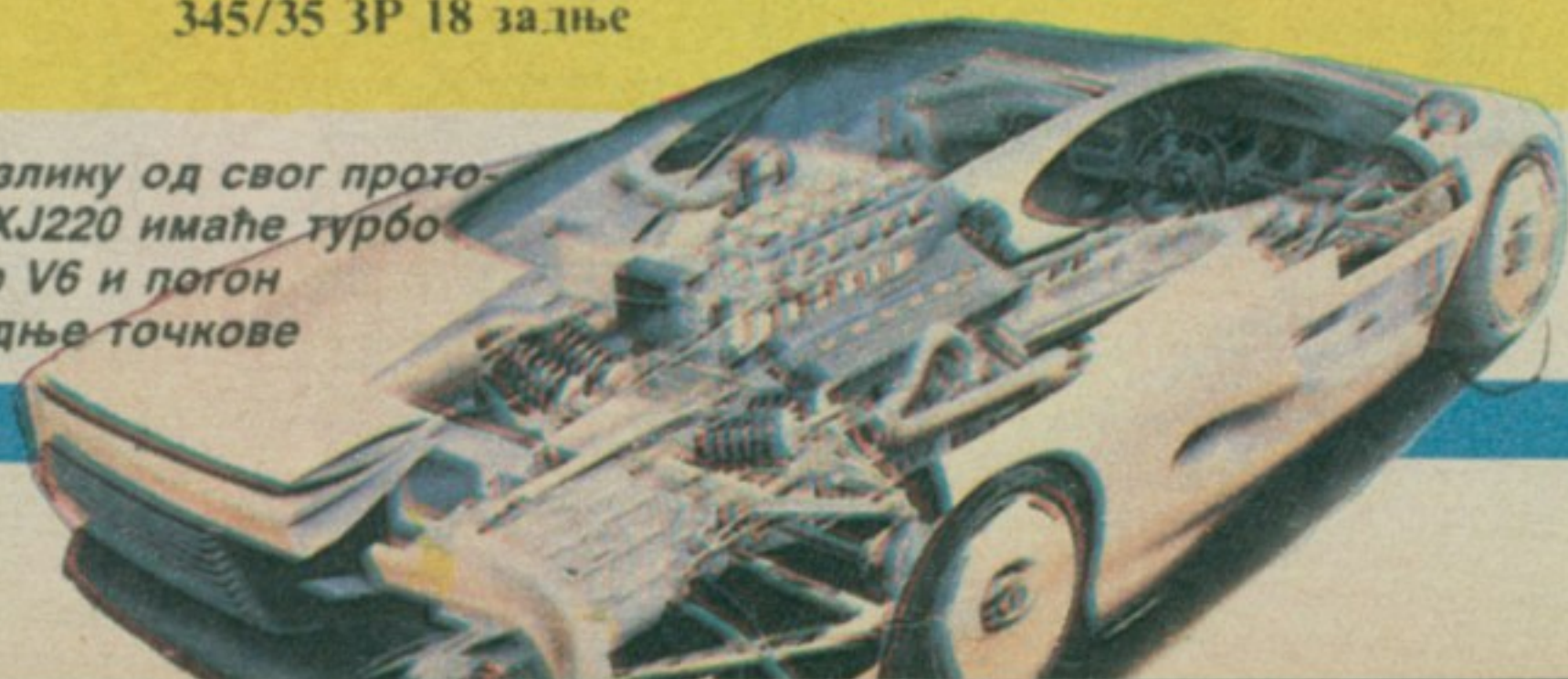
ДИМЕНЗИЈЕ

Основа (размак између осовина точкова) 264 cm, дужина 486 cm, ширина 200 cm, висина 115 cm, тежина 1350 kg.

ГУМЕ

245/40 3P 17 предње
345/35 3P 18 задње

За разлику од свог прототипа XJ220 имаће турбомотор V6 и погон на задње точкове

JA ♥

ПТТ

14000 БЕОГРАД
МАЛА ПОШТА
П.ФАХ 124
МАКЕДОНСКА 29

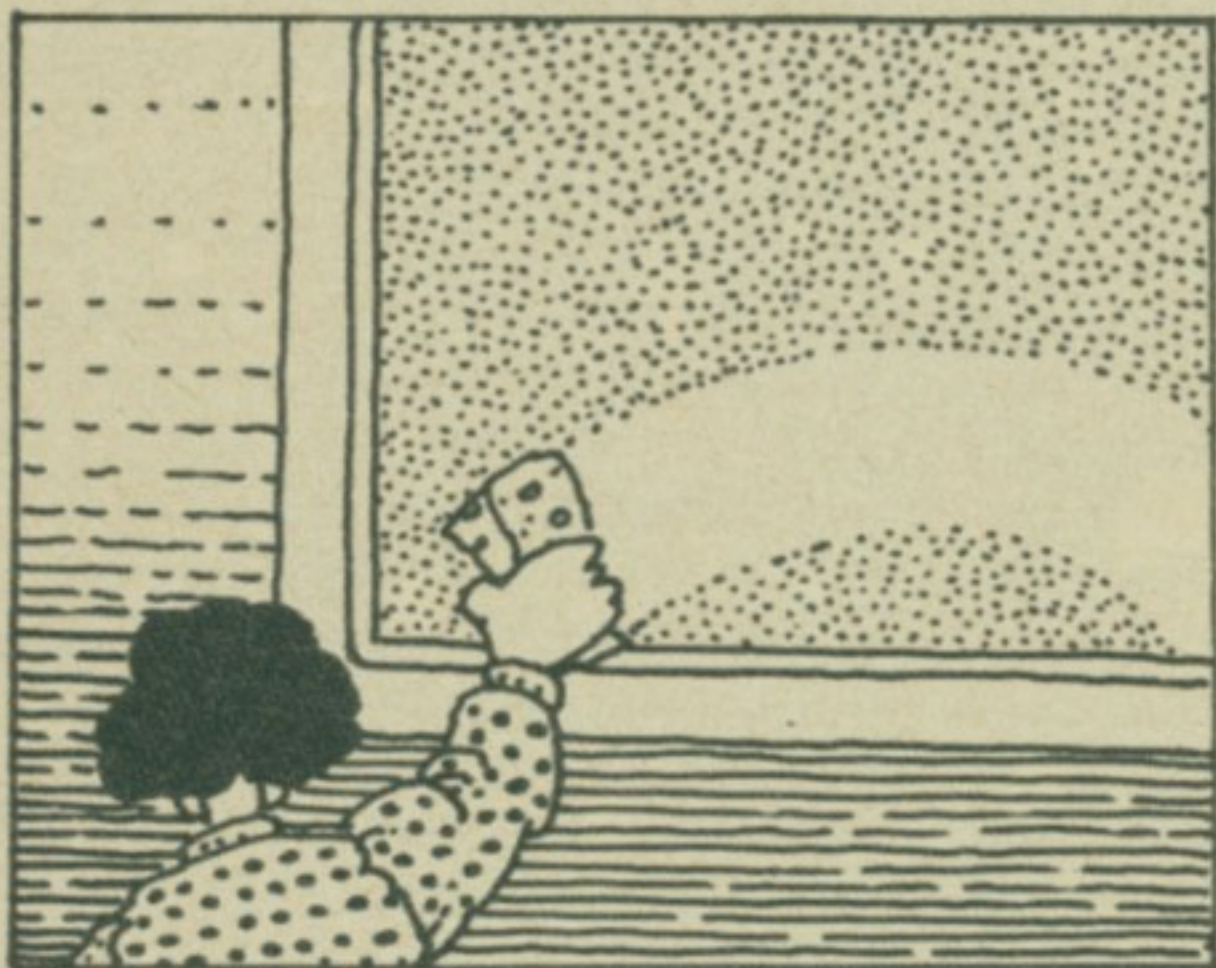
Уређује: **Иванка Миладиновић**

Хтела бих да радим...

Идем у други разред средње школе и желела бих да радим преко омладинске задруге. Које да се обратим и шта све треба да припремим?

ТАТЈАНА ОРЛИЋ
Београд

Преко Омладинске радне задруге могу да раде млади уз услов да имају петнаест година (најмање) и да су редовни

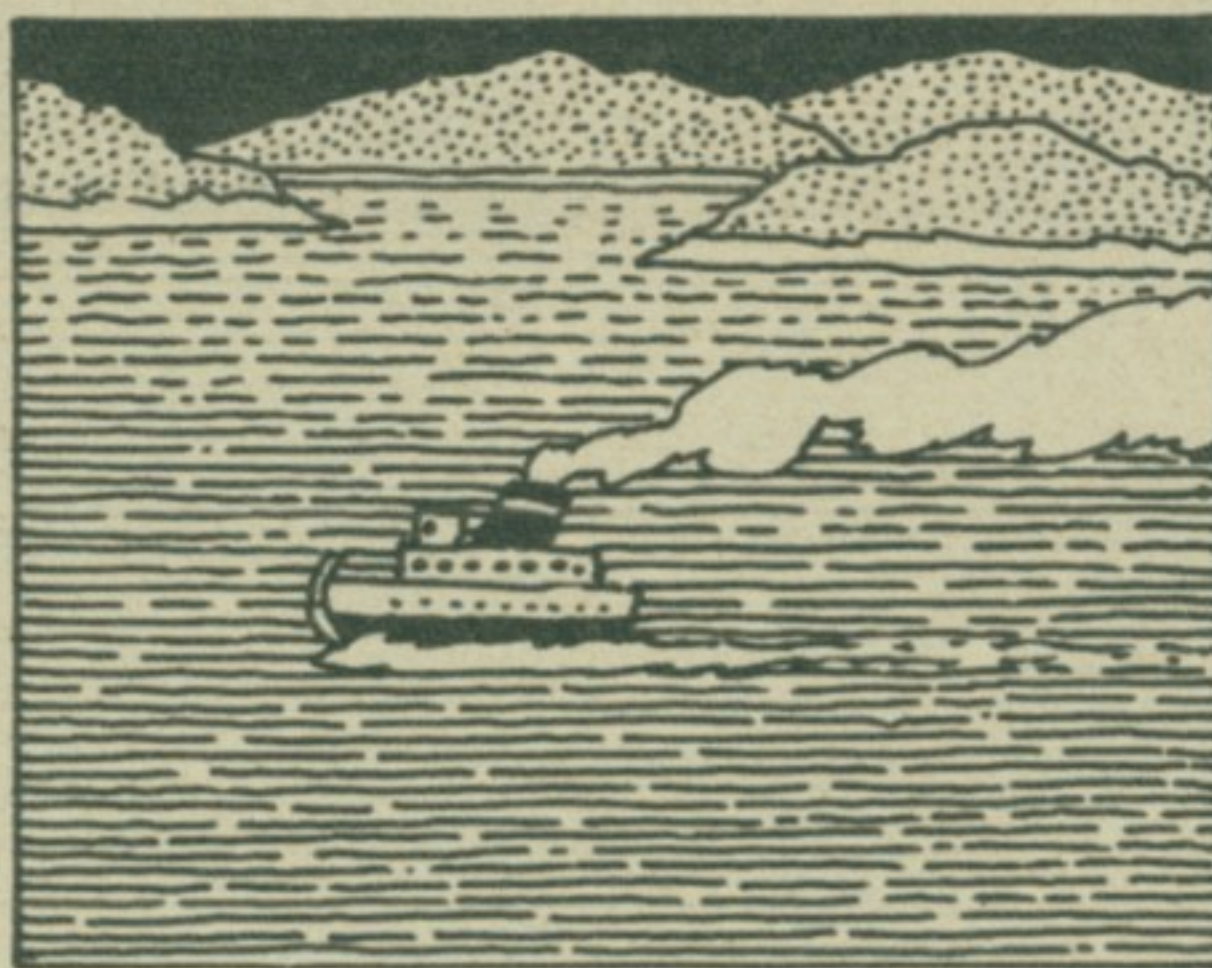
ученици. То се доказује потврдом из школе и личном картом или пасошем. Потребне су још и две фотографије као и педесет динара за чланарину. Има неколико омладинских задруга у Београду, ми смо разговарали са Весном из задруге у Будимској 16. Телефон је: 011/338-850.

Највеће језеро

Где се налази највеће језеро на свету?

ЗОРАН МАШИЋ
Крушевац

На територији Ирана и једним делом СССР-а налази се највеће језеро на свету – Каспијско. Иранци га зову Дарја-је-Казар. Дугачко је 1.225 километара а највећа дубина износи 1.025 метара.

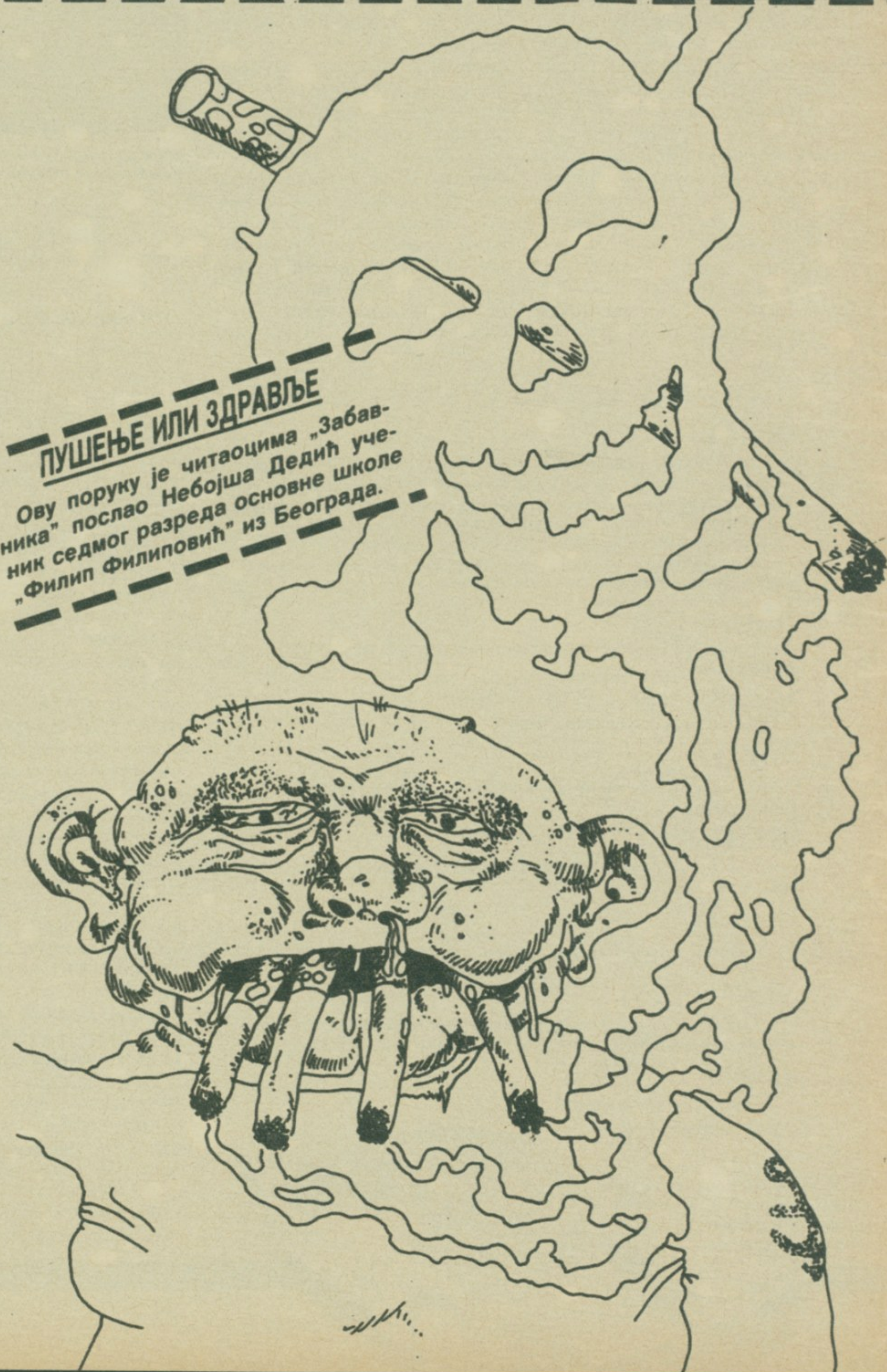
Површина језера налази се на 28,5 метара испод нивоа мора, док је у 11. веку била 32 метра испод тог нивоа.

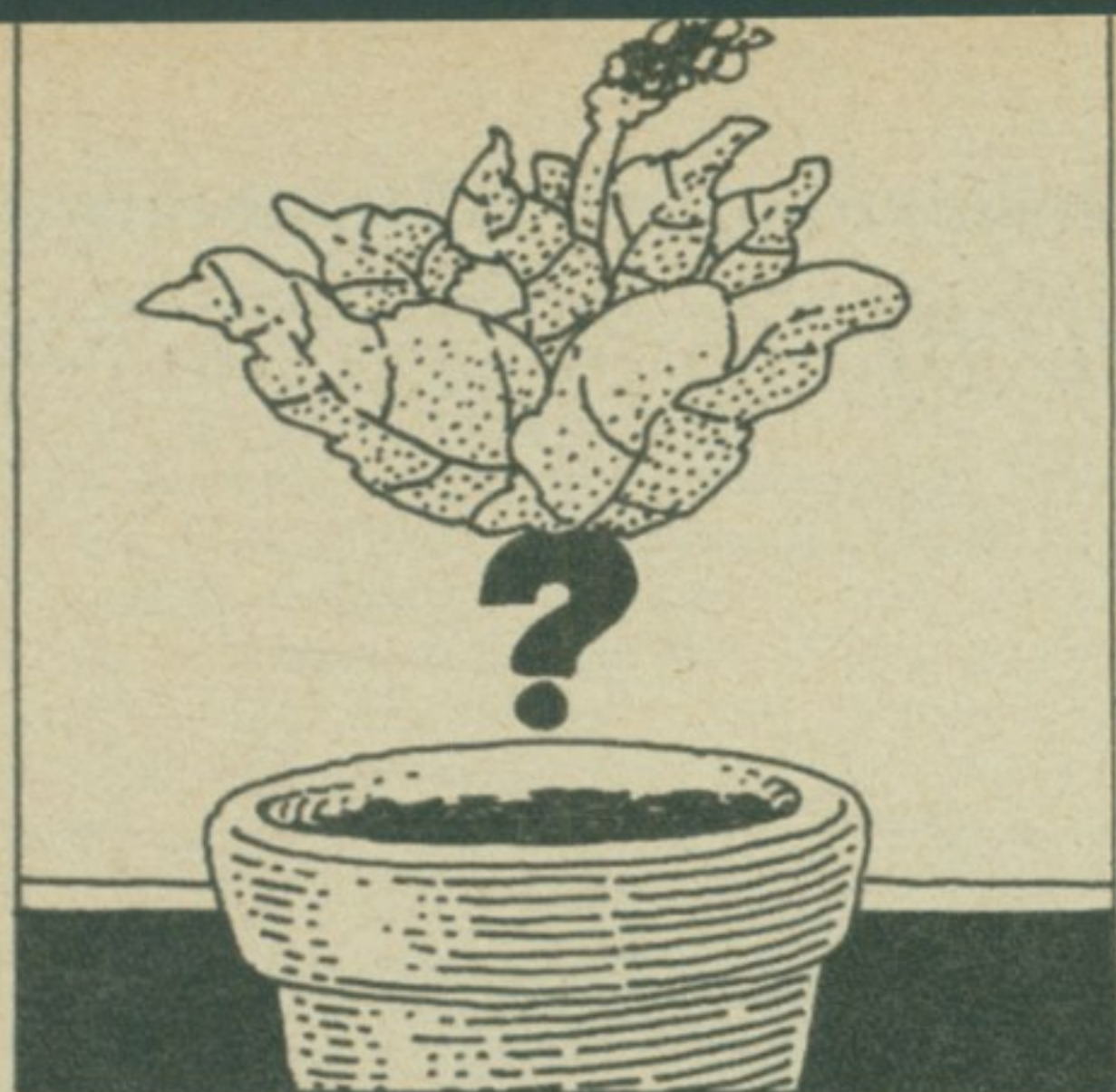
Биљка без корена

Чула сам да у Београду може да се купи биљка без корена, необичног имена. Није ми логично да чак и цвета, а нема корена, па ако можеш одговори ми да ли таква биљка постоји, како се зове и где може да се набави.

ЉИЉАНА ПЕТРИЋ
Ваљево

У београдским цвећарама може да се нађе биљка о којој пишеш. Зове се тиландсија, пореклом је из Средње и Јужне Америке. Тамо их има чак четиристо врста. Немају корен, а хранљиве састојке узимају из ваздуха. Управо зато прија им влажан ваздух и треба их редовно прскати прокуваном водом, нормално охлађеном. Два пута годишње добро је

додати им помало течног минералног ђубрива. Прија им јужна, сунчана страна, али морају бити заштићене да их сунце не бије директно.

Пси одлично чују

Мене занима да ли је у питању добар слух или пас предосети кад се његов власник приближава кући. Хвала на одговору.

ЗОРАН ИЛИЋ
Сомбор

Пси имају веома изоштрен слух и пре свих укућана чују кораке или звук мото-

ра аутомобила, па су спремни да дочекају своје власнике. Многи то тумаче као телепатију или приврженост господару, међутим, ради се о слуху.

Дизајнер аутомобила

Ученик сам осмог разреда основне школе и одличан ђак. Сада треба да се одлучим у коју средњу школу да се упишем. Моја велика жеља је да поставим дизајнер аутомобила. Постоји ли таква школа? Унапред захвалан ваш верни читалац.

ДАЛИБОР БАЛАНЧИЋ
Раде Будурин 10
23316 Башанд

У школи за индустријско обликовање у Београду постоји смер техничар дизајна индустријских производа. Ту би стекао знање за позив који те привлачи.

Школа се налази у Крупањској 3, а услови за упис су као и у свим школама

ТРАЖИМО

ПРИЈАТЕЉЕ

Зоран Јанковић, Омладинска 62, 41320 Кутина – 14 година, воли спорт и музику, сакупља марке, значке и разгледнице.

Сандра Нововић, Стева Бољевића 127, 81000 Титоград – 14 година, воли музику, спорт и дописивање.

Данијела Зечевић, Миладина Поповића 4, 38212 Обилић – 11 година, сакупља папирнате луткице, салвете и сличице „Животињско царство“, воли забавну музику.

Марина Вучетић, Буре Ђаковића 26, 54207 Тања – 14 година, сакупља постере.

Тијана Дегирменџић, Кривајска 3, 72220 Завидовићи – 15 година, воли животиње и музику.

Мирјана Пољаковић, 15. маја 118, 24000 Суботица – 13 година, воли музику.

Данијела Стојнић, Гвозденова 2, 22418 Ашања – 13 година, сакупља постере и салвете.

Жаклина Ђуравчевић, Кнеза Трпимира 12, Козле, 91000 Скопље – 14 година, воли музику, спорт и дописивање, сакупља постере.

Лидија Дедуш, Омера Маслића 8а, 71000 Сарајево – 13 година, жели да се дописује са младима из земље и света.

Наташа Ристовић, Хероја Јерковића 16 д, 31000 Титово Ужице – 13 година, воли спорт, музику, путовања и дописивање, сакупља постере, салвете, значке и писма.

Биљана Стаменковић, Ђурђево Брдо 12, 35000 Светозарево – 13 година, жели да се дописује са вршњацима из целе земље.

уметничке струке. Поред општих услова, треба испунити и посебан – показати смисао за сликање.

РЕШЕЊЕ ЕНИГМАТИКЕ

БЕЛА УКРШТЕНИЦА – ВОДОРАВНО: кб, пм, лудост, прерија, амор, камелот, јеле, гибаница, ис, дисонантност, налети, акти, пареза, р, Тин, исти, Спа, јо, наслов, оставе, скелар, Тирана.

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 2027

YU ISSN 0032-339X

Први број Политикиног Забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НИП „ПОЛИТИКА“
др Живорад Миновић

Главни и одговорни уредник
Зефирино Граси

ИЗДАВАЧКИ САВЕТ

Сима Беговић, Бранка Булатовић, Милојко Ђоковић, Љубинка Ђурић, Љиљана Златковић, Милан Илијин, Милован Кљајић, Нада Михаиловић, Душан Петровић (председник), Драгољуб Петровић, Радован Поповић, Зора Продановић, Радомир Ристић (заменик), Верица Смиљанић и Никша Стипчевић. Чланови Савета из Редакције: Зефирино Граси, Соња Јашовић, Мирјана Маринковић и Петар Милатовић.

РЕДАКЦИЈА:

Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић (ликовно-графички уредник), Славољуб Кеџић (помоћник гл. уредника), Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Иванка Миладиновић, Петар Милатовић, Вера Милићевић, Весна Минић, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрновић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Војислав Стаменовић, Недељка Сташић, Даринка Тодоровић, Миленко Тодоровић, Милош Томић и Бранислава Црномарковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:

Јованка Војводић, Олгица Стаменић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА“ – редакција „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: секретаријат 324-471, редакција 324-483, техничка редакција 326-620, централа 324-191 и 325-761, претплата: 328-776. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије, број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:

Месечна 48,00 динара, тромесечна 144,00 динара, полугодишња 288,00 динара

ПРЕТПЛАТА

ЗА ИНОСТРАНСТВО:

Месечна 96,00 динара, тромесечна 288,00 динара, полугодишња 576,00 динара

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-603-24875 уз обавезну назнаку НИП „Политика“ – ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ: „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО

У СТРАНОЈ ВАЛУТИ – ШЕСТОМЕСЕЧНА:

САД	USD	50.-
СР НЕМАЧКА	DEM	83.-
ШВЕДСКА	SEK	297.-
ФРАНЦУСКА	FRF	276.-
ШВАЈЦАРСКА	CHF	71.-

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НИП „Политика“ код БЕОГРАДСКЕ БАНКЕ, Деоничарско друштво, Главна филијала „ИНВЕСТБАНКА“ – Београд, на рачун број: 60811-623-63-257310-999-00054 уз обавезну назнаку: ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“

* ГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ НА ЛИСТ НЕ ПРИМАМО.

Наравно, тешко да микроорганизми могу да имају осећања слична људима, али чињеница је да се под утицајем хладноће или топлоте код бактерија, баш као и код човека, стварају нарочите беланчевине зване беланчевине стреса. Али, оно што је за

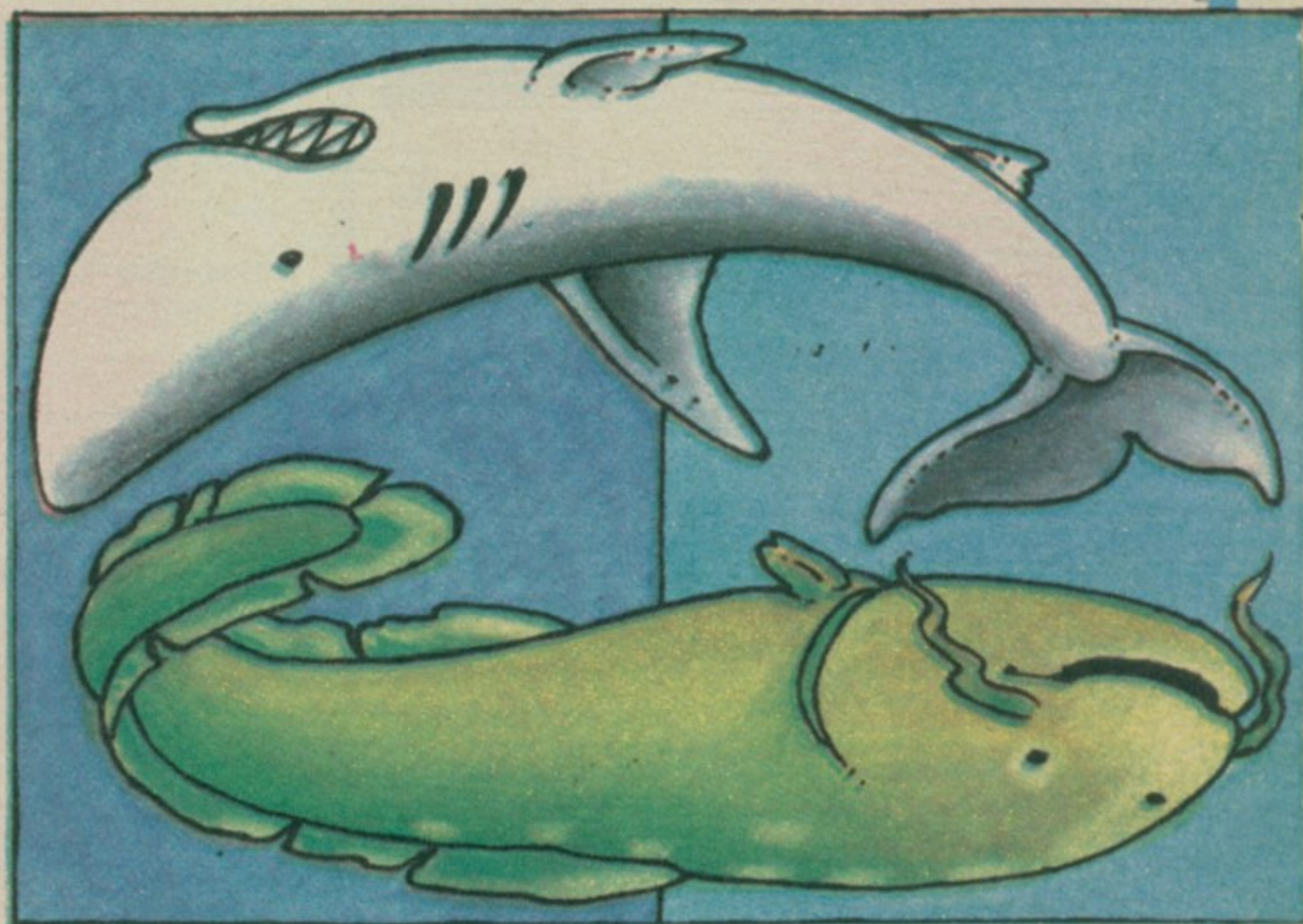
истраживаче посебно важно jeste da se one obrazuju i kad bakterije dospeju u zagađenu sredinu. Znači, mogu da se koriste za utvrđivanje zagađenosti vodenih tokova. Dovoljno je u ispitivanu vodu ubaciti kulturu odgovarajućih bakterija i izmeriti koliko ima „stresne” belančevine.

„Речи” птице кукубаре, која живи у аустралијским шумама, личе на крике и смех душевно поремећеног човека. Сами Аустралијци дали су кукубари име – магарац који се смеје.

У последње време опстанак ove птице доведен је у питање: у Европи је постало мода држати кукубару у кући као „необичну музичку нараву“. Међутим, овај модни хир може да има кобне последице за судбину птице јер се кукубаре сада немилосрдно лове и неконтролисано извозе из Аустралије.

Шведски инжињер Карл Дункерс дошао је на заиста необичну идеју: слатка вода чуваће се убудуће у резервоарима без дна, усред – мора! Дункерсови аргументи за овакво решење звуче убедљиво.

ноставније је и јефтиније поставити их у мору: уштедеће се на доњој плочи, а нема бојазни да ће се слатка вода мешати са морском јер је лакша и остајеће на врху, а онај мали губитак због дифузије захватаће само доње слојеве и надокнађиваће се кишом. Прљавштина ће се таложити на дну. Уз то, пло-

За изградњу ogromnih rezervoara na suvom u kojima bi se skupljala kišnica potrebno je mnogo novca. Jed-

већи резервоар моћи ће, по потреби, да се премешта помоћу реморкера и на раздаљину од 1000 километара.

BATMAN

WITH ROBIN

BY BOB KANE

У БОРБИ ПРОТИВ ЗЛОЧИНА

BATMAN, ROBIN, and indicia are trademarks of DC Comics Inc. All Rights Reserved.

